

الإسلام - نبذة موجزة عن الإسلام
(مشتملة على الأدلة) (للجمعية)
اسلام

اسلام

پارهٔ مختصر شناسائی اسلام در روشنائی قرآن و سنت

این کتاب ارزشمندیست که اسلام را بگونهٔ مختصر معرفی نموده و اساسات، آموزه‌ها و زیبایی‌های آن را از مراجع اصلی آن که قرآن و سنت است بیان می‌دارد، و این کتاب به زبانهای مختلف، در هر زمان و مکان با شرائط مختلف برای مسلمانان و غیر مسلمانان تقدیم می‌گردد.

این نسخه شامل دلائل از قرآن و سنت نبوی می‌باشد.

1- اسلام پیام الهی برای عموم انسانها است، و پیام جاویدان الله متعال است که پیام‌های الهی به آن پایان یافته است.

اسلام پیام الهی به عموم انسانها است، الله (متعال) می‌فرماید:

{ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ }
{ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ }

[ای پیامبر،] ما تو را جز بشارت‌بخش و بیم‌دهنده‌ای برای همهٔ مردم نفرستادیم؛ اما بیشتر مردم [این حقیقت را] نمی‌دانند. [سبأ: 28].
الله متعال می‌فرماید :

{ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا }

{ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا }

بگو: «ای مردم، من فرستادهٔ الله به سوی همهٔ شما هستم.
[الأعراف : 158] الله متعال می‌فرماید:

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَمِنُوا خَيْرًا لَكُمْ ۖ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا}

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَمِنُوا خَيْرًا لَكُمْ ۖ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا}

ای مردم، این پیامبر، از جانب پروردگارتان [هدایت و دین] حق را برایتان آورده است؛ پس ایمان بیاورید که به خیر [و صلاح] شماست؛ و اگر [سخنش را نپذیرید و] کفر بورزید، [بدانید که] آنچه در آسمان‌ها و زمین است از آن الله است [و کفر شما زبانی به او نمی‌رساند] و الله همواره دانای حکیم است. [النساء: 170]

اسلام پیام جاویدان الهی

است که رسالت‌های الهی به آن پایان یافته است، الله متعال می‌فرماید:

{مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۚ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا}

{مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۚ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا}

محمد هرگز پدر هیچ‌یک از مردان شما [از جمله زید] نیست؛ بلکه رسول الله و خاتم پیامبران است؛ و الله همواره به همه چیز داناست. [الاحزاب: 40].

2- اسلام دین مختص به هیچ گروه و نژاد نیست بلکه دین الله برای عموم انسانهاست:

اسلام دین مختص به هیچ گروه و نژاد نیست بلکه دین الله برای عموم انسانهاست، و نخستین امر که در قرآن کریم آمده این فرموده بی الله متعال است:

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ}
 {يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ
 تَتَّقُونَ}

ای مردم! پروردگار خویش را عبادت کنید؛ همان ذاتی که شما و پیشینیان را آفرید؛ باشد که پرهیزگار شوید. [البقرة: 21]. الله متعال می فرماید:

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رَجُلًا كَثِيرًا وَنِسَاءً}

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رَجُلًا كَثِيرًا وَنِسَاءً}

ای مردم، از پروردگارتان پروا کنید [همان ذاتی] که شما را از یک تن آفرید و همسرش را [نیز] از او آفرید و از [نسل] آن دو، مردان و زنان بسیاری پراکند. [النساء: 1]. از ابن عمر (رضی الله عنهما) روایت شده است که رسول الله (صلی الله علیه وسلم) در روز فتح مکه به مردم فرمودند: «ای مردم الله متعال از شما تفاخر دروان جاهلیت و بزرگمنائی بر پدران را دور ساخت، مردم همانند دو شخص اند: شخص مومن و پرهیزگار که او مرد خیر خواه و نزد الله متعال برگزیده می باشد، و شخص دیگری بد بخت و گمراه و نزد الله متعال بی ارزش می باشد، و مردم فرزندان آدم هستند، الله متعال آدم را از خاک آفرید، الله متعال می فرماید:

ای مردم، ما شما را از [آمیزش] مرد و زنی آفریدیم و به تیره ها و قبیله های مختلف تقسیم کردیم تا یکدیگر را بازشناسید. بی تردید، بزرگواری شما نزد الله پرهیزگارترین شماست؛ و الله [به آنچه می کنید] دانا و آگاه است. [الحجرات: 13]» روایت ترمذی (3270).

در اوامر قرآن کریم و اوامر پیامبر (صلی الله علیه وسلم) هرگز تشریح را سراغ نخواهید یافت که مختص به نژاد یا گروه باشد و یا قومیت و جنسیت آنها در نظر گرفته شده باشد.

3- اسلام همان پیام الهی است که جهت تکمیل رسالت های پیامبران گذشته که برای اقوام شان فرستاده شده اند.

اسلام همان پیام الهی است که جهت تکمیل رسالت های پیامبران گذشته برای اقوام شان فرستاده شده اند، الله متعال می فرماید:

{ إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ ۚ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ ۚ وَآتَيْنَا دَاوُودَ زَبُورًا }

{ إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ ۚ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ ۚ وَآتَيْنَا دَاوُودَ زَبُورًا }

[ای پیامبر،] بی تردید، ما به تو وحی فرستادیم؛ همان گونه که به نوح و پیامبران بعد از او وحی فرستادیم و [نیز] به ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و نوادگان [یعقوب] و عیسی و ایوب و یونس و هارون و سلیمان وحی فرستادیم؛ و به داود زیور دادیم. [النساء: 163]. این دین را که الله متعال به پیامبرش محمد (صلی الله علیه وسلم) نازل نموده است، همان دین نیست که برای پیامبران گذشته نازل و توصیه نموده است، الله متعال می فرماید:

{ شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ ۚ كَبُرَ عَلَىٰ

الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ ۚ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ {

{سَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ ۚ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ ۚ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ}.

از دین همان را برای شما مقرر کرد که به نوح امر کرده بود؛ و نیز آنچه به تو وحی کردیم و آنچه به ابراهیم و موسی و عیسی امر کردیم؛ اینکه: «دین را برپا نگاه دارید و در مورد آن فرقه‌فرقه نشوید [و اختلاف نورزید]». [پذیرش] دعوت تو بر مشرکان گران آمده است. الله است که هر کس را بخواهد [توفیق عبادت می‌دهد و] به سوی خویش برمی‌گزیند؛ و هر کس را [که توبه کند و به درگاهش] بازآید، به سوی خویش هدایت خواهد کرد. [الشوری: 13]. و آنچه را که الله متعال برای پیامبرش (صلی الله علیه وسلم) وحی نموده است آن در حقیقت تصدیق‌کننده تمام کتاب‌های سابقه الهی مانند تورات و انجیل است البته قبل از تحریف آنها، الله متعال فرموده است:

{وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ {

{وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ {

[ای پیامبر،] آنچه از این کتاب به تو وحی کردیم حق است و آن [کتاب‌های آسمانی] را که پیشتر بوده است تصدیق می‌کند. بی‌تردید، الله به [حال] بندگان‌ش آگاه و بیناست. [فاطر: 31]

4- دین پیامبران علیهم السلام یکی است و احکام تشریعی آنان باهم تفاوت دارد:

دین پیامبران علیهم السلام یکی است و احکام تشریعی آنان باهم تفاوت دارد، الله متعال فرموده است:

{وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ ۖ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ ۚ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ ۚ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا ۚ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ ۚ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ ۚ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ }

{وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ ۖ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ ۚ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ ۚ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا ۚ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ ۚ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ ۚ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ }.

و [ای پیامبر، ما این] کتاب را به حق بر تو نازل کردیم [که] تصدیق کننده کتاب های پیشین و نگهبان و گواه بر آنهاست. پس بین آنان بر اساس آنچه الله نازل کرده است حکم کن و به جای حقیقتی که [از جانب قرآن] به تو رسیده است، از هوس های آنان پیروی نکن. [ای مردم،] ما برای هر یک از شما [امت ها] آیین و راهی روشن قرار دادیم؛ و اگر الله می خواست، همه شما را امتی واحد قرار می داد؛ ولی [الله می خواهد] شما را در [مورد] آنچه به شما بخشیده است بیازماید؛ پس در نیکی ها بر یکدیگر پیشی گیرید. بازگشت همگی شما به سوی الله است؛ آنگاه او تعالی شما را از آنچه در آن اختلاف می کردید، آگاه می سازد. [المائدة: 48]. و پیامبر (صلی الله علیه وسلم) فرمودند:

«أَنَا أَوْلَى النَّاسِ بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَالْأَنْبِيَاءُ إِخْوَةٌ لِعَلَاتِ
أُمَّهَاتُهُمْ شَتَّى وَدِينُهُمْ وَاحِدٌ»

من برای عیسی فرزند مریم در دنیا و آخرت اولتر و نزدیکتر هستم،
پیامبران برادران علاق (از یک پدر و از مادران مختلف) هستند، از
مادران مختلف هستند اما دین ایشان یکی هست. روایت امام بخاری
(3443).

**5- اسلام به آنچه دعوت میکند که پیامبران
گذشته به آن دعوت نموده بودند : مانند نوح،
ابراهیم، موسی، سلیمان، داود، و عیسی -علیهم
السلام - و آن دعوت بسوی ایمان به الله متعال
که او پروردگار، آفریدگار، روزی دهنده، زنده
کننده، و میراننده، صاحب هستی، مدبر امور،
رؤوف و مهربان است.**

اسلام به آنچه دعوت می کند که پیامبران دیگر همچو نوح،
ابراهیم، موسی، سلیمان، داود، و عیسی - علیهم السلام - بسوی آن
دعوت می نمودند، و آن ایمان به الله متعال که او پروردگار، آفریدگار،
روزی دهنده، زنده کننده، و میراننده، صاحب هستی، مدبر امور،
رؤوف و مهربان است، الله متعال فرموده است:

{ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا اللَّهَ عَلَيْكُمْ ۖ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ
مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ فَآَنَى تُؤْفَكُونَ }

{ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ ۖ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللَّهِ
يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ فَآَنَى تُؤْفَكُونَ }

ای مردم، نعمت الله را بر خود به یاد آورید. آیا آفریننده‌ای جز الله هست که شما را از آسمان و زمین روزی دهد؟ هیچ معبودی جز او نیست؛ پس چگونه [از حق] منحرف می‌شوید؟ [فاطر:3]. الله متعال می‌فرماید:

{قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ ۚ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ ۚ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ }

{قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ ۚ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ ۚ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ }

[ای پیامبر، به مشرکان] بگو: «کیست که از آسمان و زمین به شما روزی می‌بخشد؟ یا کیست که بر گوش‌ها و دیدگان حاکم است؟ و کیست که [موجود] زنده را از [ماده] بی‌جان بیرون می‌آورد و [ماده] بی‌جان مرده را از [موجود] زنده خارج می‌سازد؟ و کیست که کار [جهان و جهانیان] را تدبیر می‌کند؟» خواهند گفت: «الله». پس بگو: «آیا پروا نمی‌کنید؟» [یونس:31]. الله متعال می‌فرماید:

{أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۚ أَلِلَّهُ مَعَ اللَّهِ ۚ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ }

{أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۚ أَلِلَّهُ مَعَ اللَّهِ ۚ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ }

[آیا معبودان شما بهترند] یا ذاتی که آفرینش را آغاز کرد و سپس آن را بازمی‌گرداند و [یا] آن ذاتی که از آسمان و زمین به شما روزی می‌دهد؟ آیا معبود دیگری با الله وجود دارد؟ بگو: «اگر راستگوئید، دلیلتان را بیاورید». [النمل:64].

تمام پیامبران و فرستاده گان (علیهم السلام) جهت دعوت بسوی عبادت الله یگانه فرستاده شده اند، تا اینکه تنها پرستش او شود، الله متعال می فرماید:

{ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ }

{ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ }

یقیناً ما در هر امتی، پیامبری را [با این پیام] برانگیختیم که: «الله یکتا را عبادت کنید و از طاغوت [= معبودان غیر الله] دوری کنید». الله برخی از آنان را هدایت کرده است و برخی از آنان نیز سزاوار گمراهی شدند. پس در زمین بگردید و بنگرید که سرانجام تکذیب کنندگان [آیات الهی] چگونه بوده است. [النحل:36] الله متعال می فرماید:

{ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ }

{ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ }

و ما پیش از تو هیچ پیامبری را نفرستادیم، مگر آنکه به او وحی کردیم که [به مردم بگوید]: «معبودی [به حق] جز من [= الله] نیست؛ پس تنها مرا عبادت کنید». [الأنبياء:25]. الله (متعال) در مورد نوح (علیه السلام) می فرماید که به قوم خویش چنین فرمود:

{يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ}

{يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ}

«ای قوم من، الله را عبادت کنید که جز او معبودی [به حق] ندارید. [اگر او را عبادت نکنید،] من بر شما از عذاب روزی بزرگ می ترسم». [الأعراف: 59]. الله (متعال) در مورد ابراهیم خلیل (علیه السلام) می فرماید که به قوم خویش چنین فرمود:

{وَاِبْرٰهٖمَ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖ اَعْبُدُوا اللّٰهَ وَاتَّقُوْهُ ۖ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ} {وَاِبْرٰهٖمَ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖ اَعْبُدُوا اللّٰهَ وَاتَّقُوْهُ ۖ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ}

و [یاد کن از] ابراهیم آنگاه که به قومش گفت: «الله را عبادت کنید و از او پروا کنید [که] اگر بدانید، این کار برایتان بهتر است. [العنکبوت: 16] الله (متعال) در مورد صالح (علیه السلام) می فرماید که به قوم خویش چنین فرمود:

{قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۖ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ ۚ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ ۖ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ ۚ وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ أَلِيمٍ}

{قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۖ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ ۚ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ ۖ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ ۚ وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ أَلِيمٍ}

او گفت: «ای قوم من، الله را عبادت کنید که جز او معبودی [به حق] ندارید. بی تردید، دلیل روشنی از [سوی] پروردگارتان برای شما آمده است. این ماده شترِ الله [که از دلِ صخره‌ها بیرون آمده است] معجزه‌ای برایتان است؛ پس او را [به حال خود] واگذارید تا در زمین الله [بچرد و علف] بخورد و به او آزار [و آسیبی] نرسانید که شما را عذابی دردناک فرا خواهد گرفت. [الأعراف: 73]. الله (متعال) در مورد شعیب (علیه السلام) می فرماید که به قوم خویش چنین فرمود:

{يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۖ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ ۖ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ۚ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ}

{يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۖ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ ۖ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ۚ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ}

ای قوم من، الله را عبادت کنید که جز او معبودی [به حق] ندارید. یقیناً از [سوی] پروردگارتان دلیلی روشن برای شما آمده است؛ پس [حق] پیمانه و ترازو را کامل [و درست] ادا کنید و از اجناس مردم نگاهید و در زمین. پس از اصلاحش. فساد نکنید. اگر ایمان دارید، این برای شما بهتر است. [الأعراف: 85].

نخستین کلام الله (متعال) به موسی (علیه السلام) چنین بود:

{وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَىٰ (13) إِنَّنِي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي (14) }

{ وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَىٰ (13) }

و من تورا [به پیامبری] برگزیدم؛ پس به آنچه وحی می‌شود گوش
فرا دار:

إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي (14) {

بی‌تردید، منم «الله» که هیچ معبودی [به‌حق] جز من نیست؛ پس
مرا عبادت کن و برای یاد من نماز برپا دار. [طه:13-14]. الله (متعال)
در مورد موسی (علیه السلام) خبر می‌دهد که او به الله پناه برده و
فرمود:

{إِنِّي عُدْتُ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مِّنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ {
{إِنِّي عُدْتُ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مِّنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ {

«من از [شر] هر متکبری که به روز حساب باور ندارد، به پروردگار
خویش و پروردگار شما پناه می‌برم». [غافر:27] الله (متعال) در مورد
مسیح (علیه السلام) خبر می‌دهد که او چنین فرمود:

{إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ ۚ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ {
{إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ ۚ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ {

به راستی که الله، پروردگار من و پروردگار شماست؛ پس او را
عبادت کنید [که] راه راست این است». [آل عمران:51]. همچنان
الله (متعال) در مورد مسیح (علیه السلام) خبر می‌دهد که او چنین
فرمود:

{يَا بَنِي إِسْرَآئِيلَ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۖ إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ
اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ ۖ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ {

{ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ }

«ای بنی اسرائیل، الله را عبادت کنید که پروردگار من و پروردگار شماست. بی تردید، هر کس به الله شرک ورزد، الله بهشت را بر او حرام کرده است و جایگاهش دوزخ است؛ و ستمکاران هیچ یآوری ندارند». [المائدة: 72].

بلکه حتی در تورات وانجیل هم بر عبادت یگانه‌ء الله (متعال) تأکید شده است، در سفر تثنیه از موسی (علیه السلام) چنین نقل شده است: بشنو ای اسرائیل که پروردگار ما یکتا و او معبود برحق است. در انجیل مرقس تأکید به وحدانیت الله شده است، که مسیح (علیه السلام) فرمود: نخستین وصیت این است: بشنو ای اسرائیل که پروردگار ما یکتا و او معبود برحق است.

الله (متعال) بیان نموده که تمام پیامبران جهت این مسئولیت بزرگ فرستاده شده اند که همانا دعوت بسوی یکتا پرستی است، الله (متعال) می فرماید:

{وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ۖ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ }

{وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ۖ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ }

یقیناً ما در هر امتی، پیامبری را [با این پیام] برانگیختیم که: «الله یکتا را عبادت کنید و از طاغوت [= معبودان غیر الله] دوری کنید». الله برخی از آنان را هدایت کرده است و برخی از آنان نیز سزاوار گمراهی شدند. [النحل: 36]. الله متعال می فرماید: {قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ

دُونِ اللَّهِ أَرْوْنِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ إِنَّتُونِي
بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَارَةٍ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ}

[ای پیامبر، به مشرکان] بگو: «آیا به چیزهایی که به جای الله [به
نیایش] می‌خوانید توجه کرده‌اید؟ به من نشان دهید چه چیز از
[اجزای] زمین را آفریده‌اند. آیا در [آفرینش] آسمان‌ها شرکت
داشته‌اند؟ اگر راست می‌گویید، از کتاب‌های آسمانی پیشین یا
بازمانده‌ای از دانش [گذشتگان، دلیل] بیاورید». [الأحقاف:4] شیخ
سعدی رحمه الله می‌فرماید: (پس ظاهر گردید که مجادله مشرکین
در اعتقاد شرکی ایشان به هیچ دلیل استوار نبوده بلکه آنها رهروان
گمانهای دروغین و نظریات فرسوده و عقل‌های فاسد بوده‌اند، این
فساد از عملکرد و دانستنی‌ها و وضعیت ایشان رونما می‌گردد، که
تمام عمر ایشان را در پرستش آنها بخرج داده‌اند، (یعنی آیا این
معبودان بجز الله برای شان سود دنیوی و اخروی رسانیده‌اند؟) تیسیر
الکریم المنان: 779.

6- الله (متعال) آفریدگار و تنها مستحق پرستش می‌باشد که هیچ کس - چیز - دیگری با او پرستش نشود.

الله متعال ذاتیست که تنها او باید پرستش شود و هیچ کسی دیگر
با او پرستش نشود، الله متعال می‌فرماید:

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
(21) الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ ۖ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

{ (22)

{ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَتَّقُونَ (21)

ای مردم، پروردگارتان را که شما و پیشینیان تان را آفریده است،
بندگی کنید تا [از خشم الله] ایمن مانید.

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ ۖ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ
{ (22)

کسی که زمین را [مانند] فرشی و آسمان را [مانند] سقفی برایتان
قرار داد. و از آسمان آبی باراند، سپس بدان از [انواع] میوه جات را
برای روزی شما بر آورد. پس در حالی که می دانید برای الله همتیانی
مقرر مکنید. [البقرة: 21-22] پس کسی که ما را ونسلهای پیشین را
آفرید و زمین را برای ما مانند فرشی قرار داد، و از آسمان آب فرود آورد،
سپس بدان از انواع میوه جات برای ما روزی بر آورد. پس تنها او سزاوار
پرستش است، الله متعال می فرماید:

{ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ ۖ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ
مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ فَآنتُمْ تُؤْفَكُونَ {
{ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ ۖ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ
يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ فَآنتُمْ تُؤْفَكُونَ {

ای مردم، نعمت الله را بر خود یاد کنید. آیا خالق جز الله هست؟
[اوست که] شما را از آسمان و زمین روزی می دهد. معبود [راستی
[جز او نیست. پس چگونه [از حق] گردانده می شوید. [فاطر: 3].

پس کسی که می آفریند و روزی می دهد تنها او سزاوار پرستش است،
الله متعال می فرماید:

{ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمُ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۖ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ ۚ وَهُوَ عَلَىٰ
كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ }

{ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمُ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۖ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ ۚ وَهُوَ عَلَىٰ
كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ }

این است الله که، پروردگار شماست، معبود [بر حق] جز او
نیست، آفریننده همه چیز است. پس او را بندگی کنید و او بر همه
چیز نگهبان است. [الأنعام: 102].

و هر چیزی جز الله متعال پرستش شده است سزاوار عبادت
نیست، چون آنها به اندازه یک مثقال در آسمانها وزمین توان تصرف
را ندارند، و با الله در هیچ چیز همتا، همکار، مدد رسان نمی توان باشد،
پس چگونه با الله کس دیگر را مورد نیایش و یا همتای وی قرار می
دهید؟! الله متعال می فرماید:

{ قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ رَعَيْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ ۚ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي
السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِنْ شِرْكٍَ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِّنْ ظَهِيرٍ
{

{ قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ رَعَيْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ ۚ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي
السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِنْ شِرْكٍَ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِّنْ ظَهِيرٍ
{

بگو: آنان را که به جای الله می پندارید [به فریاد] بخوانید. به اندازه ذره ای در آسمانها و در زمین اختیار ندارند و در [تدبیر] آنها هیچ شرکی ندارند و او (الله متعال) از آنان پشتیبانی ندارد. [سبأ: 22].
 الله متعال ذاتیست که تمام مخلوقات را آفریده، و آنها را از نیست خلق کرد، و موجودیت این مخلوقات نماینگر وجود الله و ربوبیت والوهیت او است، الله متعال می فرماید:

{ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ (20) وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ (21) وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ وَالْوِلَايَكُم ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ (22) وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ (23) وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ (24) وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ۚ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ (25) وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ كُلُّ لَّهُ قَانُونٌ (26) وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ }

{ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ (20) }

و از نشانه هایش آن است که شما را از خاک آفرید آنگاه شما مردمانی در زمین پراکنده شدید.

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ (21)

و از نشانه هایش آن است که برایتان از [جنس] خودتان همسرانی
آفرید تا به آنها آرام گیرید و بین شما دوستی و مهربانی مقرر داشت. بی
گمان در این [کار] برای گروهی که می اندیشند مایه های عبرتی است.
وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ وَأَلْوَانِكُمْ إِنَّ
فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ (22)

و از نشانه هایش آفرینش آسمانها و زمین و گوناگونی زبانها و
رنگهایتان است، بی گمان در این [کار] برای دانایان مایه های عبرتی
است.

وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِّنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ (23)

و از نشانه هایش خفتن تان در شب و روز و روزی جستن تان از
فضل اوست، بی گمان در این [کار] برای گروهی که گوش شنوا دارند
مایه های عبرتی هست.

وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ
بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ (24)

و از نشانه های اوست که برای بیم و امید برق را به شما می نمایاند
و از آسمان آبی نازل می کند، آنگاه از آن زمین را پس از پژمردنش زنده
[و خرم] می گرداند. بی گمان در این [کار] برای گروهی که خرد می ورزند
مایه های عبرتی است.

وَمِنْ آيَاتِهِ أَن تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُم دَعْوَةً مِّنَ
الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ (25)

و از نشانه های اوست که آسمان و زمین به حکم او [بر جای] می ایستند. سپس چون شما را با يك بار خواندن فرا خواند، ناگهان شما برانگیخته می شوید.

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَهُ قَانُونٌ (26)

و هر آن کس که در آسمانها و زمین است، از آن اوست، یکا یک [آنان] فرمان پذیر او هستند.

وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ { (27)

و اوست کسی که آفرینش را آغاز می کند، سپس آن را باز می گرداند و آن [باز گرداندن] بر او آسانتر است. [الروم: 20 - 27].

زمانیکه نمرود از وجود الله انکار نمود ابراهیم علیه السلام برایش چنین فرمود:

{ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ }

{ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ }

ابراهیم گفت: به راستی الله آفتاب را از مشرق [بر] می آورد، پس [اگر راست می گویی] تو آن را از مغرب [بر] آور. در نتیجه کسی که کفر ورزیده بود، مبهوت شد و الله گروه ستمکاران را هدایت نمی کند. [البقرة: 258]. همچنان ابراهیم علیه السلام بالای قومش چنین استدلال کرد که الله ذاتیست که وی را رهنمائی نمود و وی را غذا داد و به وی آشامیدنی نوشاند، و چون بیمار شد شفایش داد، و او کسی است که او را می میراند و زنده می گرداند، الله تعالی می فرماید:

{الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ (78) وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ (79) وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ (80) وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ (81) }
 {الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ (78)}

کسی که مرا آفریده است، هدایت می کند.
 وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ (79)

و کسی که او به من غذا می دهد و به من [آشامیدنی] می نوشاند.
 وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ (80)

و چون بیمار شوم، شفایم می دهد.
 وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ (81) }

و کسی که مرا می میراند آنگاه زنده ام می گردانند. [الشعراء: 78 -
 81] الله متعال در مورد موسی علیه السلام می فرماید زمانی که با
 فرعون استدلال و مناظره نمود به او گفت که پروردگار او :

{الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى}
 {الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى}

کسی است که به همه چیز [شکل] آفرینش را داده، آنگاه او را [به
 جستجوی نیازهایش] هدایت کرده است. [طه: 50].

الله متعال آنچه را که در آسمانها و زمین است برای انسان رام
 گردانید، و نعمت های خود را بالایش ارزانی فرمود تا پرستش الله را
 انجام دهد و از کفر ابا ورزد، الله متعال می فرماید:

{أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً ۚ وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ }

{أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً ۚ وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ }

آیا نیاندیشیده اید که الله آنچه را که در آسمانها و آنچه را که در زمین است برایتان رام گردانید، و نعمت های پنهان و آشکار را بر شما تمام کرد؟ و از مردم کسی هست که در [بارہ] الله بی هیچ علم و هدایت و کتاب روشن مجادله می کند. [لقمان:20] چنانچه الله آنچه را که در آسمانها و زمین هست برای انسان رام و آفریده است، همچنان برایش هر آنچه نیاز دارد فراهم ساخت، و به او شنوائی و بینائی و دل داد تا علمی را بیاموزد که برایش سودمند است و او را رهنمائی کند بسوی پروردگارش، الله تعالی می فرماید:

{ وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِّن بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ ۚ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ }

{ وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِّن بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ ۚ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ }

و الله شما را از شکم های مادران تان [در حالی] بیرون آورد که چیزی نمی دانستید و برای شما [توان] شنوائی و دیدگان و دلها پدید آورد، باشد که سپاس گزاریید. [النحل:78]

الله متعال تمام جهان را آفرید، و انسان را هم آفرید و برایش تمام اعضا و نیروئی را که به او نیاز دارد فراهم نمود، سپس توانائی نصیبش

کرد تا پرستش الله را نماید و زمین را آباد سازد، و آنچه را که در آسمانها و آنچه را که در زمین است برای او رام گردانید.
و الله متعال آفرینش مخلوق اش را در این مخلوقات بزرگ حجت دال بر ربوبیت که مستلزم الوهیت او است قرار داد الله متعال می فرماید:

{قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ }

{قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ }

بگو: چه کسی از آسمان و زمین به شما روزی می دهد یا کیست که حاکم بر گوش و دیدگان است؟ و کیست که زنده را از مرده بیرون می آورد و مرده را از زنده بیرون می آورد؟ و کیست که کار [هستی] را تدبیر می کند؟ خواهند گفت: الله. پس بگو: آیا پروا نمی کنید؟ [یونس: 31]
و حق تعالی می فرماید:

{قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ ائْتُونِي بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَارَةٍ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ }

{قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ ائْتُونِي بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَارَةٍ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ }

بگو: آیا نگرسته اید به آنچه که به جای الله [به نیایش] می خوانید؟ به من بنمایید چه چیز از زمین را آفریده اند یا اینکه آنان در [آفرینش] آسمانها شرکی دارند؟ اگر راستگوید کتابی پیش از این یا بازمانده ای از علم [پیشینیان] را برای من بیاورید. [الأحقاف: 4]. الله متعال می فرماید:

{ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَالْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ رَوْحٍ كَرِيمٍ. هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ }

{ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَالْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ رَوْحٍ كَرِيمٍ. هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ }

آسمانها را بدون ستون هایی که آنها را ببینید آفریده است، و در زمین کوه های استوار را افکنده که مبدا شما را بجنابند و در آنجا از هر جانوری پراکنده است. و از آسمان آبی نازل کردیم، آنگاه در زمین از هر گونه ای ارزشمند رویانیدیم، این آفرینش الله است. پس به من بنمایید، کسانی که جز او هستند، چه آفریده اند؟ بلکه ستمگران در گمراهی آشکارند. [لقمان: 10 11]. و حق تعالی می فرماید:

{ أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ (35) أَمْ خُلِقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ بَلْ لَا يُوقِنُونَ (36) أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصْطَفُونَ (37) }

{ أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ (35) }

آیا بدون خالق آفریده شده اند یا اینکه خود خلق کنندگان اند.
أَمْ خَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ (36)

آیا آسمانها و زمین را آفریده اند؟ [نه] بلکه آنان یقین نمی کنند.
أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمْ الْمَصْطَرِفُونَ (37) {

آیا خزانه های پروردگارت نزد آنان است یا آنان چیره هستند.
[الطور: 35 37]. شیخ سعدی می فرماید: این حجت است بالای آنها
که جز تسلیم شدن به حق یا بیرون شدن از موجب عقل و دین دیگر
راه ندارند. تفسیر ابن سعدی: 816.

**7- تمام آنچه که در جهان هست، و هر آنچه
قابل مشاهده هست و یا نیست، خالق آن الله
متعال است، و تمام اشیاء جز الله از آفرینش او
است، و الله آسمانها و زمین را در شش روز
آفرید.**

تمام آنچه که در جهان هست، و هر آنچه قابل مشاهده هست و
یا نیست، آفریدگار آن الله متعال است، و تمام اشیاء جز الله از
آفرینش او است، الله متعال می فرماید:

{قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ ۚ قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ
لَا يَمْلِكُونَ أَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا ۚ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَمْ
هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ ۚ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهَ
الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ ۚ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ {

{قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ ۚ قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِّنْ دُونِهِ
أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا ۚ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ
أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ ۚ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ
فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ ۚ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ }

بگو: پروردگار آسمانها و زمین چه کسی است؟ [در پاسخ آنان]
بگو: الله است. بگو: آیا به جای او دوستانی گرفته اید که برای
خودشان اختیار سود و زیانی ندارند؟ بگو: آیا نابینا و بینا برابر است؟
[هرگز] آیا تاریکی ها و روشنی برابر است؟ آیا شریکانی برای الله قایل
شده اند که همچون آفرینش بر آنها مشتبّه شده است؟ بگو: الله
آفریننده همه چیز است و او یگانه قهار است. [الرعد:16].
الله متعال می فرماید :

{وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ}

{وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ}

و چیزی را می آفریند که نمی دانید. [النحل:8].
الله متعال آسمانها و زمین را در شش روز آفرید، الله تعالی
میفرماید :

{هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ
يَعْلَمُ مَا يَلْجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا
يَعْرُجُ فِيهَا ۚ وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ }

{هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى
الْعَرْشِ ۚ يَعْلَمُ مَا يَلْجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا
يَعْرُجُ فِيهَا ۚ وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ }

اوست کسی که آسمانها و زمین را در شش روز آفرید، آنگاه بر عرش قرار گرفت. آنچه را که وارد زمین می شود و آنچه را که از آن خارج می گردد و آنچه را که از آسمان فرود می آید و آنچه را که در آن فرو می رود، می داند. او هر جا که باشید با شماست. و الله به آنچه انجام می دهید بیناست. [الحديد:4]. الله متعال میفرماید :

{وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ }

{وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ }

و به راستی آسمانها و زمین و آنچه را که در بین آن دو است در شش روز آفریدیم. و هیچ خستگی به ما نرسید. [ق:38].

8 - الله متعال در فرمانروایی آفرینش تدبیر و پرستش اش هیچ شریک ندارد.

الله متعال دارنده فرمانروایی است هیچ شریک در مخلوق فرمانروایی و تدبیر اش ندارد، الله تعالی میفرماید :

{قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ ۚ إِنَّنِي بَكِتَابٍ مِّنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَنَارَةٍ مِّنْ عِلْمٍ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ }

{قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ ۚ إِنَّنِي بَكِتَابٍ مِّنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَنَارَةٍ مِّنْ عِلْمٍ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ }

بگو: آیا نگرسته اید به آنچه که به جای الله [به نیایش] می خوانید؟ به من بنمایید چه چیز از زمین را آفریده اند یا اینکه آنان در [آفرینش] آسمانها شرکی دارند؟ اگر راستگوید کتابی پیش از این یا بازمانده ای از علم [پیشینیان] را برای من بیاورید. [الأحقاف:4]. شیخ سعدی رحمه الله میفرماید: بگو به آنها که با الله متعال بت ها و همتایان را شریک ساخته اند، که آنها نه به کسی سود و نه زیان رسانده میتوانند، و نه به کسی توان زندگی و مرگ و نه دوباره زنده شدن را دارند، برایشان بگو که بت های آنها ناتوان اند و سزاوار پرستش نیستند (بمن بنمایید چه چیز از زمین را آفریده اند یا اینکه آنان در [آفرینش] آسمانها شرکی دارند) آیا یکی از کائنات فضائی و زمینی را آفریده اند؟ آیا کوها را آفریده اند؟ آیا آب دریا را روان کرده اند؟ آیا چهارپایان را پراکنده ساخته اند؟

آیا درختان را رویانیده اند؟ آیا در آفرینش یک مخلوق همکاری نموده اند؟ هیچ چیز از این صورت نگرفته به اعتراف خود آنها گذشته از دیگران، پس این دلیل عقلی قاطع است که پرستش غیر از الله باطل است.

سپس نفی دلیل نقلی را بیان نموده می گوید: (کتاب قبل از این را بیاورید) که این کتاب دعوت به شرک نماید (یا مانده از علم را بیاورید) که از پیامبران به میراث برده باشند و به این عقیده شرکی امر نموده باشد. بدون شک آنها از آوردن دلیل که نقل یکی از پیامبران باشد ناتوان اند، و ما به جزم کامل گفته میتوانیم که تمام پیامبران به یکتا پرستی دعوت نموده و از شرک آوردن با الله منع نمودند، و این بزرگترین علمی است که از آنها آنرا دریافتیم. تفسیر ابن سعدی: 779.

الله متعال دارنده فرمانروایی است، هیچ شریک در فرمانروایی اش ندارد، الله متعال میفرماید:

{ قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ ۚ بِيَدِكَ الْخَيْرُ ۚ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ }

{ قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ ۚ بِيَدِكَ الْخَيْرُ ۚ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ }

بگو: الها، ای دارنده فرمانروایی، به هر کس که خواهی فرمانروایی دهی و از هر کس که خواهی، فرمانروایی بازستانی و هر کس را که خواهی گرامی داری و هر کس را که خواهی خوار سازی. نیکی به دست توست. به راستی تو بر هر کاری توانایی. [آل عمران:26] الله متعال می فرماید: که فرمانروایی روز قیامت تنها از آن اوست:

{ يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ ۚ لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ ۚ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ۚ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ }

{ يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ ۚ لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ ۚ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ۚ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ }

روزی که آنان آشکار شوند. چیزی از آنان بر الله پوشیده نمی ماند. [الله متعال می گوید:] امروز فرمانروایی از آن چه کسی است؟ [در پاسخ می فرماید:] از آن الله یگانه قهار است. [غافر:16].

الله متعال در فرمانروایی آفرینش تدبیر و پرستش اش هیچ شریک ندارد، الله متعال میفرماید :

{ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُن لَّهُ وَلِيٌّ مِّنَ الدُّنْيَا ۚ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا }

{ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِّنَ الدُّلِّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا }

و بگو: ستایش الهی راست که فرزندی بر نگرفته و در فرمانروایی
او را هیچ شریکی نیست. و از ناتوانی کارسازی ندارد. و چنان که سزاوار
است او را به بزرگی یاد کن. [الإسراء: 111]. الله متعال میفرماید :

{ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي
الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا }

{ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ
شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا }

کسی که فرمانروایی آسمانها و زمین از آن اوست و هیچ فرزندی
نگرفته و او در فرمانروایی شریکی ندارد و همه چیز را آفریده است، آنگاه
چنان که می باید آنها را به اندازه مقرر کرده است. [الفرقان: 2]. الله
متعال تنها فرمانروا است و دیگران فرمانبردار میباشند، او آفریننده
است و دیگران آفریده شده اند، و او تعالی تدبیر کننده کار است و کسی
که دارای چنین صفات باشد سزاوار پرستش است، و پرستش دیگران
نقصیه عقلی است، و شرک دنیا و آخرت انسان را نابود می سازد، الله
متعال میفرماید :

{ وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا ۚ قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۖ
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ }

{ وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا ۚ قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۖ
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ }

و [اهل كتاب] گفتند: یهودی یا مسیحی باشید تا راه یابید. بگو:
[هرگز] بلکه از آیین ابراهیم که پاک دین غیر مشرک بود [پیروی می
کنیم]. [البقرة:135]. الله متعال میفرماید:

{ وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ
حَنِيفًا ۚ وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا }

{ وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ
إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۚ وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا }

و چه کسی نیک آیین تر است از کسی که نیکو کارانه روی خویشتن
به سوی الله نهاد و از آیین ابراهیم که پاک دین بود پیروی کرد. و الله
متعال ابراهیم را دوست گرفت. [النساء:125] الله متعال فرمود کسی
بغیر آیین ابراهیم رو آورد، خود را به نادانی می زند. الله متعال میفرماید
: { وَمَنْ يَرْغَبْ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ ۚ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ فِي
الدُّنْيَا ۖ وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ }

و چه کسی از آیین ابراهیم روی بر می تابد، جز کسی که خود را به
نادانی بزند و او را در دنیا برگزیدیم و به یقین او در آخرت از شایستگان
است. [البقرة:130].

9- و الله متعال نه [فرزند] زاده و نه زاده شده است و او را همتا و همانند نیست .

الله متعال نه [فرزند] زاده و نه زاده شده است، و او را هیچ همتا
و همانند نیست، الله متعال میفرماید:

{ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ (1) اللَّهُ الصَّمَدُ (2) لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ (3) وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا
أَحَدٌ (4) }

{قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ (1)}

بگو، الله یک است.

اللَّهُ الصَّمَدُ (2)

الله بی نیاز است.

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ (3)

نه [فرزند] زاده و نه زاده شده است.

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ (4)}

و هیچ کس همتای او [نبوده] و نیست. [الإخلاص: 1-4]. و الله متعال میفرماید :

{رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا}

{رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا}

[اوست] پروردگار آسمانها و زمین و آنچه بین آن دو است، پس او را پرستش کن و بر عبادت او پایداری نما. آیا همنامی برای او می شناسی. [مریم: 65]. و حق تعالی میفرماید :

{فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ}

{فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ} جَعَلَ لَكُمْ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَرْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَرْوَاجًا يَدْرُوكُمْ فِيهِ ۚ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ ۚ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ}

آفریننده آسمانها و زمین است. از خودتان برای شما همسرانی قرار داده است. و [نیز] از چارپایان اقسامی [آفریده است] با این [تدبیر] شما را بسیار می گرداند. چیزی مانند او نیست. و او شنوای بیناست. [الشوری:11].

10-الله (متعال) در هیچ چیزی حلول نمی کند، و در هیچ چیز از مخلوقاتش مجسم نمی گردد:

الله متعال در هیچ چیز از مخلوقش نه حلول کرده و نه در آن مجسم می شود و نه با هیچ مخلوقش همتا است، چرا که الله آفریدگار است و جز او همه آفریده شده اند، و او باقی خواهد بود و دیگران رو به نابودی استند، و هر چیز از ملک او است، و او مالک حقیقی آن است، و الله متعال در هیچ مخلوقش حلول نمی کند و نه در ذات پاک او کسی از مخلوقش حلول می کند، و الله متعال از هر چیز بزرگتر است؛ لذا الله متعال این گفته را که گویا که او تعالی در مسیح حلول نموده است رد نموده و می فرماید:

{لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ۚ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَفِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ۚ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۚ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ۚ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ}

{لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ۚ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَفِي الْأَرْضِ

جَمِيعًا ۖ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۚ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ۚ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

بی گمان آنان که گفتند: «الله همانا مسیح پسر مریم است» کافر شدند. بگو: اگر [الله] بخواهد مسیح پسر مریم و مادرش و هر آن کس را که در زمین است، همگی نابود خواهد کرد، چه کسی در برابر الله [اختیار کمترین] کاری را دارد؟ و فرمانروایی آسمانها و زمین و آنچه در بین آن دوست از آن الله است، هر چه بخواهد، می آفریند و الله بر هر کاری تواناست. [المائدة: 17]. الله متعال می فرماید:

{وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ ۚ فَأَيْنَمَا تُولُوا فَتَمَّ وَجْهُ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ (115) وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ۚ سُبْحَانَهُ ۚ بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ كُلُّ لَّهُ قَانُونٌ (116) بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ (117) }

{وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ ۚ فَأَيْنَمَا تُولُوا فَتَمَّ وَجْهُ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ (115)}

مشرق و مغرب از آن الله است. پس به هر کجا که روی آورید، همانجا قبله خداست. حقا که الله فراخ (نعمت) و داناست.

وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ۚ سُبْحَانَهُ ۚ بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ كُلُّ لَّهُ قَانُونٌ (116)

و گفتند: الله فرزندی برگزیده است او منزّه است بلکه هر چه در آسمانها و زمین است، از آن اوست. و هر کدام [از اینها] فرمانبردار اویند.

بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ
{ (117) }

پدید آورنده آسمانها و زمین است و چون خواهد کاری را انجام دهد تنها به آن می گوید: موجود شو پس [بی درنگ] موجود می شود.
[البقرة: 115-117]. الله متعال می فرماید:

{ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا (88) لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا (89) تَكَادُ السَّمَاوَاتُ
يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا (90) أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَنِ
وَلَدًا (91) وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا (92) إِنْ كُلُّ مَنْ فِي
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمَنِ عَبْدًا (93) لَقَدْ أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ
عَدًّا (94) وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرْدًا (95) }

{ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا (88) }

وگفتند: [الله] رحمان فرزندی برگرفته است.
لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا (89)

به راستی چیزی [بس] زشت [در میان] آوردید.
تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا (90)

نزدیک است آسمانها از آن سخن پاره پاره شوند و زمین بشکافد و
کوه ها درهم شکسته فرو ریزند.
أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا (91)

که برای [الله] رحمان فرزندی مدعی شدند.
وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا (92)

وسزاروار [الله] رحمان نباشد که فرزندی گزیند.
 إِنَّ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمَنِ عَبْدًا (93)

هیچ کدام از آنان که در آسمانها و زمین اند، جز در بندگی [به
 پیشگاه الله] رحمان نمی آیند.
 لَقَدْ أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا (94)

به راستی [الله] آنان را فرا گرفته و چنان که باید بر شمرده است.
 وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرْدًا (95) {

و هر یک از آنان روز قیامت تنها [به پیشگاه] او خواهد آمدند.
 [مریم:88-95]. الله (متعال) می فرماید:

{ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
 وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا
 خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ }

{ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي
 السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ
 أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ
 كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ }

الله [است که] معبود برحق جز او نیست. زنده [و] تدبیرگر
 [هستی] است. پینه گی و خوابی او را فرا نمی گیرد. آنچه در آسمانها و
 آنچه در زمین است، از آن اوست. چه کسی است که بدون حکم او

در پیشگاهش شفاعت کند؟ گذشته و [حال و] آینده آنان را می داند و به چیزی از علم او جز به آنچه خود خواسته است، احاطه نمی یابند. کرسی [فرمانروایی] او آسمانها و زمین را فرا گرفته است و حفظ آن دو بر او گران نمی آید و او بلند مرتبه بزرگ [قدر] است. [البقرة: 255]. پس ذاتیکه دارای چنین صفات الهی باشد، ومخلوق که داری چنین صفات ناتوانی باشد چگونه در مخلوقش حلول میکند؟ ویا او را فرزند خویش قرار می دهد؟ ویا او را معبود خود می گیرد؟

11-الله (سبحانه و تعالی) بر بندگانش رؤوف و مهربان است؛ بنابر این پیامبران را فرستاد و کتاب ها را نازل فرمود.

الله (سبحانه و تعالی) بر بندگانش رؤوف و مهربان است بنابر این پیامبران را فرستاد و کتاب ها را نازل فرمود ، تا آنها را از تاریکی های کفر و شرک به نور یکتا پرستی و هدایت باز برد، الله متعال می فرماید :

{هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَىٰ عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۚ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ }

{هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَىٰ عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۚ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ }

اوست کسی که بر بنده اش آیه های روشن نازل می کند تا شما را از تاریکی ها به نور باز برد. و به یقین الله در حق شما بخشنده [و] مهربان است. [الحديد: 9].
الله متعال میفرماید :

{ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ }

{ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ }

و نفرستاده ایم تو را جز مایه رحمت برای جهانیان. [الأنبياء:107].
الله متعال پیامبرش را امر نموده تا بندگان را آگاه سازد که او آمرزنده
و مهربان است، الله متعال می فرماید :

{ نَبِيُّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ }

{ نَبِيُّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ }

(به بندگانم خبر ده که منم آمرزنده مهربان) [الحجر:49] و از
مهربانی و رحمت الله این است که از آنها ضرر را دور می سازد ، و بالای
آنها خیر و برکت فرو می آورد، الله می فرماید :

{ وَإِن يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ ۖ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ
لِفَضْلِهِ ۚ يُصِيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۚ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ }

{ وَإِن يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ ۖ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا
رَادَّ لِفَضْلِهِ ۚ يُصِيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۚ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ }

و اگر الله رنجی به تو برساند، آن را جز او باز دارنده ای نیست. و
اگر خیری در حق تو بخواهد، فضلش را [نیز] باز دارنده ای نیست.
آن را به هر کس از بندگان که بخواهد می رساند. و او آمرزنده مهربان
است. [یونس:107].

**12-الله (متعال) پروردگار مهربان است و او تنها
ذات است که مخلوقات را زمانی که در روز قیامت**

از قبر های شان بر می خیزاند محاسبه می نماید،
 پس هر شخص را مطابق آنچه عمل نیک و یا
 زشت انجام داده است پاداش می دهد، کسی که
 اعمال نیک انجام داده است در حالی که مومن
 باشد برایش نعمت های جاویدان است، و کسی
 که کفر ورزیده و اعمال ناشایسته انجام داده
 است او را عذاب بزرگی در آخرت است.

الله (متعال) پروردگار مهربان است و او تنها کسی است که
 مخلوقات را زمانی که در روز قیامت از قبر های شان بر می خیزاند
 محاسبه می نماید، هر شخص را مطابق آنچه عمل نیک و یا زشت
 انجام داده است پاداش می دهد، کسی که اعمال نیک انجام داده است
 در حالی که مومن باشد برایش نعمت های جاویدان است، و کسی که
 کفر ورزیده و اعمال ناشایسته انجام داده است او را عذاب بزرگی در
 آخرت است. و از عدل و حکمت و مهربانی الله متعال بالای بندهایش
 این است که این جهان را بخاطر انجام عمل آفریده است و آخرت را
 بخاطر پاداش و محاسبه اعمال قرار داده است، تا نیکوکاران پاداش
 نیکویی های خویش را بدست آرند، و بدکاران و ستمگران و باغیان
 پاداش کرده های خویش را ببینند، شاید بعضی ها زنده شدن بعد از
 مرگ را نپذیرند، حالانکه الله متعال دلایل زیادی را بیان نموده است
 که دوباره زنده شدن انسانها بعد از مرگ حق است و در این حقیقت
 هیچ شک نیست، الله متعال میفرماید :

{ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ
 وَرَبَتْ ۚ إِنَّ الْأَحْيَاءَ لَمُحْيِي الْمَوْتِ ۚ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ }

{ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْكَ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ ۚ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُحْيِي الْمَوْتِ ۚ إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ }

و [یکی] از نشانه های اوست که تو زمین را خشکیده می بینی. آنگاه چون بر آن آب [باران] فرو فرستیم به [خود] جنب و بروید. [بدان] کسی که آن را زنده ساخته است، به یقین مردگان را نیز زنده خواهد کرد. او بر هر کاری تواناست. [فصلت: 39] الله متعال میفرماید :

{ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنَبَيِّنَ لَكُمْ ۖ وَنُقَرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ ۖ وَمِنْكُمْ مَّنْ يَمُوتُ ۖ وَمِنْكُمْ مَّنْ يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْدَلِ الْعُمَرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا ۖ وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِن كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ }

{ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنَبَيِّنَ لَكُمْ ۖ وَنُقَرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ ۖ وَمِنْكُمْ مَّنْ يَمُوتُ ۖ وَمِنْكُمْ مَّنْ يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْدَلِ الْعُمَرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا ۖ وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِن كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ }

ای مردم، اگر از زندگی بعد از مرگ در شک هستید، [بدانید که] ما شما را از خاکی، سپس از نطفه ای سپس از خونی بسته سپس از پاره گوشتی نقش یافته و نقش نایافته آفریدیم تا برایتان [حقیقت را] روشن سازیم و هر چه خواهیم تا وقت معین در رحم ها قرار می دهیم، سپس شما را که کودکی شده اید، بیرون آوریم، سپس تا به [نهایت]

رشدتان برسید. و از شما کسی هست که میمیرد و از شما کسی هست که به نهایت عمر باز برده می شود تا آنکه پس از [آن همه] دانستن چیزی نداند و زمین را خشکیده می بینی، پس هنگامی که آب را بر آن فرو فرستیم به جنبش در آید و رشد یابد و از همه نوع [گیاهان] خرم برویاند. [الحج: 5]. الله متعال در این آیه سه دلائل عقلی را در مورد دوباره زنده شدن بعد از مرگ بیان نمود که قرار ذیل است:

1- الله متعال انسان را نخستین بار از خاک آفرید، پس ذاتی که از خاک آفرید قادر بر آن است که او را بعد از خاک شدن دوباره زندگی دهد.

2- آن ذات که از نطفه بشری آفرید، قادر بر آن است که انسان را بعد از مرگش زنده سازد.

3- آن ذات که زمین خشک را توسط باران رویانید، قادر بر آن است که انسانها را بعد از مرگ ایشان زنده سازد. پس در این آیه دلیل بزرگی اعجاز قرآن است، که چگونه یک آیه کوچک سه دلائل عقلی بزرگی را در این موضوع مهم ارایه نموده است.

الله متعال میفرماید:

{ يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجْلِ لِلْكِتَابِ ۖ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ ۖ وَ عَدًّا عَلَيْنَا ۖ إِنََّّا كُنَّا فَاعِلِينَ }

{ يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجْلِ لِلْكِتَابِ ۖ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ ۖ وَ عَدًّا عَلَيْنَا ۖ إِنََّّا كُنَّا فَاعِلِينَ }

روزی که آسمان را همچون طومار [برای نگارش] نامه ها در هم پیچیم. چنان که نخستین آفرینش را آغاز کردیم، [دیگر بار] آن را تکرار کنیم. [که به عنوان] وعده ای لازم بر ماست. بی گمان ما توانا [بر این] کاریم. [الأنبياء: 104]. الله متعال میفرماید:

{ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ ۖ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ (78)
 قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ {
 وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ ۖ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ
 (78)}

و برای ما مثلی آورد و آفرینش خود را فراموش کرد. گفت: چه کسی
 استخوانها را در حالی که پوسیده اند زنده می کند.
 قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ {

بگو: کسی آنها را زنده می کند که نخستین بار آنها را پدید آورده
 است و او به هر آفرینشی داناست. [یس:78]. الله متعال میفرماید:
 { أَأَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ ۚ بَنَاهَا (27) رَفَعَ سَمَكَهَا فَسَوَّاهَا (28)
 وَأَعْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا (29) وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا (30)
 أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا (31) وَالْجِبَالَ أَرْسَاهَا (32) {
 { أَأَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ ۚ بَنَاهَا (27)}

آیا شما در آفرینش استوارترید یا آسمان؟ [الله] آن را ساخته
 است.
 رَفَعَ سَمَكَهَا فَسَوَّاهَا (28)

بلندی اش را برافراشته و آن را به سامان ساخت.
 وَأَعْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا (29)

و شب آن را تاریک کرد و روزش را نمایان ساخت.
 وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا (30)

و پس از آن زمین را هموار ساخت.

أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا (31)

از (زمین) آب آن و چراگاهش را بیرون آورد.

وَالْجِبَالَ أَرْسَاهَا (32) {

و کوه‌ها را استوار ساخت. [النازعات: 27-32]. لذا الله متعال بیان نمود که آفرینش انسان دشوارتر از آفرینش آسمان و زمین و آنچه در بین آن دو است نیست، آن ذات که توان آفرینش آسمانها و زمین را دارد، توان آفرینش دوباره انسان را هم دارد.

13-الله (متعال) آدم (علیه السلام) را از خاک آفرید، و اولاد او را بعد از وی گسترش داد ، پس مردم همه نظر به اصل شان برابر اند، هیچ نژادی را بر نژاد دیگری و هیچ قومی را بر قوم دیگری برتری نیست مگر بر اساس تقوا.

الله (متعال) آدم (علیه السلام) را از خاک آفرید، و اولاد او را بعد از وی گسترش داد ، پس مردم همه نظر به اصل شان برابر اند، هیچ نژادی را بر نژاد دیگری و هیچ قومی را بر قوم دیگری برتری نیست مگر بر اساس تقوا، الله متعال میفرماید:

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا ۚ إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ }

{ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا ۚ إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِندَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ }

ای مردم، ما شما را از مرد و زنی آفریده ایم و شما را گروه ها و قبیله های گردانیده ایم تا همدیگر را بشناسید. گرامی ترین تان در نزد الله پرهیزگارترین تان است. بی گمان الله دانا [و] آگاه است. [الحجرات:13]

الله متعال میفرماید :

{ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِّن تُرَابٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا ۚ وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ ۚ وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُّعَمَّرٍ وَلَا يُنْقَصُ مِنْ عُمُرِهِ إِلَّا فِي كِتَابٍ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ }

{ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِّن تُرَابٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا ۚ وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ ۚ وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُّعَمَّرٍ وَلَا يُنْقَصُ مِنْ عُمُرِهِ إِلَّا فِي كِتَابٍ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ }

و الله شما را از خاک سپس از نطفه آفرید، آنگاه شما را دو گونه [زن و مرد] گردانید. و هیچ مادینه ای باردار نمی شود و نمی زاید مگر به علم او. و هیچ عمر یابنده ای عمر نمی یابد و از عمرش کاسته نمی شود مگر آنکه در کتابی [نوشته است] این [کار] بر الله آسان است.

[فاطر:11]. الله متعال میفرماید :

{ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِّن تُرَابٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عِلْقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ ثُمَّ لَتَكُونُوا شُيُوخًا ۚ وَمِنْكُمْ مَّن يُّتَوَفَّىٰ مِن قَبْلٍ ۚ وَلِتَبْلُغُوا أَجَلًا مُّسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ }

{هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ
طِفْلًا ثُمَّ لِيَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ ثُمَّ لِيَکُونُوا شُيُوخًا ۖ وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّتَوَفَّىٰ مِنْ قَبْلُ ۚ
وَلِيَبْلُغُوا أَجَلًا مُّسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ }

اوست کسی که شما را از خاک، سپس از نطفه، آن گاه از خون
بسته آفرید. آن گاه شما را کودکی [کامل شده از شکم مادر] بیرون می
آورد، سپس [بزرگ می شوید] تا به توانمندی تان برسید. باز [به شما
زندگی می بخشد] تا پیر [و فرتوت] شوید و از شما کسی است که پیش
از این [سپری کردن دوران ها] جانش گرفته می شود و [مهلت می دهد]
تا به مدتی معین برسید و باشد که خرد ورزید. [غافر:67]. الله متعال
فرمود که او مسیح (عیسی) را به امر گونی آفرید، قسمیکه آدم را از
خاک به امر گونی آفرید، الله متعال میفرماید :

{ إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ ۖ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ
{

{ إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ ۖ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ
فَيَكُونُ }

به راستی مثل عیسی در نزد الله مانند مثل آدم است. [که الله] او
را از خاک آفرید، آن گاه به او فرمود: موجود شو و [بی درنگ] موجود
شد. [آل عمران:59]. قبلا در پاراگراف شماره (2) یاد آورشدم ، که
پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند : انسانها همه باهم یکسان استند
، و هیچ یکی آنها بالای دیگری برتری ندارد جز به تقوا.

14-هر نوزادی بر فطرت زاده می شود.

هر نوزادی بر فطرت زاده می شود، الله متعال میفرماید :

{ فَأَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا ۚ فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا ۚ لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ۚ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ }

{ فَأَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا ۚ فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا ۚ لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ۚ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ }

پس روی [دل] ات را با حق گرای تمام به سوی این دین بگردان. از فطرت الهی که مردم را بر اساس آن پدید آورده است [پیروی کن]. آفرینش الله دگرگونی نمی پذیرد. دین استوار این است. ولی بیشتر مردم نمی دانند. [الروم:30].

حنیفیت (دین مایل از باطل به حق) آیین ابراهیم خلیل علیه السلام بود ، الله متعال میفرماید:

{ تُمْ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۚ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ }
{ تُمْ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۚ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ }
{

سپس به تو وحی کردیم که از آیین ابراهیم که حنیف بود و از مشرکان نبود، پیروی کن. [النحل:123] پیامبر صلی الله علیه وسلم میفرماید: «مَا مِنْ مَوْلُودٍ إِلَّا يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ أَوْ يُمَجَّسَّانِهِ كَمَا تُنْتَجُ الْبَهِيمَةُ بِهَيْمَةٍ جَمْعَاءَ هَلْ تُحْسِنُونَ فِيهَا مِنْ جَدْعَاءَ»

هر نوزاد بر فطرت زاده می شود ، مگر پدر و مادر او، وی را یهودی یا نصرانی یا مجوسی می سازد، همانند جانوری که چوچه سالم میزاید

آیا در آن بینی بریده سراغ میکنید . سپس ابو هریره رضی الله عنه فرمود:

{فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ }

{فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ }

از فطرت الهی که مردم را بر اساس آن خلق کرده است [پیروی کن
[. آفرینش الله دگرگونی نمی پذیرد. دین استوار این است، ولی بیشتر
مردم نمی دانند. [الروم: 30]. [صحیح بخاری: 4775]. پیامبر (صلی
الله علیه وسلم) می فرماید: «أَلَا إِنَّ رَبِّي أَمَرَنِي أَنْ أُعَلِّمَكُمْ مَا جَهِلْتُمْ مِمَّا
عَلَّمَنِي يَوْمِي هَذَا كُلُّ مَا لِي نَحْلُتُهُ عَبْدًا حَلَالٌ وَإِنِّي خَلَقْتُ عِبَادِي حُنَفَاءَ
كُلَّهُمْ وَإِنَّهُمْ أَتَتْهُمْ الشَّيَاطِينُ فَاجْتَالَتْهُمْ عَنْ دِينِهِمْ وَحَرَمْتُ عَلَيْهِمْ مَا
أَخْلَلْتُ لَهُمْ وَأَمَرْتُهُمْ أَنْ يُشْرِكُوا بِي مَا لَمْ أُنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا »

اما الله متعال برایم دستور داد آنچه را که نمی دانید آموزش دهم،
آنچه را که در این روز برایم آموخت این است، تمام مال که برای
بنده داده ام برای او حلال است، و من تمام بنده هایم را حنفاء
(مسلمان، و مزه از گناه) خلق کرده ام، ولی شیطان آنها را از دین
ایشان گمراه ساخت، و آنچه که برای آنها حلال نموده بودم حرام
ساخت ، و به آنها دستور داد که به من شرک بورزند، در حالی که در
این مورد هیچ دلیلی برایشان نازل ننموده ام . (روایت از مسلم :
2865).

15- هیچ بشر خطا کار تولد نمی شود، و نه گناه دیگران را به میراث می برد.

هیچ بشر خطا کار تولد نمی شود، و نه گناه دیگران را به میراث می برد، الله متعال برای ما خبر داده است زمانی که آدم علیه السلام از امر الله متعال مخالفت ورزید، او و همسرش حواء از درختی خوردند که از آن منع شده بودند، بعدا پشیمان شد و توبه نمود، و از الله متعال خواست تا برایش عفو نماید، الله متعال برای او الهام نمود تا این کلمات نیک را به زبان آرد، پس توبهء هردو را پذیرفت . الله متعال می فرماید:

{ وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ (35) فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ ۖ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ (36) فَتَلَقَىٰ آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ ۚ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (37) قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا ۖ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (38) }

{ وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ (35) }

و گفتیم: ای آدم! با همسرت در بهشت سکونت کن و از نعمت های آن هر چه میل دارید بخورید؛ اما به این درخت نزدیک نشوید که (اگر از میوه های آن بخورید،) جزو ستم کاران می شوید.
فَأَخْرَجَهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ ۖ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ (36)

پس شیطان آنها را به لغزش افکند (تا از آن درخت خوردند) و (بدین عصیان) آنان را از آن مقام بیرون آورد، و گفتیم که (از بهشت) فرود آید که برخی از شما برخی را دشمنید، و شما را در زمین تا روز مرگ قرارگاه و بهره خواهد بود.

فَتَلَقَىٰ آدَمَ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ ۚ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (37)

آنگاه آدم از پروردگارش کلماتی فرا گرفت، سپس الله از او در گذشت. بی گمان او توبه پذیر و مهربان است.

فُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا ۚ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (38)

گفتیم: همه از آنجا فرود آید، آنگاه اگر از [جانب] من هدایتی به شما رسد کسانی که از هدایت من پیروی کنند، بیمی بر آنان نیست و آنان اندوهگین نخواهند بود. [البقرة: 35-38]. هرگاه الله متعال توبه آدم را پذیرفت، به این معنی است که او خطایی ندارد، و بعد از او اولاد او هیچ خطایی را به میراث نمی برد، زیرا آن به توبه پاک شده است، و اصل این است که هیچ کسی گناه کسی دیگری را بدوش نمی گیرد. الله متعال می فرماید:

{وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۚ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ }

{وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۚ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ }

و کسی هیچ گناهی مرتکب نمی شود مگر آنکه به [زیان] خود اوست. و هیچ بر دارنده ای بار گناه دیگری را بر ندارد. آنگاه بازگشت تان به سوی پروردگارتان است، پس شما را خبر خواهد داد به آنچه که در آن اختلاف می ورزیدید. [الأنعام:164].

الله متعال می فرماید:

{مَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۚ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا ۚ}

{مَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۖ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا ۚ}

(هر کس که راه بیابد، فقط به [سود] خودش راه می یابد، و هر کس که گمراه شود، فقط به زیان خود گمراه می شود. و هیچ بردارنده ای بار [گناه] دیگری را بر نمی دارد. و ما عذاب دهنده نیستیم تا آنکه پیامبری بفرستیم). [الإسراء:15]. الله متعال می فرماید:

{وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۚ وَإِن تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ جَمِلِهَا لَا يَحْمِلُ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۚ إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ ۚ وَمَن تَرَكِيَ فَإِنَّمَا يَتَرَكَ لِنَفْسِهِ ۚ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ۚ}

{وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۚ وَإِن تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ جَمِلِهَا لَا يَحْمِلُ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۖ إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ ۖ وَمَن تَرَكِيَ فَإِنَّمَا يَتَرَكَ لِنَفْسِهِ ۖ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ۚ}

(و هیچ بر دارنده ای بار [گناه] دیگری را بر نمی دارد. و اگر [نفسی] [گرانبار [کسی را] به [برداشتن] بار [گناه] خود بخواند، چیزی از آن [بار گناه] بر داشته نمی شود. اگر چه [آن کس] خویشاوند باشد.

تنها می توانی به آنان هشدار دهی که از پروردگارشان در نهان می ترسند و نماز بر پا داشته اند. و هر کس پاک گردد [بداند] که تنها به [سود] خویش پاک می شود. و باز گشت به سوی الله است. [فاطر:18].

16- وهدف آفرینش انسانها : تنها پرستش الله متعال می باشد:

وهدف آفرینش انسانها : تنها پرستش الله متعال می باشد. الله متعال می فرماید:

{ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ }

{ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ }

(و نیافریده ام جنّ و انس را جز برای آنکه مرا عبادت کنند).
[الذاریات:56].

17- اسلام انسان را گرمی داشته است - اعم از مرد وزن - وضمانت تمام حقوق وی را نموده، و او را مسول تمام اختیارات ، کردارها ، و عملکردها قرار داده است، و همچنان او مسول هر زیان که به شخص وی و یا به دیگران می رسد می باشد.

اسلام انسان را گرمی داشته است - اعم از مرد وزن - الله متعال انسان را آفرید تا جانشینی در روی زمین باشد . الله متعال میفرماید:

{وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً }

{وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً }

(و چون پروردگارت به فرشتگان فرمود: به راستی من جانشینی در زمین خواهم گمارید). [البقرة:30].

و این گرامی داشت فراگیر تمام فرزندان آدم میشود، الله متعال میفرماید:

{ وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا }

{ وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا }

(و به راستی فرزندان آدم را گرامی داشتیم و در بیابان و دریا آنان را [بر مرکب و غیر آن] حمل کردیم و از پاکیزه ها به آنان روزی دادیم و آنان را بر بسیاری از مخلوقات خویش برتری دادیم). [الإسراء:70].
الله متعال می فرماید:

{ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ }

(به یقین انسان را در نیکوترین صورت آفریدیم). [التین:4].
الله متعال انسان را منع نموده که خود را در مقابل معبودی یا رهنمایی یا فرمان دهنده بی بجز الله متعال ذلیل سازد، الله متعال می فرماید:

{ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ ۖ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ ۚ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرْوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ، إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ }

{ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ ۖ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ ۚ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرْوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ

الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ. إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ}

(و از مردم کسانی هستند که به جای الله شریکانی را می گیرند که آنها را مانند دوست داشتن الله دوست می دارند و مؤمنان در دوستی الله قوی ترند و اگر [این] ستمکاران هنگامی که عذاب را می بینند، ببینند [که شریکانشان سودی نمی بخشند، خواهند دانست] که همه توان از آن الله است و اینکه الله سخت کیفر است. هنگامی که پیروی شدگان از پیروان بیزار شوند و عذاب را ببینند و پیوندها در حق آنان گسسته شود). [البقرة: 165-166]. الله متعال در مورد حالت پیروان و پیروی شدگان باطل در روز قیامت چنین می فرماید:

{ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا أَنَحْنُ صَدَدْنَاكُمْ عَنِ الْهُدَىٰ بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ ۖ بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِينَ (32) وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِاللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُ أَنْدَادًا ۖ وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَالَ فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا ۖ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (33) }

{ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا أَنَحْنُ صَدَدْنَاكُمْ عَنِ الْهُدَىٰ بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ ۖ بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِينَ (32) }

(مستکبران به مستضعفان گویند: آیا ما شما را از هدایت پس از آنکه برایتان آمد باز داشتیم؟ [هرگز] بلکه گناهکار بودید).

وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِاللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُ أَنْدَادًا ۖ وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَالَ فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا ۖ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (33) }

و مستضعفان به مستکبران گویند: بلکه مکر شب و روزتان [ما را از ایمان آوردن باز داشت] چون به ما دستور می دادید که به الله کفر ورزیم و برای او شریک مقرر کنیم. و چون عذاب را ببینند پشیمانی را [در دل] نهان دارند. و طوقها در گردن کافران اندازیم. جز [مطابق] آنچه می کردند سزا داده نمی شوند. [سبأ: 32 - 33].

و از عدل الهی این است که در روز قیامت دعوتگران و پیشوایان گمراه بار خویش، و بار آنان را که در حالت نادانی گمراه ساخته اند برمی دارند، الله متعال می فرماید:

{لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۖ وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۖ أَلَا سَاءَ مَا يَزُرُونَ}

{لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۖ وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۖ أَلَا سَاءَ مَا يَزُرُونَ}

[سرانجام این سخن] آنکه روز قیامت به طور کامل بار گناهان خویش و [نیز برخی] از بار گناهان کسانی را که از روی نادانی گمراه شان می سازند، بر خواهند داشت. بدان چه بد است آنچه بر می دارند. [النحل: 25].

اسلام ضمانت کامل حقوق انسان را در دنیا و آخرت نموده است ، و بزرگترین این حقوق که ضمانت آنرا اسلام نموده و آن را توضیح داده است: حق الله متعال بر انسان ها ، و حق انسان ها بالای الله متعال می باشد. از معاذ رضی الله عنه روایت است که فرمود: من همراکب پیامبر صلی الله علیه وسلم بودم، برایم فرمود: «يَا مُعَاذُ» قُلْتُ: لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ ثُمَّ قَالَ مِثْلَهُ ثَلَاثًا: «هَلْ تَدْرِي مَا حَقُّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ» قُلْتُ: لَا قَالَ: «حَقُّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ

شَيْئًا» ثُمَّ سَارَ سَاعَةً فَقَالَ: «يَا مُعَاذُ» قُلْتُ: لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ قَالَ: "هَلْ تَدْرِي مَا حَقُّ الْعِبَادِ عَلَى اللَّهِ إِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ: أَنْ لَا يُعَذِّبَهُمْ»

ای معاذ! گفتم: با کمال خوشنودی فرمانبردارم، و این را سه بار تکرار نمود، آیا میدانی حق الله متعال بالای بندهایش چیست؟ گفتم نخیر. فرمودند: حق الله متعال بالای بندهایش این است که او را پرستش کنند، و هیچ چیزی را با او شریک ن سازند، سپس لحظاتی رفتند و فرمودند: ای معاذ! گفتم با کمال خوشنودی فرمانبردارم، فرمودند: آیا میدانی حق بندگان بالای الله چیست، اگر چنین کردند، وی آنها را عذاب نمی دهد. صحیح البخاری (6840).

اسلام برای انسان ضمانت دین حق، نسل، مال، و ناموس او را نموده است. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «فَإِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيْكُمْ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ وَأَعْرَاصَكُمْ كَحَرَمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا فِي شَهْرِكُمْ هَذَا فِي بَلَدِكُمْ هَذَا»

الله متعال بالای شما (تجاوز به) خون، مال، و ناموس تان را حرام قرار داده است، همانند حرمت این روز شما (روز عرفه)، در این ماه شما (ذی الحجه)، در این شهر شما (مکه). (صحیح البخاری: 6501). پیامبر صلی الله علیه وسلم این پیمان بزرگ را در حجة الوداع اعلام نمود، که بیشتر از صد هزار صحابی حضور داشتند، و این مفهوم را تکراراً بیان نمودند، و در روز نحر (قربانی) در حجة الوداع به این پیمان تأکید نمودند.

اسلام انسان را مسول تمام اختیارات، کردارها، و عملکردهای خویش قرار داده است، الله متعال می فرماید:

{ وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ ۖ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا ۚ اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا }

{ وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنْشُورًا أَفْرَأَ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا }

(و کردار انسان را [خیر یا شر] به گردن او بسته ایم. و روز قیامت کتابی را برای او بیرون آریم که آن را بازگشوده ببیند، کارنامه ات را بخوان. امروز نفس تو به عنوان حسابگر بر خودت کافی است). [الإسراء:13]. بدین معنی که هر کسیکه عمل خیر یا شر را انجام داده باشد، به او تعلق میگیرد، به دیگران انتقال نمی یابد، قسمیکه این شخص به عمل دیگران محاسبه نمی شود، همچنان دیگران به اعمال این شخص محاسبه نمی شوند، الله متعال می فرماید:

{ يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ }
{ يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ }

(ای انسان، تو تا [زمان ملاقات] پروردگارت در تلاش سخت خواهی بود آنگاه به ملاقات او خواهی رسید). [الانشقاق:6]. الله متعال می فرماید:

{ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ }
{ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ }

هر کس که کار شایسته ای انجام دهد به سود خود اوست، و هر کس کار بد انجام دهد، به زیان اوست، و پروردگارت در حق بندگان ستمکار نیست. [فصلت:46].

اسلام انسان را مسؤل هر کرداری که زیان او به خود او و یا به دیگران برسد قرار داده است الله متعال میفرماید:

{وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَى نَفْسِهِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا}
{وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَى نَفْسِهِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا}
(کسی که مرتکب گناه می شود، تنها به خودش زیان می رساند؛
والله دانای حکیم است). [النساء:111]. الله متعال می فرماید:

{ مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنَّهُ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ
فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ
جَمِيعًا }

{ مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنَّهُ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ
أَوْ فُسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا
النَّاسَ جَمِيعًا }

(از این رو برای بنی اسرائیل چنین مقرر کردیم که هرکس، انسانی را
جز به قصاص یا به کیفر فساد در زمین قتل کند، گویا همه ی مردم را
قتل کرده است و هرکس سبب زنده ماندن کسی گردد، گویا همه ی
مردم را نجات داده است). [المائدة:32]. پیامبر صلی الله علیه وسلم
می فرماید: «لَا تُقْتَلُ نَفْسٌ ظُلْمًا إِلَّا كَانَ عَلَى ابْنِ آدَمَ الْأَوَّلِ كِفْلٌ مِنْ
دَمِهَا لِأَنَّهُ كَانَ أَوَّلَ مَنْ سَنَّ الْقَتْلَ»

((هرانسان که به ستم کشته می شود، در این جرم اولین فرزند آدم
قابیل که برادر خویش هابیل را به قتل رساند) شریک می باشد، چرا
که او نخستین تهداب کشتن را بجا گذاشت)). صحیح مسلم (5150).

18- اسلام مرد و زن را در عملکرد، مسئولیت، پاداش و مجازات یکسان قرار داده است.

اسلام مرد و زن را در عملکرد و مسئولیت، پاداش و مجازات یکسان قرار داده است، الله متعال می فرماید:

{وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا}

{وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا}

آن دسته از زنان و مردانی که کارهای شایسته انجام می دهند و مومن هستند، وارد بهشت می شوند و به اندازه ی نقطه ی روی هسته ی خرما هم به آنان ستم نمی شود. [النساء:124]. الله متعال می فرماید:

{ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً ۖ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ }

{ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً ۖ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ }

(به هر مومن نیکوکاری اعم از مرد و زن زندگی نیک و پاکیزه ای می بخشیم و به آنان مطابق بهترین کردارشان پاداش می دهیم). [النحل:97]. الله متعال می فرماید:

{ مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلُهَا ۖ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ }

{ مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ
أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ }

(هر کس عمل بدی انجام دهد، فقط همانند آن مجازات می شود
و هر کس کار نیکی انجام دهد. زن یا مرد. به شرطی که مؤمن باشد،
چنین کسانی وارد بهشت می شوند و آنجا بی حساب روزی می یابند).
[غافر:40]. الله متعال می فرماید:

{ إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ
وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ
وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ
وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا
عَظِيمًا }

{ إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ
وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ
وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ
وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ
اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا }

(به راستی مردان و زنان مسلمان، مردان و زنان مؤمن، مردان و زنان
فرمانبردار، مردان و زنان راستگو، مردان و زنان شکیبا، مردان و زنان
فروتن، مردان و زنان صدقه دهنده، مردان و زنان روزه دار، مردان و
زنان پاک دامن، مردان و زنانی که الله را بسیار یاد می کنند، الله برایشان
آمرزش و پاداش بزرگی آماده کرده است). [الأحزاب:35].

19- اسلام زن را گرامی داشته است، و زنان را همسوان مردان قرار داده است، مرد را در حد توان مکلف به نفقه نموده است، قسمیکه نفقه دختر را بالای پدر، و نفقه مادر بالای پسر بالغ توانمند، و نفقه همسر بالای شوهر لازم نموده است.

اسلام زنان را همسوان مردان قرار داده است. پیامبر صلی الله علیه وسلم می فرماید: «إِنَّ النِّسَاءَ شَقَائِقُ الرِّجَالِ»

((بدون شک زنان همسوان مردان هستند)). (روایت ترمذی : 113).

از گرامی داشت اسلام به زن این است، که اسلام نفقه مادر را بالای فرزند که توان آنرا داشته باشد لازم نموده است. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «يَدُ الْمُعْطِي الْعُلْيَا أَمْلَكَ وَأَبَاكَ وَأُخْتَكَ وَأَخَاكَ ثُمَّ أَدْنَاكَ أَدْنَاكَ»

((دست دهنده (سخاوتمندی) بالا بهتر است، و باید بالای مادر، پدر، خواهر، برادر، و بالای همین سلسله نسبی خرج نمایند)). روایت امام احمد در مورد جایگاه پدر و مادران شاء الله در فقره (29) خواهم پرداخت.

از گرامی داشت زن در اسلام اینست که شوهر را مکلف به انفاق بالای خانم اش نموده است، اگر توانمند باشد، الله متعال می فرماید: {لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ ۖ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ ۚ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا ۚ سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ۝}

{ لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِۦ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُۥ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ ۚ لَا يَكْفُلُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا ۚ سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا }

(توانا باید از دارایی خویش هزینه کند و کسی که تنگدست شده، از آنچه الله به او بخشیده، هزینه نماید. الله، هیچ کس را جز به اندازه ای که به او داده، مکلف نمی داند. الله، پس از تنگدستی، فراخی و گشایشی فراهم خواهد کرد). [الطلاق:7]. مردی از رسول الله صلی الله علیه وسلم پرسید: حق زن بالای شوهر چیست؟ فرمودند: «تُطْعَمُهَا إِذَا طَعِمْتَ وَتَكْسُوهَا إِذَا اكْتَسَيْتَ وَلَا تُضْرِبَ الْوَجْهَ وَلَا تُقَبِّحُ»

((وقت غذا می خورید برایش غذا دهید، وقت لباس می پوشید برایش لباس تهیه نمائید، و بر چهره مزین، واز زشت گوئی پرهیز کن)).
روایت امام احمد. پیامبر صلی الله علیه وسلم در مورد برخی از حقوق زنان بالای شوهران چنین فرموده است: بالای شما خوراک و پوشاک (همسرانتان) به نیکوئی لازم است. صحیح مسلم. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْمًا أَنْ يُضَيِّعَ مَنْ يَقُوتُ»

«برای مرد همین گناه کافیست، که در پرداخت مصارف کسی که مسئولیت آن بر عهده ای اوست، کوتاهی کند و از آن دریغ نماید» (روایت امام احمد). خطابی فرموده است: (قول: "من یقوت" کسی که مخارجش بر عهده ای اوست، بدین معنی که برای خرچ کننده فرموده: خرچ مکن از مصارفی که بیشتر از خرچ خانواده نباشد و قصد ثواب و پاداش را داشته باشی؛ چرا که به ضایع شدن آنها مرتکب گناه می شوی).

و از گرامی داشت زن در اسلام این است که خرچ دختر را بالای پدرش لازم نموده است. الله متعال می فرماید:

{وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ ۖ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ
الرِّضَاعَةَ ۖ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ}

{وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ ۖ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ
الرِّضَاعَةَ ۖ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ}

(مادران (اعم از مطلقه و غیرمطلقه) دو سال تمام فرزندان خود را شیر می دهند، هرگاه یکی از والدین یا هر دوی ایشان خواستار تکمیل دوران شیرخوارگی شوند، بر آن کس که فرزند برای او متولد شده (یعنی پدر) لازم است خوراک و پوشاک مادران را (در آن مدت به اندازه‌ی توانائی) به گونه‌ی شایسته بپردازد). [البقرة: 233]. الله متعال بیان نمود که: بر آن کس که فرزند برای او متولد شده (یعنی پدر) خوراک و پوشاک او را به گونه‌ی شایسته بپردازد.

{ فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ }

{ فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ }

(اگر آنان (حاضر شدند بعد از جدائی، فرزندان) شما را شیر دهند، مزدشان را به تمام و کمال بپردازید). [الطلاق: 6]. الله متعال مزد شیردادن فرزند را بالای پدر واجب نموده است، پس معلوم گردید که خرچ طفل بالای پدر می باشد، و لفظ "ولد" شامل دختر و پسر می شود، در حدیث ذیل اشاره واضح بر این است که نفقه همسر و فرزندان بالای پدر واجب است. از عایشه رضی الله عنها روایت شده است (گفت): هندی (زن ابوسفیان) در خدمت پیامبر صلی الله علیه

وسلم عرض کرد: ابوسفیان مرد بخیل است (و به اندازه‌ی کفایت من و پسرانم مخارج زندگی را به من نمی‌دهد)، جز آن مقدار که خودم از مال او برمی‌دارم (و او نمی‌داند)، پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «خُذِي مَا يَكْفِيكَ وَوَلَدَكَ بِالْمَغْرُوفِ»

«مقداری را که برای تو و فرزندان کفایت می‌کند، با شیوه بی پسندیده بردار». روایت بخاری پیامبر صلی الله علیه وسلم در مورد فضیلت خرج نمودن بالای دختران و خواهران چنین فرموده است: «مَنْ عَالَ ابْنَتَيْنِ أَوْ ثَلَاثَ بَنَاتٍ أَوْ أُخْتَيْنِ أَوْ ثَلَاثَ أَخَوَاتٍ حَتَّى يَبْنَ أَوْ يَمُوتَ عَنْهُنَّ كُنْتُ أَنَا وَهُوَ كَهَاتَيْنِ. وَأَشَارَ بِأَصْبُعَيْهِ السَّبَابَةِ وَالْوُسْطَى»

«هر کس سرپرستی (و مخارج زندگی) دو یا سه دختر، دو و یا سه خواهر را متعهد شود، تا آنها جدا شوند (به ازدواج) یا او از ایشان بمیرد، (روز قیامت در حالی که) من و او با همدیگر مثل این دو تا هستیم. (این را فرمودند) و انگشتان سبابه و میانه خود را در کنار هم یکجا نموده نشان دادند». [السلسلة الصحيحة 296].

20-مرگ بمعنی نابودی همیشگی نیست بلکه انتقال از مرحله عمل به مرحله پاداش می باشد. مرگ سراغ روح و جسد می رسد، مرگ روح جدا شدن از جسد است، که بعد از برانگیختن در روز قیامت دوباره به او برمی گردد. و روح بعد

از مرگ به جسد شخص دیگر انتقال نمی کند، و نه در جسد دیگر داخل می شود.

مرگ نابودی همیشگی نیست، الله متعال می فرماید:

{قُلْ يَتَوَفَّاكُم مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ}
{قُلْ يَتَوَفَّاكُم مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ}

بگو: فرشته‌ی مرگ که بر شما گماشته شده است، به سراغتان می‌آید و جان شما را می‌گیرد، سپس به سوی پروردگارتان بازگردانده می‌شوید. [السجدة: 11]. مرگ سراغ روح و جسد می‌رسد، و مرگ روح بمعنی جدا شدن وی از بدن می‌باشد، که بعد از برانگیختن در روز قیامت دوباره به آن باز می‌گردد، الله متعال می‌فرماید:

{اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا ۖ فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ}

{اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا ۖ فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ}

(الله ارواح را به هنگام مرگ انسانها و در وقت خواب انسانها برمی‌گیرد. ارواح کسانی را که فرمان مرگ آنان را صادر کرده است نگه می‌دارد، و ارواح دیگری را باز می‌گرداند تا وقت معینی، هرآینه در آن نشانه‌های روشنی است برای اندیشمندان است). [الزمر: 42]. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «إِنَّ الرُّوحَ إِذَا قُبِضَ تَبِعَهُ الْبَصَرُ»

(هنگامیکه روح گرفته شد چشم آن را تعقیب می کند). (روایت مسلم : 920). بعد از مرگ انسان از مرحله عمل به مرحله پاداش انتقال می کند، الله متعال می فرماید:

{ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا ۖ وَعَذَابُ اللَّهِ حَقًّا ۚ إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ ۚ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ }

{ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا ۖ وَعَذَابُ اللَّهِ حَقًّا ۚ إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ ۚ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ }

(بازگشت همه‌ی شما به سوی او است. این وعده‌ی راستین الله است. الله است که از آغاز، موجودات را می آفریند و هم او است که آنها را برمی گرداند. تا پاداش کسانی را بدهد که ایمان آورده‌اند و کارهای نیکو کرده‌اند. و اما کسانی که کفر ورزیده‌اند، نوشیدنی از آب داغ و سوزانی دارند و دارای عذاب بسا دردناکی هستند، به سبب کفری که ورزیده‌اند). [یونس:4].

روح بعد از مرگ نه به جسد دیگری انتقال میابد و نه در آن جابجا می شود، پس دعوای استنساخ ارواح را نه عقل می پذیرد و نه حس، و نه دلیلی از پیامبران علیهم السلام مبنی بر صحت چنین عقیده وجود دارد.

21- اسلام ما را به ایمان داشتن به اساسات بزرگ ایمان فرا می خواند، که آن ایمان داشتن به الله و فرشتگان او، و ایمان به کتاب های الهی مانند

تورات، انجیل، زبور - قبل از تحریف و دستخورد
 این کتابها - و ایمان به قرآن ، و ایمان به همه
 پیامبران و رسولان علیهم السلام، و ایمان داشتن
 بر اینکه محمد صلی الله علیه وسلم آخرین
 پیامبران و رسولان می باشد، و ایمان بر روز
 قیامت ، و ایمان داشتن به قضاء و قدر. و یقین
 داریم اگر زندگی دنیا مرحله پایانی می بود؛ زندگی و
 وجود ما بی ارزش و بیهوده می بود.

اسلام ما را به ایمان داشتن به اساسات بزرگ ایمان فرا می خواند،
 آن اساسات که تمام پیامبران و رسولان بسوی او فرا خوانده اند که او
 عبارات است از:

اول : ایمان داشتن بر این که الله متعال پروردگار، آفریدگار، روزی
 دهنده، تدبیر کننده جهان است، و تنها او سزاوار پرستش است،
 و پرستش غیر او همه باطل است، و هر معبود غیر او باطل است، پس
 تنها او سزاوار پرستش است، و تنها او باید پرستش شود، و دلایل آن
 در پراگراف (8) تذکر داده شده است.

الله متعال این اساسات بزرگ را در آیات زیاد و متعدد از قرآن کریم
 بیان نموده است چنانچه میفرماید:

{أَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ ۚ كُلُّ أَمَنٍ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ
 وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ ۚ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۚ
 غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ }

{ آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ
وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ ۚ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۚ
عُفِّرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ }

(پیامبر (الله) به آنچه از جانب پروردگارش بر او نازل شده است
ایمان آورده است، و مؤمنان همگی به الله و فرشتگان و کتابها و
فرستادگانش ایمان آورده اند (و گفتند: (میان هیچ یک از
فرستادگانش فرق نمی گذاریم) و گفتند: (شنیدیم و گردن نهادیم،
پروردگارا، آمرزش تو را (خواستاریم) و فرجام بسوی تو است.)
[البقرة: 285]. الله متعال میفرماید:

{ لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي
الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ
الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا ۖ وَالصَّابِرِينَ فِي
الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ ۗ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا ۗ وَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْمُتَّقُونَ }

{ لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ
آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ
ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ
وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا ۖ وَالصَّابِرِينَ فِي
الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ ۗ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا ۗ وَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْمُتَّقُونَ }

(نیکی، این نیست که رو بسوی مشرق و مغرب کنید؛ بلکه نیکی،
(ایمان و رفتار) کسی است که به الله و رستاخیز و فرشتگان و کتاب

آسمانی و پیامبران ایمان بیاورد، و مالش را با وجود علاقه ای که به آن دارد، به خویشاوندان، یتیمان، فقیران، در راه ماندگان، سائلان و در راه آزادی برده ها، ببخشد و نماز را به پا دارد و زکات بدهد. و چون پیمانی ببندد، به آن وفا کند و در سختی های مالی و جانی و نیز هنگام جهاد صابر و شکیبا باشد. اینها راستگو و پرهیزکارند). [البقرة: 177].

الله متعال بسوی ایمان داشتن به این اساسات فراخواند، و بیان نمود که کسانی که بدان کفر ورزند به گمراهی دور و درازی مبتلا می گردند. الله متعال می فرماید:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ
وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنزَلَ مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا}

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى
رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنزَلَ مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ
وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا}

ای کسانی که ایمان آورده اید! به الله و پیامبرش (محمد) و کتابی که بر پیغمبر نازل کرده است (قرآن) و به کتابهایی که پیش نازل نموده است ایمان بیاورید. هرکس که به الله و فرشتگان و کتابهای الهی و پیامبرانش و روز رستاخیز کافر شود واقعاً در گمراهی دور و درازی افتاده است). [النساء: 136]. در حدیثی که عمر رضی الله عنه آنرا روایت نموده است میفرماید: (بَيْنَمَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعْرِ لَا يَرَى عَلَيْهِ أَثَرِ السَّفَرِ وَلَا يَعْرِفُهُ مِنَّا أَحَدٌ حَتَّى جَلَسَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَسْنَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ وَوَضَعَ كَفَّيْهِ عَلَى فَخْذَيْهِ وَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ أَخْبِرْنِي عَنِ الْإِسْلَامِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «الْإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ وَتَصُومَ رَمَضَانَ وَتَحُجَّ الْبَيْتَ إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا» قَالَ: صَدَقْتَ قَالَ: فَعَجَبْنَا لَهُ يَسْأَلُهُ وَيُصَدِّقُهُ قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِيمَانِ قَالَ: «أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ» قَالَ: صَدَقْتَ قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِحْسَانِ قَالَ: «أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ»

(روزی، نزد پیامبر صلی الله علیه وسلم نشستیم، ناگهان مردی با لباس بسا سفید و موی بسا سیاه، بدون این که اثر خستگی یا گرد و غبار سفر بر او دیده شود، در مجلس ما پیدا شد؛ هیچ یک از ما او را نمی‌شناختیم، نزدیک پیامبر صلی الله علیه وسلم نشست که زانوهایش را بر دو زانوی پیامبر صلی الله علیه وسلم تکیه داد و هر دو دست را بر دو ران نهاده و گفت: ای محمد! مرا از اسلام آگاه کن؛ پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «اسلام، آن است که شهادت دهی معبودی جز الله نیست، و محمد فرستاده‌ی او است و نماز را بر پا داری و زکات مال را بدهی و روزه‌ی ماه رمضان را بگیری و اگر توانستی حج کعبه را انجام دهی»؛ گفت: راست گفتی! ما از او تعجب کردیم که می‌پرسد و خود تصدیق می‌نماید. دوباره پرسید: مرا از ایمان مطلع نما؛ پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «ایمان آن است که به الله، ملائکه او، و کتاب‌های آسمانی، و پیامبران، و روز آخرت، و به قضا و قدر خیر و شرش ایمان داشته باشی»؛ دوباره گفت: راست گفتی! بعد پرسید: احسان چیست؟ پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «احسان آن است که به گونه‌ای الله را بپرستی، مثل آن که او را عیناً می‌بینی و اگر دیدن او برای تو ممکن نیست، بدان که او حتماً تو را

می‌بیند». (صحیح مسلم: 8). در این حدیث جبریل علیه السلام نزد رسول الله صلی الله علیه وسلم آمد، و از او در مورد مراتب دین پرسید که آن : اسلام ایمان واحسان است، رسول الله صلی الله علیه وسلم به او پاسخ داد، سپس رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «او، جبرئیل بود، نزد آنها آمد که دین ایشان را برای آنان بیاموزاند» اسلام پیام الهی است که توسط جبریل علیه السلام انتقال یافت، و رسول الله صلی الله علیه وسلم آنها را برای مردم تبلیغ نمود، و یاران او رضی الله عنهم آنها حفاظت نموده و بعد از وی به مردم رسانیدند.

دوم: ایمان داشتن به فرشتگان است، آنها مخلوقات غیبی هستند، الله متعال آنها را آفرید، و چهره خاص به آنها بخشید، و به مسؤولیت های بزرگ آنها را مکلف ساخت، که بزرگترین مسؤولیتهای آنها تبلیغ رسالت های الهی به پیامبران علیهم السلام بود، و گرامی ترین فرشتگان جبریل علیه السلام است، که آیه ذیل دلالت بر آن دارد که جبریل علیه السلام وحی را بالای پیامبران علیهم السلام فرو آورده است:

{ يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةُ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ }

{ يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةُ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ }

(به خواست و اراده ی خویش فرشتگان حامل وحی را بر هر کس از بندگان که بخواهد، فرو می فرستد (و به آنان امر می کند) که هشدار دهید: که هیچ معبود بر حق جز من وجود ندارد؛ پس از من بترسید). [النحل: 2]. الله متعال میفرماید:

{ وَإِنَّهُ لَنَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ (192) نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ (193) عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ (194) بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ (195) وَإِنَّهُ لَفِي زُبْرِ الْأَوَّلِينَ (196) }

{ وَإِنَّهُ لَنَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ (192) }

این (قرآن) فرو فرستاده‌ی پروردگار جهانیان است.
نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ (193)

جبرئیل آن را فرو آورده است.
عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ (194)

بر قلب تو، تا از زمهری بیم دهندگان باشی.
بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ (195)

با زبان عربی روشن و آشکار.
وَإِنَّهُ لَفِي زُبْرِ الْأَوَّلِينَ (196) }

و همانا (خبر قرآن) آن در کتاب های (آسمانی) پیشین آمده است.
[الشعراء: 192-196].

سوم: ایمان داشتن به کتابهای الهی، مانند تورات انجیل و زبور - البته قبل از تحریف آنان- و قرآن. الله متعال می فرماید:

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ
وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنزَلَ مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا }

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رُسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا}

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! به الله و پیغمبرش (محمد) و کتابی که بر پیغمبر نازل کرده است (قرآن) و به کتابهای که پیش (از قرآن) نازل نموده است ایمان بیاورید. هرکس که به الله و فرشتگان و کتابهای الهی و پیغمبرانش و روز آخرت کافر شود (و یکی از اینها را نپذیرد) واقعاً در گمراهی دور و درازی افتاده است). [النساء: 136]. الله متعال میفرماید:

{نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ (3) مِنْ قَبْلُ هُدًى لِلنَّاسِ وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ ۚ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۚ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ (4) }

{نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ (3)}

آن الهی که قرآن را به راستی بر تو فرستاد که تصدیق کننده کتب آسمانی قبل از خود است و (پیش از قرآن) تورات و انجیل را فرستاد. مِنْ قَبْلُ هُدًى لِلنَّاسِ وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ ۚ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۚ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ (4) }

(پیش از این ره‌نما برای مردم نازل کرد. و «فرقان» را [نیز] نازل کرد. به راستی کسانی که به آیات الهی کفر ورزیده اند عذاب سخت [در پیش] دارند. و الله غالب و انتقام گیر است). [آل عمران: 3-4]. الله متعال میفرماید:

{ ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ }

{ ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ }

(پیامبر به آنچه از جانب پروردگارش بر او نازل شده است، ایمان دارد و نیز مؤمنان؛ همگی به الله و فرشتگانش، و به کتاب ها، و فرستادگانش ایمان داشته، (می گویند:) میان هیچ یک از فرستادگانش فرق نمی گذاریم (و به همه ایمان داریم؛ فرمان پروردگار را) شنیدیم و اطاعت کردیم. پروردگارا! ما خواهان آمرزش هستیم و بازگشت به سوی توست). [البقرة: 285]. الله متعال میفرماید:

{ قُلْ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ }

{ قُلْ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ }

(بگو: به الله و آنچه بر ما، و بر ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و نوادگانش نازل شده و نیز به آنچه موسی و عیسی و (سایر) پیامبران از پروردگارشان دریافت کرده اند، ایمان داریم و میان هیچ یک از پیامبران (از لحاظ ایمان به آنها) فرقی نمی گذاریم؛ و ما تسلیم و فرمانبردار الله هستیم). [آل عمران: 84].

چهارم: ایمان داشتن به تمام پیامبران و رسولان علیهم السلام، ایمان داشتن به تمام پیامبران و رسولان علیهم السلام واجب و لازم است، و اعتقاد بر اینکه همه آنان فرستادگان الله هستند، و بخاطر رساندن دین و شریعت الله به امت های ایشان فرستاده شده اند. الله متعال می فرماید:

{ قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ }

{ قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ }

(بگوئید: به الله و آنچه که به ما فرو فرستاده شده و آنچه که به ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و نوادگان یعقوب فرو فرستاده شده و آنچه که به موسی و عیسی داده شده و [نیز] آنچه که به [دیگر] پیامبران از سوی پروردگارشان داده شده است، ایمان آورده ایم. بین هیچ یکی از آنان تفاوتی نمی گذاریم. و فرمانبردار او (الله) هستیم). [البقرة: 136]. الله متعال می فرماید:

{ آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ ۚ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ ۚ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۚ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ }

{ آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ ۚ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ ۚ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۚ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ }

(پیامبر به آنچه از جانب پروردگارش بر او نازل شده است، ایمان دارد و نیز مؤمنان؛ همگی به الله و فرشتگانش، و به کتاب ها و فرستادگانش ایمان داشته، (می گویند:) میان هیچ یک از فرستادگانش فرق نمی گذاریم (و به همه ایمان داریم؛ فرمان پروردگار را) شنیدیم و اطاعت کردیم. پروردگارا! ما خواهان آمرزش هستیم و بازگشت به سوی تو است). [البقرة: 285]. الله متعال میفرماید:

{ قُلْ آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ }

{ قُلْ آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ }

(بگو: به الله و آنچه بر ما، و بر ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و نوادگانش نازل شده و نیز به آنچه موسی و عیسی و (سایر) پیامبران از پروردگارش دریافت کرده اند، ایمان داریم، و میان هیچ یک از پیامبران (از لحاظ ایمان به آنها) فرق نمی گذاریم؛ و ما تسلیم و فرمانبردار الله هستیم). [آل عمران: 84].

و ایمان داشتن بر اینکه محمد صلی الله علیه وسلم خاتم پیامبران و رسولان است. الله متعال می فرماید:

{ إِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْنَاكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِي قَالُوا أَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ }

{ إِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْنُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِي قَالُوا أَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ }

(و) آنگاه که الله از پیامبران پیمان گرفت: وقتی به شما کتاب و حکمت دادم و سپس فرستاده ای آمد که آنچه را با شماست، تصدیق می کرد، حتما به او ایمان بیاورید، و او را یاری کنید؛ (و) فرمود: آیا اقرار کردید و پیمان مرا بر این کار پذیرفتید؟ گفتند: پذیرفتیم. فرمود: پس گواه باشید؛ و من هم با شما از گواهانم). [آل عمران: 81].

اسلام ایمان داشتن را به تمام پیامبران و رسولان بشکل عام، و به خاتم آنان که محمد صلی الله علیه وسلم است بشکل خاص واجب نموده است. الله متعال میفرماید:

{ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ حَتَّىٰ تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أَنزَلْنَا إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ }

{ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ حَتَّىٰ تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أَنزَلْنَا إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ }

(بگو: ای اهل کتاب! شما هیچ بهره ای از حق ندارید، مگر آنکه تورات و انجیل و آنچه را از سوی پروردگارتان بر شما نازل شده است برپا دارید). [المائدة: 68]. الله متعال میفرماید:

{ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ ۚ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ }

{ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ }

(بگو: ای اهل کتاب! به سخنی روی بیاورید که میان ما و شما یکسان است؛ اینکه جز الله را پرستش نکنیم، و هیچ چیزی را شریکش نسازیم و برخی از ما، برخی دیگر را به جز الله در جایگاه ربوبیت قرار ندهیم. پس اگر سرپیچی کردند، بگوئید: شما گواه باشید که ما مسلمانیم). [آل عمران: 64].

اگر کسی به یک پیامبر کفر ورزید، او در حقیقت به تمام پیامبران و رسولان علیهم السلام کفر ورزیده است، الله متعال در مورد قوم نوح علیه السلام چنین میفرماید:

{ كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ }

{ كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ }

(قوم نوح پیامبران را تکذیب کردند). [الشعراء: 105]. چونکه قبل از نوح علیه السلام رسول فرستاده نشده بود، هنگامیکه قومش او را تکذیب نمودند، این به مثابه تکذیب تمام پیامبران و رسولان بشمار می رود، چرا که دعوت و هدف آنان یکی بود.

پنجم: ایمان داشتن به روز آخرت، که آن روز قیامت است، در پایان زندگی دنیا الله متعال فرشتهء بنام اسرافیل علیه السلام را امر میکند؛ تا در صورتی که او همه ی آنان که الله متعال خواسته باشد بمیرند، الله متعال میفرماید:

{ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ۖ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ }
 { وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ۖ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ }

(و در «صور» دمیده می شود؛ پس همه ی کسانی که در آسمان ها و زمین هستند، می میرند مگر کسی که الله بخواهد. و آنگاه دوباره در آن دمیده می شود و ناگهان همگی در حالی که نظاره گرند، به پا می خیزند). [الزمر:68]. وقت همه ی آنها که در آسمانها و زمین هستند بمیرند، جز آنانکه الله متعال خواسته باشد، در همان وقت الله متعال آسمانها و زمین را می پیچاند، چنانچه در قول او تعالی آمده است:

{يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجْلِ لِلْكِتَابِ ۖ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ ۖ وَغَدَاً عَلَيْنَا ۖ إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ }
 {يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجْلِ لِلْكِتَابِ ۖ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ ۖ وَغَدَاً عَلَيْنَا ۖ إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ }

(روزی که آسمان را در هم می پیچیم؛ مانند در هم پیچیدن تومار برای نوشتن. همان طور که نخستین آفرینش را آغاز نمودیم، دوباره آن را تکرار می کنیم. وعده ی راستینی که بر عهده ی ماست. به طور قطع ما این کار را انجام می دهیم). [الأنبياء:104]. الله متعال میفرماید:

{ وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ ۖ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ }

{ وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ ۗ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ }

و (مشرکان که در عبادت به الله شرک ورزیدند) الله را آن گونه که حق شناخت اوست، نشناختند؛ و روز رستاخیز همه ی زمین در قبضه او قرار دارد، و آسمان ها با دست راستش در هم پیچیده می شود. وی از آنچه شریکش می سازند، پاک و منزّه است. [الزمر: 67]. پیامبر صلی الله علیه وسلم می فرماید: «يَطْوِي اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ السَّمَاوَاتِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ يَأْخُذُهَا بِيَدِهِ الْيُمْنَى ثُمَّ يَقُولُ: أَنَا الْمَلِكُ أَيْنَ الْجَبَّارُونَ؟ أَيْنَ الْمُتَكَبِّرُونَ. ثُمَّ يَطْوِي الْأَرْضِينَ بِشِمَالِهِ ثُمَّ يَقُولُ: أَنَا الْمَلِكُ أَيْنَ الْجَبَّارُونَ؟ أَيْنَ الْمُتَكَبِّرُونَ؟»

(الله متعال در روز قیامت آسمانها را بدست راست خود می پیچاند، وی فرماید: من فرمان روایم، کجا است سلطه گران و زور گویان؟ کجاست تکبر کنندگان؟ سپس زمین ها را به دست چپ خویش می پیچاند وی فرماید: من فرمان روایم، کجا است سلطه گران و زور گویان؟ کجاست تکبر کنندگان؟). (روایت مسلم).

سپس الله متعال فرشته را امر میکند، تا دوباره در صور بدمد، آنگاه است که آنان ایستادگانی خواهند بود که می نگرند. الله متعال می فرماید:

{ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ }

{ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ }

(سپس دوباره در آن دمیده شود. آنگاه است که آنان ایستادگانی خواهند بود که می نگرند). [الزمر: 68]. و قتیکه الله متعال مردم را

برانگیزد، و آنها را بخاطر محاسبه کرده هایشان گرد آورد قسمیکه می فرماید:

{يَوْمَ تَشَقُّ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ}
{يَوْمَ تَشَقُّ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ}

(روزی که زمین از روی آنها شکافته می شود و شتابان (از قبرها) بیرون می آیند. این گردآوری و برانگیختنی است که بر ما آسان می باشد). [ق:44]. الله متعال می فرماید:

{يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ ۖ لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ ۚ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ۖ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ }

{يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ ۖ لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ ۚ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ۖ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ }

(روزی که آنان آشکار شوند. چیزی از آنان بر الله پوشیده نمی ماند. [الله می گوید]: امروز فرمانروایی از آن کسیت؟ [در پاسخ می فرماید]: از آن الله که یگانه قهار است). [غافر:16]. این همان روز است که الله متعال با مردم محاسبه می کند، و حق هر ستمدیده را از ستمگارش می گیرد، و هر انسان را به کرده هایش مجازات می نماید، الله متعال می فرماید:

{ الْيَوْمَ تُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ ۖ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ ۚ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ }

{ الْيَوْمَ تُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ ۖ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ ۚ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ }

(امروز هر کسی به آنچه کرده است پاداش می یابد. امروز ستمی نیست. بی گمان الله زود شمار است). [غافر:17]. الله متعال می فرماید:

{إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ ۖ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً يُّضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا}

{إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ ۖ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً يُّضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا}

(بی گمان الله به اندازه ی ذره ای ستم نمی کند؛ و اگر نیکویی باشد، آن را چند برابر می نماید و از نزد خویش پاداش بزرگی (به او) می دهد). [النساء:40]. الله متعال می فرماید: { فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ } (7)

(پس هر کس به اندازه ذره ای نیکی کند، آن را می بیند).

{وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ (8)}

{وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ (8)}

(و هر کس به اندازه ذره ای بدی کند، آن را می بیند). [الزلزلة:7-8] الله متعال می فرماید:

{وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا ۖ وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا ۖ وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ}

{وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا ۖ وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا ۖ وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ}

(و در روز قیامت ترازوهای عدالت را در میان نهیم، و هیچ کسی ستمی نبیند، و اگر [عمل انسان هموزن دانه خردلی باشد، آن را می آوریم، و ما حسابرسی را کفایت می کنیم]. [الأنبياء: 47].

بعد از برانگیختن و حساب پاداش انسانها داده می شود، اگر کسی عمل خوب انجام داده بود در نعمتهای جاودان می باشد، و اگر کسی عمل زشت یا کفر ورزیده بود برایش عذاب داده می شود. الله متعال می فرماید:

{ الْمَلِكُ يُؤَمِّدُ لِلَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ ۖ فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ (56) وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ (57) }

{ الْمَلِكُ يُؤَمِّدُ لِلَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ ۖ فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ (56) }

(آن روز حاکمیت و فرماندهی، از آن الله است، و میان شان داوری می کند؛ پس کسانی که ایمان آورده، و کارهای شایسته انجام داده اند، در بوستان ها و بهشت های پر نعمتی خواهند بود) (56).
{ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ (57) }

(و آنان که کفر ورزیده و نشانه های مان را انکار نموده اند، عذاب خوار کننده ای خواهند داشت). [الحج: 56-57]. و ما می دانیم اگر زندگی دنیا نقطه پایانی می بود، این زندگی و وجود بیهوده می بود، الله متعال می فرماید:

{ أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ }
{ أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ }

(آیا پنداشتید که ما شما را بیهوده آفریده ایم، و شما به سوی ما بازگردانده نمی شوید). [المؤمنون:115].

ششم: ایمان داشتن به قضاء و قدر، بمعنی لزوم ایمان داشتن که الله متعال می دانست آنچه صورت گرفته، و آنچه صورت میگیرد، و آنچه صورت خواهد گرفت. و این همه را الله متعال قبل از آفرینش آسمانها و زمین نگاشته است. الله متعال می فرماید:

{ وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ ۚ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ۚ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظِلْمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ }

{ وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ ۚ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ۚ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظِلْمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ }

(و کلیدهای غیب نزد اوست، جزوی کسی از آن آگاه نیست، و می داند آنچه را که در بیابان و دریاست. و هیچ برگی از درخت نمی افتد، مگر آنکه آن را می داند، و هیچ دانه ای در تاریکی های زمین نمی افتد، نه هیچ تر و خشکی، مگر آنکه در کتابی روشن نوشته است.) [الأنعام:59]. والله متعال به هر چیز علم فراگیر دارد الله متعال می فرماید:

{ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لَنَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا }

{اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ
بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ
عِلْمًا}

(الله، ذاتی است که هفت آسمان را آفرید، و از زمین نیز همانند
آنها را خلق کرد؛ فرمان و تقدیر الهی میان آنها فرود می آید، تا بدانید
که الله بر همه چیز تواناست، به راستی علم الله همه چیز را دربرگرفته
است). [الطلاق:12]. و در این جهان هیچ چیزی رخ نمی دهد، مگر
این که الله متعال آنرا خواسته است، و آنرا آفریده و اسباب آنرا فراهم
نموده است، الله متعال می فرماید:

{الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي
الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا }

{الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ
شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا }

(ذاتی که فرمانروایی آسمانها و زمین از آن اوست، و هیچ فرزندی
نگرفته، و در فرمانروایی شریکی ندارد، و هر چیزی را آفریده، و اندازه و
تناسب شایسته و دقیق آن را رعایت نموده است). [الفرقان:2]. و در
آن حکمتهای سرشار و رسای دارد که انسانها به آن آگاهی ندارند، الله
متعال می فرماید:

{حِكْمَةٌ بِالْعَمَّةِ ۖ فَمَا تُغْنِ النُّذُرُ}

{حِكْمَةٌ بِالْعَمَّةِ ۖ فَمَا تُغْنِ النُّذُرُ}

(حکمتی سرشار و واضح است ولی هشدارها سودی نمی بخشد).
[القمر:5]. الله متعال می فرماید:

{وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ}
{وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ
فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ}

(وی ذاتی است که آفرینش را آغاز می کند، و سپس تکرارش می
نماید، و این کار برای وی آسان تر است، و برترین وصف ها در آسمان
ها و زمین از آن اوست، و وی غالب و حکیم می باشد). [الروم:27] الله
متعال ذات حکیمی است، و خویش را به صفت حکمت یاد نموده
است الله متعال می فرماید:

{شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا
هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ}
{شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ ۚ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ}

(الله که همواره امور هستی را به عدالت تدبیر می کند، گواهی می
دهد که هیچ معبود برحق جز او وجود ندارد؛ و فرشتگان و صاحبان
دانش نیز همین گونه گواهی می دهند، که هیچ معبود برحق جز الله
غالب و حکیم وجود ندارد). [آل عمران:18]. الله متعال از عیسی علیه
السلام یاد کرده است که او در روز قیامت به الله متعال می فرماید:

{إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ عَبْدُكَ ۚ وَإِنْ تَغْفِرَ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ}
{إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ عَبْدُكَ ۚ وَإِنْ تَغْفِرَ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ}

(اگر عذابشان دهی، بندگان توهستند؛ و اگر آنها را ببخشی، به راستی تو غالب وتوانایی). [المائدة:118]. وقت موسی علیه السلام در کنار کوه طور بود، الله متعال برایش نداء نمود، وفرمود:

{يَا مُوسَى إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ}

{يَا مُوسَى إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ}

(ای موسی همانا من الله توانا وحکیم هستم). [النمل:9]
الله متعال قرآن کریم را هم به صفت حکمت یاد نموده است، می فرماید:

{الرَّ َّ كِتَابٌ أَحْكَمْتُ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلْتُ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ}

{الرَّءِ كِتَابٌ أَحْكَمْتُ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلْتُ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ}

(الرء این کتابی است که آیاتش محکم واستوار گشته، و از سوی پروردگار حکیم ودانا بیان شده است). [هود:1]. الله متعال می فرماید:

{ ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَى إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ ۖ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُنْقَلَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَّدْحُورًا }

{ ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَى إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ ۖ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُنْقَلَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَّدْحُورًا }

(این احکام از حکمت های پروردگارت به سوی تو وحی نموده است، وهیچ معبودی را شریک الله قرار مده، که نکوهیده وبذور از رحمت الهی در دوزخ خواهی افتاد). [الإسراء:39].

22- پیامبران علیهم السلام در آنچه از پروردگار ایشان تبلیغ می کنند معصوم هستند، و از هر آنچه که خلاف عقل و اخلاق سلیم باشد همچنان معصوم هستند. و پیامبران مکلف هستند تا احکام الهی را به مردم برسانند، و پیامبران هرگز ویژگی ربوبیت والوهیت را ندارند، بلکه آنان همانند دیگران بشر اند، که به اساس رسالت های الهی برایشان وحی می شود.

پیامبران علیهم السلام در آنچه از الله متعال تبلیغ می کنند معصوم هستند، چونکه الله متعال بهترین بندگان را بر می گزیند، تا رسالت هایش را به مردم برسانند، الله متعال می فرماید:

{اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ}
{اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ}

(الله، از فرشتگان و مردم، فرستادگانی برمی گزیند، بی گمان الله شنوای بیناست). [الحج:75]. الله متعال می فرماید:

{إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ}
{إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ}

(الله آدم و نوح، و خاندان ابراهیم و خاندان عمران را بر جهانیان برتری بخشید). [آل عمران:33]. الله متعال می فرماید:

{ قَالَ يُمُوسَىٰ إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِي وَبِكَلِمِي فَخُذْ مَا آتَيْنَاكَ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ }

{ قَالَ يَمُوسَىٰ إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِي وَبِكَلِمِي فَخُذْ مَا آتَيْنَاكَ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ }

(فرمود: ای موسی! من، تو را با پیام ها و کلام خویش بر سایر مردم برگزیدم؛ پس آنچه را به تو داده ام، بگیر و از بندگانِ سپاس گزار باش).
[الأعراف: 144]. و پیامبران علیهم السلام می دانند آنچه بالایشان نازل می شود وحی الهی است، و آنها در وقت نزول وحی فرشتگان را مشاهده می کنند. الله متعال می فرماید:

{ عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهَرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا (26) إِلَّا مَن ارْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِن بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا (27) لِّيَعْلَمَ أَن قَدْ أُبْلَغُوا رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا (28) }

{ عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهَرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا (26) }

(پروردگارم دانای غیب است، و کسی را بر غیب خویش آگاه نمی سازد).

إِلَّا مَن ارْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِن بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا (27)

(مگر کسانی از رسولانی را که خود بپسندد، که او پیشاپیش و پشت سر او نگهبانی رهسپار می کند).

لِّيَعْلَمَ أَن قَدْ أُبْلَغُوا رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا (28)

(تا مشخص کند که پیام های پروردگارش را ابلاغ کرده اند، و او به آنچه نزد آنهاست، احاطه دارد و تعداد همه چیز را به شمارش درآورده است). [الجن:26-28]. وآنان را امر نموده است تا رسالت های الهی را به مردم برسانند. الله متعال می فرماید:

{يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ۚ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ ۚ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ}

{يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ۚ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ ۚ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ}

(ای رسول، برسان آنچه را که از جانب پروردگارت به سوی تو فرو فرستاده شده است، و اگر این کار را نکنی، رسالتش را نرسانده ای، والله تو را از مردم حفظ می کند، الله گروه کافران را هدایت نمی کند). [المائدة:67]. الله متعال می فرماید:

{رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا}

{رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا}

(فرستادگانی مژده رسان و بیم دهنده برانگیختیم، تا مردم پس از ارسال پیامبران، عذر و بهانه ای در برابر الله نداشته باشند، والله غالب و با حکمت است). [النساء:165].

پیامبران علیهم السلام از همه بیشتر از الله متعال ترس و هراس دارند، و هرگز در رسالت های الهی زیادت و کاستی نمی آورند، الله متعال می فرماید:

{ وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ (44) لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ (45) ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ (46) فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ (47) }
 { وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ (44)

(اگر پیامبر، سخنان دروغینی بر ما می بست).
 لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ (45)

(پی گمان از او به سختی انتقام می گرفتیم).
 ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ (46)

(سپس رگ قلبش و بند دلش را قطع می کردیم).
 فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ (47)

(و هیچ کس از شما نمی توانست مانع مجازاتش شود).
 [الحاقة: 44-47]. ابن کثیر رحمه الله می فرماید: الله متعال می فرماید: {وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا} اگر محمد صلی الله علیه وسلم قسمیکه همین کفار گمان و ادعا کردند، بالای ما دروغ می بست، ویا در رسالت چیزی می افزود یا از آن می کاست، ویا از خود چیزی می گفت و او را بما نسبت می داد - در حال که چنین نمی بود- او را ما عاجل مجازات می کردیم، بنابراین فرمود: {لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ} بعضی ها گفتند که معنایش اینست که: ما از او بدست راست انتقام می گرفتیم، چرا که چنین انتقام سخت است، وبعض دیگر گفتند: از دست راست او می گرفتیم. الله متعال می فرماید:

{وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يُعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ فُلْتٌ لِلنَّاسِ اتَّخَذُونِي وَأُمِّي إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ إِنْ كُنْتُ فُلْتُهُ

فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ .
 مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ
 شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ
 شَيْءٍ شَهِيدٌ {

{وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يٰعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّي
 إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالِ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ
 إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ
 أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ . مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي
 وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ
 الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ {

(و قتیکه که می فرماید ای عیسی فرزند مریم، آیا تو به مردم گفتی
 که مرا و مادرم را به عنوان دو معبود به جای الله گیرید؟ گوید: تو را
 به پاکی یاد می کنم، مرا نسازد چیزی بگویم که سزاوار من نیست، اگر
 آن را گفته باشم، بی گمان آن را دانسته ای، آنچه را که در ذات من
 است، می دانی، و آنچه را که در ذات تو است نمی دانم. بی گمان تو
 خود به غیبهها دانایی. چیزی جز دستوری که به من دادی، به آنان
 نگفتم؛ اینکه الله را که پروردگار من و شماست، پرستش نمایید. و تا
 زمانی که در میانشان بودم، گواشان بودم و چون مرا از میانشان
 برداشتی، خودت مراقبشان بودی و تو بر همه چیز گواهی).
 [المائدة:116-117].

از فضل و مهربانی الله متعال بالای پیامبران عليهم السلام این
 است، که آنان را در تبلیغ رسالت خویش پایدار و استوار می دارد، الله
 متعال می فرماید:

{قَالَ إِنِّي أَشْهَدُ اللَّهَ وَاشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ (54) مِنْ دُونِهِ
فَكِيدُونِي جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنْظِرُونَ (55) إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا
مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ}
{قَالَ إِنِّي أَشْهَدُ اللَّهَ وَاشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ (54) مِنْ دُونِهِ
فَكِيدُونِي جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنْظِرُونَ (55)}

(هود) گفت: من، الله را گواه می گیرم و شما نیز گواه باشید که من
از آنچه شریکش قرار می دهید، بیزارم. جز او؛ پس همه ی شما بر ضد
من نیرنگ کنید و آن گاه به من مهلت ندهید).
إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ
رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

(همانا من بر الله که پروردگار من و شماست، توکل نمودم. هیچ
جنبنده ای نیست مگر آنکه او، مهارش را به دست دارد. بی گمان
پروردگارم بر راه راست است). [هود 54-56]. الله متعال می فرماید:
{وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُوكَ عَنِ الَّذِي أُوحِيتَ إِلَيْكَ لَيَفْتَرِي عَلَيْنَا غَيْرُهُ ۖ وَإِذَا
لَا تَخَذُوكَ خَلِيلًا (73) وَلَوْلَا أَنْ تَبْتَئْنَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكُنُ إِلَيْهِمْ شَيْنًا قَلِيلًا
(74) إِذَا لَأَدْفُنَّاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا
نَصِيرًا (75)}

{وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُوكَ عَنِ الَّذِي أُوحِيتَ إِلَيْكَ لَيَفْتَرِي عَلَيْنَا غَيْرُهُ سَوَادًا
لَا تَخَذُوكَ خَلِيلًا (73)}

(و نزدیک بود تو را از آیاتی که بر تو نازل می کنیم، باز دارند تا
سخنان دیگری به ما نسبت دهی و آن گاه تو را دوست بگیرند).
وَلَوْلَا أَنْ تَبْتَئْنَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكُنُ إِلَيْهِمْ شَيْنًا قَلِيلًا (74)

(و اگر تو را استوار و پا برجا نمی گردانیم، نزدیک بود اندکی به آنان گرایش یابی).

إِذَا لَأَذْفَنَّاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا (75){

(در این صورت در دنیا و پس از مرگ، عذابی دو چندان به تو می چشاندیم، و آن گاه در برابرمان هیچ یار و یآوری برای خود نمی یافتی).

[الإسراء: 73-75]. این آیت ها و آیت های قبل از آن گواه بر این است که قرآن کریم از جانب پروردگار نازل گردیده است؛ زیرا اگر از جانب پیامبر محمد صلی الله علیه وسلم می بود، در برگیرنده این زیبائی و پر معنی نمی بود.

الله سبحانه وتعالی پیامبرانش را از ضرر و زیان مردم در پناه خود قرار می دهد الله متعال می فرماید:

{ يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ۚ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ ۚ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ }

{ يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ۚ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ ۚ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ }

(ای فرستاده (ی ما، ای محمد)! آنچه را از سوی پروردگارت بر تو نازل شده است، تبلیغ کن و اگر چنین نکنی، پیام الهی را نرسانده ای. الله تو را در برابر مردم حفظ می کند. همانا الله مردم کفر پیشه را هدایت نمی کند). [المائدة: 67]. الله متعال می فرماید:

{وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذِكْرِي بآيَاتِ اللَّهِ فَاعْلَمُوا أَنِّي لَا أَكُونُ بِأَمْرِكُمْ عَلَيْكُمْ غَمَةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنْظِرُونِ }

{وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذِكْرِي بآيَاتِ اللَّهِ فَاعْلَمُوا أَنِّي لَا أَكُونُ بِأَمْرِكُمْ عَلَيْكُمْ غَمَةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنْظِرُونِ }

(و بر آنان سرگذشت نوح را بخوان؛ آنگاه که به قومش گفت: ای قوم من! اگر اینکه در میان شما بایستم و شما را با آیات الله پند و اندرز دهم، بر شما دشوار تمام می شود. پس من بر الله توکل نمودم؛ شما با معبودان تان هر تدبیری که می خواهید، فراهم آورید و این کار بر شما پوشیده و تردید آمیز نباشد و آن گاه درباره ام حکم کنید و به من مهلت ندهید). [یونس: 71]. الله متعال می فرماید: که موسی علیه السلام چنین گفت: {قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُقْرَظَ عَلَيْنَا أَوْ أَنْ يَطْعَنِي - قَالَ لَا تَخَافْ إِنِّي مَعَكُمْ أَسْمَعُ وَأَرَى }

(گفتند: ای پروردگارمان! ما از این می ترسیم که به شکنجه و آزارمان پردازد یا سرکشی نماید. فرمود: نترسید. من با شما هستم؛ می شنوم و می بینم). [طه: 45-46]. الله متعال بیان نمود که او پیامبرانش را از شر واذیت دشمنان ایشان محفوظ می دارد، و الله سبحانه و تعالی وحی خویش را هم از هر نوع زیادت و نقصان حفظ می دارد، الله متعال می فرماید:

{إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ}

{إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ}

(بی گمان ما، قرآن را نازل کرده ایم و به طور قطع خود نگهبان آن هستیم). [الحجر:9].

پیامبران علیهم السلام از هر آنچه که خلاف عقل و اخلاق باشد معصوم می باشند، الله متعال پیامبرش محمد صلی الله علیه وسلم را تزکیه نموده می فرماید:

{وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ}

{وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ}

(و بی گمان تو، بر اخلاق بزرگی قرار داری). [القلم:4]. وهمچنان می فرماید:

{وَمَا صَاحِبُكُم بِمَجْنُونٍ}

{وَمَا صَاحِبُكُم بِمَجْنُونٍ}

(و رفیق تان (محمد)، دیوانه نیست). [التکویر:22]. بخاطر این که پیامبران وجیهه رسالت را به درستی انجام دهند، و پیامبران علیهم السلام مکلف هستند تا اوامر الهی را به مردم برسانند. آنان صفات ربوبیت و صفات الوهیت را ندارند، بلکه آنان بشر هستند همانند سایر انسانها، فقط الله متعال به آنان رسالت های خود را می فرستد، الله متعال می فرماید:

{قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِن نَّحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۖ وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۖ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ}

{ قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَئِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۖ وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۖ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ }

(پیامبران شان به آنان گفتند: ما انسان هایی همانند خود شما هستیم؛ ولی الله بر هرکس از بندگانش که بخواهد، منت می گذارد و ما جز به خواست الله نمی توانیم برایتان معجزه ای بیاوریم. و مومنان باید بر الله توکل کنند). [ابراهیم:11]. الله متعال به پیامبرش محمد صلی الله علیه وسلم امر می کند تا برای قومش بگوید:

{قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُ وَاحِدٌ ۖ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا}

{قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُ وَاحِدٌ ۖ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا}

(بگو: من فقط بشری مانند شما هستم که به من وحی می شود که معبودتان، معبود یکتاست. پس کسی که به لقای پروردگارش امیدوار است باید که کار پسندیده ای انجام دهد، و در پرستش پروردگارش کسی را شریک نیاورد). [الكهف:110].

23- اسلام بسوی پرستش یگانه الله متعال به بزرگترین اصول عبادات دعوت می نماید که آن عبارت است از:

نماز که دارای قیام رکوع سجده ذکر و ستایش الله و دعاء می باشد، روزانه پنج بار اداء می گردد، تمام

امتیاز طلبی ها توسط آن برطرف می گردد،
ثروتمند و مستمند رئیس و مرؤوس همه بخاطر
ادای نماز در یک صف ایستاده می شوند.

زکات: مقدار کمی مال است - به اساس شروط
واندزه که الله متعال آن را بیان نموده است- در
مال ثروتمندان لازم می گردد که برای فقیران و غیر
آنان در سال یکبار پرداخت شود.

روزه: بمعنی اجتناب از هر نوع مفطرات در روز
ماه رمضان، که توسط آن نفس انسان به ارادت
و شکیبائی تربیت می گردد.

حج: بمعنی نیت بیت الله در مکه مکرمه، که در
طول عمر یک بار بالای شخص توانمند فرض می
باشد، و در حج همه یکسان به سوی الله متعال
رو می آورند، و تمام امتیاز طلبی ها در آن بر طرف
می گردد.

اسلام بسوی پرستش الله متعال به بزرگترین عبادات دعوت می
نماید، که آن همان عبادات بزرگ است که الله متعال آن را بالای تمام
پیامبران و رسولان علیهم الصلاة والسلام واجب نموده است، که
بزرگترین آن:

اول : نماز، الله متعال آن را بالای مسلمانان فرض نموده است
قسمیکه بالای پیامبران علیهم الصلاة والسلام فرض نموده بود، الله

متعال پیامبرش ابراهیم خلیل را امر نمود تا بیت الله را برای طواف کنندگان و معتکفان و اهل رکوع و سجده پاک نماید. الله متعال می فرماید:

{وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنَا وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى ۖ وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَن طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ}

{وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنَا وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى ۖ وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَن طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ}

(و چون کعبه را برای مردم محل اجتماع و مرکز امن قرار دادیم، مقام ابراهیم را جایگاه نماز قرار دهید؛ ما به ابراهیم و اسماعیل وحی کردیم که بیت الله را برای طواف کنندگان و معتکفان و اهل رکوع و سجده پاکیزه نمایید). [البقرة:125]. الله متعال آن را بالای موسی علیه السلام واجب نمود، قسمیکه در نخستین نداء برایش فرمود:

{ إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ ۖ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى (12) وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَىٰ (13) إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي (14) }

{ إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ ۖ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى (12) }

(همانا من، پروردگار تو هستم؛ کفش هایت را بیرون بیاور که تو در میدان پاک طوی هستی).

وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَىٰ (13)

(و من تو را برگزیده ام پس به آنچه وحی می شود گوش فرا ده).
إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي (14) {

(همانا من الله هستم که هیچ معبود برحق جز من وجود ندارد؛
پس مرا عبادت و پرستش کن و نماز را برای یاد من برپا دار). [طه:12-
14]. الله متعال در مورد مسیح عیسی علیه السلام می فرماید، که او
را به برپایی نماز و تادیبه زکات امر نمود:

{ وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا }
{ وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا }
{

(و هر جا که باشم مرا پُر از خیر و برکت نهاده، و مرا تا زنده ام به
نماز و زکات سفارش نموده است). [مریم:31]. نماز در اسلام همان
عبادت است که دارای قیام رکوع سجده ذکر و ستایش الله و دعاء می
باشد، روزانه هر مسلمان آن را پنج بار اداء می کند، الله متعال می
فرماید:

{ حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ }
{ حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ }

(بر نمازها و (به ویژه) نماز عصر، پای بند باشید و خاشعانه در
پیشگاه الله (به عبادت) بایستید). [البقرة:238]. الله متعال می
فرماید: { أَقِمِ الصَّلَاةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ
قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا }

(به هنگام زوال خورشید تا تاریکی شب نماز بر پا دار، و نیز به قرآن خواندن فجر (نماز صبح پایبند باش، بی گمان قرآن خواندن فجر (نماز صبح) با حضور فرشتگان است). [الإسراء: 78]. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: **فَأَمَّا الرُّكُوعُ فَعَظُمُوا فِيهِ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ وَأَمَّا السُّجُودُ فَاَجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ فَقِمْنِ أَنْ يُسْتَجَابَ لَكُمْ**)

اما در رکوع است در آن بزرگی پروردگارتان را اظهار نمائید، و در سجده تلاش کنید تا دعاء نمائید، مطمئناً که پذیرفته خواهد شد).
صحیح مسلم.

دوم: زکات است که الله متعال آن را بالای مسلمانان فرض نموده است چنانچه آن را بالای پیامبران و رسولان علیهم الصلاة والسلام فرض نموده بود، و زکات مقدار کمی مال است - به اساس شروط و اندازه که الله متعال آن را بیان نموده است- در مال ثروتمندان لازم می گردد که برای فقیران و غیر آنان در سال یک بار باید تادیه گردد. الله متعال می فرماید:

{ خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ ۚ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ ۚ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ }

{ خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ ۚ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ ۚ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ }

(بخشی از اموالشان را به عنوان زکات بگیر تا بدین وسیله آنان را پاک و تزکیه نمایی و برایشان دعا کن، به راستی که دعایت، مایه آرامش آنهاست، و الله، شنوای داناست). [التوبة: 103]. وقت پیامبر صلی الله علیه وسلم معاذ رضی الله عنه را به یمن فرستاد برایش چنین فرمود: **«إِنَّكَ تَأْتِي قَوْمًا أَهْلَ كِتَابٍ فَادْعُهُمْ إِلَى شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ**

وَأَيُّ رَسُولٍ اللَّهُ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوكَ لِذَلِكَ فَأَعْلِمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ فَإِنْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ فَأَعْلِمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً فِي أَمْوَالِهِمْ تُوْخَذُ مِنْ أَغْنِيَائِهِمْ وَتُرَدُّ فِي فُقَرَائِهِمْ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوكَ لِذَلِكَ فَإِيَّاكَ وَكَرَائِمَ أَمْوَالِهِمْ وَاتَّقِ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهَا لَيْسَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ حِجَابٌ»

(تو با قوم اهل کتاب روبرو می شوی، آنها را دعوت کن به گواهی بر این که نیست معبود برحق جز الله متعال، ومن فرستاده الله هستم، اگر این را از تو پذیرفتند، آنها را آگاه کن که بالایشان در روز و شب پنج وقت نماز فرض است، اگر این را از تو پذیرفتند، آنها را آگاه کن که الله متعال بالای آنها در مالهای شان زکات را فرض نموده است که از ثروتمندان گرفته می شود و بالای مستمندان توزیع می گردد. اگر این را از تو پذیرفتند، از گرفتن بهترین مالهای شان پرهیز کن. و از دعا مظلوم هراس کن؛ چرا در بین او والله متعال هیچ حجاب و مانعی وجود ندارد). روایت ترمذی: 625

سوم: روزه که الله متعال آن را بالای مسلمانان فرض نموده است قسمیکه بالای پیامبران و رسولان گذشته علیهم الصلاة والسلام فرض نموده بود. الله متعال می فرماید:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ}

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ}

(ای کسانی که ایمان آورده اید! روزه بر شما فرض شده، چنان که بر کسانی که پیش از شما بودند، فرض شده بود؛ تا پرهیزگار شوید).

[البقرة:183]. روزه: بمعنی اجتناب از هر نوع مفطرات در روز ماه رمضان، و توسط روزه نفس انسان به ارادت و شکیبائی تربیت می گردد. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: الصَّوْمُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ يَدْعُ شَهْوَتَهُ وَأَكْلَهُ وَشُرْبَهُ مِنْ أَجْلِي وَالصَّوْمُ جُنَّةٌ وَلِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ: فَرْحَةٌ حِينَ يُفْطِرُ وَفَرْحَةٌ حِينَ يَلْقَى رَبَّهُ»

(الله متعال می فرماید: روزه از من است، و من پاداش روزه را می دهم، بخاطر من شهوت و خوردن و نوشیدن خویش را ترک می کند. روزه سپر است. برای روزه دار دو خوشحالی می باشد: خوشحالی وقت افطار، و خوشحالی که با پروردگارش روبرو می شود). صحیح بخاری 7492.

چهارم: حج است. الله متعال حج را بالای مسلمانان فرض نموده است، قسمیکه بالای پیامبران و رسولان گذشته علیهم الصلاة والسلام فرض نموده بود. الله متعال ابراهیم خلیل را امر نمود تا برای فرا خواندن حج آواز بلند نماید. الله متعال می فرماید:

{وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ}

{وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ}

(در میان مردم برای حج بانگ برآور؛ تا پیاده و سوار بر شتران باریک اندام و چابکی که راه های دور و دراز را پشت سر می نهند، نزدت بیایند). [الحج:27]. الله متعال او را امر نمود تا بیت الله را برای حجاج پاک نماید. الله متعال می فرماید:

{وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهَّرَ بَيْتِي
لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعَ السُّجُودَ }

{وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهَّرَ بَيْتِي
لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعَ السُّجُودَ }

(و زمانی را یاد کن که برای ابراهیم مکان خانه ی کعبه را مشخص نمودیم و به او فرمان رسید: چیزی را شریکم مگردان و خانه ام را برای طواف کنندگان و نمازگزاران و کسانی که رکوع و سجده می کنند، پاک بگردان). [الحج:26].

حج: بمعنی قصد نمودن خانه الله در مکه مکرمه می باشد، بخاطر انجام اعمال مشخص که در طول عمر یکبار بالای شخص توانا و توانمند فرض می گردد. الله متعال می فرماید:

{وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا ۚ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ }

{وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا ۚ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ }

(حج این خانه برای الله بر کسی که توانایی رفتن به آنجا را دارد، واجب است. و هر کس سر باز زند، بداند که الله از جهانیان بی نیاز است). [آل عمران:97]. در حج، حجاج مسلمان در یکجا با هم گرد می آیند، بخاطر الله متعال مخلصانه عبادت را انجام می دهند، و تمام حجاج یکسان مناسک حج را اداء می کنند، و تمام تفاوت‌های محیطی فرهنگی مادی را پشت سر می گذارند.

24- بزرگترین ویژگیهای عبادات در اسلام این است، که الله متعال چگونگی، اوقات ، و شروط آن را بیان نموده است، و پیامبر صلی الله علیه وسلم آنرا فقط تبلیغ کرده است. و تا امروز هیچ بشر در آن زیادی و کاستکی نیاورده است. این همان عبادات بزرگی است که تمام پیامبران بسوی آن دعوت نموده اند.

بزرگترین ویژگیهای عبادات در اسلام این است، که الله متعال چگونگی، اوقات ، و شروط آن را بیان نموده است، و پیامبر صلی الله علیه وسلم آنرا فقط تبلیغ کرده است. و تا امروز هیچ بشر در آن زیادت و کاستکی نیاورده است. الله متعال می فرماید:

{ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا }
 { الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا }

(امروز برای شما دین تان را کامل کردم، و نعمتم را بر شما تمام نمودم، و اسلام را برای شما به عنوان دین پسندیدم). [المائدة:3].
 الله متعال می فرماید:

{ فَاسْتَمْسِكْ بِالَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ }
 { فَاسْتَمْسِكْ بِالَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ }

(پس به آنچه به تو وحی شده، تمسک بجوی؛ بی گمان تو، بر راه راست هستی). [الزخرف:43]. الله متعال در مورد نماز می فرماید:

{ فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ ۚ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ ۚ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا }

{ فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ ۚ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ ۚ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا }

(و هنگامی که نماز را به جای آوردید، الله را در حالت ایستاده و نشسته و بر پهلوهای تان یاد کنید. و چون آرامش یافتید، نماز را (به طور کامل) به جای آورید. بی گمان نماز در اوقات مشخص و معینی بر مومنان فرض است). [النساء: 103]. الله متعال در مورد مستحقین زکات می فرماید:

{ إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغُرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَآبِنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ }

{ إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغُرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَآبِنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ }

(زکات، ویژه ی نیازمندان، و مستمندان، و کارگزاران زکات و کسانی است که باید از آنان دل جویی شود، و نیز برای (آزادی) برده گان، و (ادای بدهکاری) بده کاران و (مجاهدان) راه الله، و در راه ماندگان می باشد، این فریضه ای از سوی الله است. و الله دانای حکیم است). [التوبة: 60]. الله متعال در مورد روزه می فرماید:

{ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ ۚ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ

فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ}

{ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ}

(ماه رمضان، ماهی است که در آن قرآن به عنوان راهنمای مردم و نشانه های هدایت و جداکننده ی حق از باطل نازل شده است. کسی که ماه رمضان را دریابد، باید آن را روزه بگیرد، و هرکس مریض یا مسافر باشد، باید به تعداد روزهای فوت شده در سایر ایام روزه بدارد. الله برای شما آسانی می خواهد، نه سختی. تا روزه ی ماه رمضان را کامل کنید، و الله را بر اینکه هدایت تان کرده است، به بزرگی یاد کنید؛ باشد که سپاس گزاری نمایید). [البقرة:185]. الله متعال در مورد حج می فرماید:

{ الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَةٌ فَمَن فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ النَّقْوَىٰ وَاتَّقُونِ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ }

{ الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَةٌ فَمَن فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ النَّقْوَىٰ وَاتَّقُونِ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ }

(حج ماه های معینی است. هرکس در این ماه ها خود را به انجام فریضه ی حج ملزم کرد، باید از هم بستری با زنان و از گناه و مجادله خود داری کند، و الله از هر کار نیکی که انجام می دهید آگاه است. و

زاد و توشه بردارید و بدانید که بهترین توشه، تقواست. ای خردمندان! از من پروا کنید). [البقرة: 197]. این همان عبادات بزرگ است که تمام پیامبران علیهم السلام مردم بسوی آن را فرا خوانده اند.

25- پیامبر اسلام محمد بن عبدالله از نسل اسماعیل بن ابراهیم علیهم السلام می باشد، در مکه سال 571م تولد گردید، و در آنجا مبعوث گردید، و از آنجا بسوی مدینه هجرت نمود، با قومش در امور بت پرستی سهم نگرفت، فقط در کارهای خوب با آنها سهیم می بود، قبل از بعثتش دارای اخلاق نیکوی بزرگی بود، قومش او را بنام امین یاد می کردند، هنگامی به چهل سالگی رسید، الله متعال او را به پیامبری مبعوث نمود، و او را به نشان ها و معجزات بزرگ تایید ویاری نمود، که بزرگترین آن قرآن کریم می باشد، و آن بزرگترین نشانه پیامبران است که تا امروز باقی مانده و موجود است، وقت الله متعال دین خویش را تکمیل نمود، و پیامبر صلی الله علیه وسلم آنرا تبلیغ نمود، سپس در عمر شصت و سه سالگی از دنیا چشم پوشید، و در مدینه منوره دفن گردید. صلی الله علیه وسلم. محمد صلی الله علیه وسلم خاتم انبیاء و مرسلین می باشد،

الله متعال او را به هدایت و دین حق مبعوث نمود؛ تا مردم را از تاریکی های بت پرستی و کفر و نادانی بیرون آورد، و در نور یکتا پرستی و ایمان داخل سازد، و الله متعال گواهی می دهد که او را به امر و اجازه اش دعوت کننده بسوی الله فرستاده است.

پیامبر اسلام محمد بن عبدالله از نسل اسماعیل بن ابراهیم علیهم السلام می باشد، در مکه سال 571 م تولد گردید، و در آنجا مبعوث گردید، و از آنجا بسوی مدینه هجرت نمود، قومش او را بنام امین یاد می کردند، با قومش در امور بت پرستی سهم نگرفت، فقط در کارهای خوب با آنها سهیم می بود، وی قبل از بعثتش دارای اخلاق نیکوی بزرگی بود، پروردگارش او را به اخلاق بزرگ یاد کرده است، الله متعال در موردش می فرماید:

{وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ}

{وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ}

(و بی گمان تو، دارای اخلاق بزرگی استی). [القلم:4]. وقت به چهل سالگی رسید به پیامبری مبعوث گردید، و الله متعال وی را به معجزه ها تایید کرد، که بزرگترین آن معجزه قرآن کریم است. پیامبر صلی الله علیه وسلم می فرماید: «مَا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ نَبِيٍّ إِلَّا أُعْطِيَ مَا مِثْلُهُ آمَنَ عَلَيْهِ الْبَشَرُ وَإِنَّمَا كَانَ الَّذِي أُوتِيَتْ وَحْيًا أَوْحَاهُ اللَّهُ إِلَيَّ فَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَكْثَرَهُمْ تَابِعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ»

(هیچ پیامبری در گذشته نگذشته مگر این که برایش یک و یا چند معجزه داده شده است، که مردم به او ایمان آوردند، و آنچه بالای من نازل گردیده وحی از جانب الله متعال است، امید وارم که در روز قیامت پیروان من از همه بیشتر باشند). صحیح بخاری. قرآن کریم وحی است از جانب الله متعال که بالای پیامبر صلی الله علیه وسلم نازل گردیده است، الله متعال می فرماید:

{ ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ }

{ ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ }

(در این کتاب که راهنما و هدایتگر پرهیزگاران است، هیچ شک و تردیدی وجود ندارد). [البقرة:2]. الله متعال می فرماید:

{ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ ۚ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا }

{ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ ۚ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا }

(آیا در قرآن نمی اندیشند؟ اگر قرآن از نزد غیر الله بود، به طور قطع در آن اختلاف بسیاری می یافتند). [النساء:82]. الله متعال جن ها و انسان ها را به چالش فرا خواند، تا همانند قرآن کتاب بیاورند، الله متعال می فرماید:

{ قُلْ لِّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا }

{ قُلْ لِّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا }

(بگو: اگر همه ی انسان ها و جن ها جمع شوند و بخواهند همانند این قرآن را بیاورند، هرگز نمی توانند مانند آن را بیاورند؛ هرچند یاور و پشتیبان یکدیگر باشند). [الإسراء: 88] همچنان الله متعال آنان را به چالش فراخواند، تا همانند ده سوره های قرآن کریم بیاورند، الله متعال می فرماید:

{ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ ۚ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ وَادْعُوا مَنْ اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ }

{ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ ۚ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ وَادْعُوا مَنْ اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ }

(آیا می گویند قرآن را از پیش خود ساخته و بافته است. بگو اگر راست می گوئید، شما هم ده سوره بر ساخته همانند آن بیاورید، و برای این منظور هر که جز الله را که می توانید، به کمک بخوانید). [هود: 13]. حتی این که الله متعال آنان را به چالش فراخواند، تا همانند یک سوره قرآن کریم بیاورند، الله متعال می فرماید: { وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُوْرَةٍ مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ }

(و اگر در مورد آیاتی که بر بنده ی خویش نازل کرده ایم، شک و تردید دارید، پس اگر راست می گوئید، یک سوره همانند قرآن بیاورید، و بدین منظور گواهانتان جز الله را فراخوانید). [البقرة: 23]. قرآن کریم یگانه معجزه از معجزه های جاویدان پیامبران است که تا امروز باقی مانده است. وقتی که الله متعال دین خویش را تکمیل نمود، پیامبر صلی الله علیه وسلم آنرا بکمال امانتداری به مردم تبلیغ کرد،

در سن شصت سه سالگی از دنیا چشم پوشید، و در مدینه منوره به خاک سپرده شد (صلی الله علیه وسلم).

محمد صلی الله علیه وسلم خاتم پیامبران و رسولان است، الله متعال می فرماید:

{ مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۚ
وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا }

{ مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۚ
وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا }

(محمد، پدر هیچ یک از مردان شما نیست؛ ولی فرستاده ی الله و آخرین پیامبر است. و الله به هر چیزی داناست). [الأحزاب: 40]. از ابوهریره رَضِيَ اللهُ عَنْهُ روایت شده است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: «إِنَّ مَثَلِي وَمَثَلَ الْأَنْبِيَاءِ مِنْ قَبْلِي كَمَثَلِ رَجُلٍ بَنَى بَيْتًا فَأَحْسَنَهُ وَأَجْمَلَهُ إِلَّا مَوْضِعَ لَبَنَةٍ مِنْ زَاوِيَةٍ فَجَعَلَ النَّاسُ يَطُوفُونَ بِهِ وَيَعْجَبُونَ لَهُ وَيَقُولُونَ هَلَا وُضِعَتْ هَذِهِ اللَّبَنَةُ؟ قَالَ: فَأَنَا اللَّبَنَةُ وَأَنَا خَاتَمُ النَّبِيِّينَ»

(مثال من و سایر پیامبران قبل از من، مانند مردی است که خانه‌ای زیبا و کامل بسازد مگر اینکه در گوشه‌ای، جای یک خشت را خالی بگذارد. مردم، اطراف آن دور می‌زنند و با تعجب می‌گویند: آیا این یک خشت، گذاشته نمی‌شود؟) نبی اکرم ﷺ فرمود: «من همان یک خشت و خاتم پیامبران هستم). صحیح بخاری، در انجیل عیسی علیه السلام مژده نبوت محمد رسول الله ﷺ را داده بود: (سنگ که معماران از گذاشتن آن ابا ورزیدند، آن در قسمت بلند و بالائی زاویه قرار گرفت. آیا شما در کتابها نخوانده اید که یسوع از جانب رب برای

ایشان فرمود: این همان شگفتی در نگاه ما بود). در سفر تورات که تا امروز هم موجود است چنین یاد شده است، الله متعال به موسی علیه السلام فرمود: (در بین آنها از قوم آنها پیامبر را مبعوث می کنم، که از وحی من صحبت می کند، و به قومش وحی من را می رساند).
 الله متعال پیامبرش محمد ﷺ را با هدایت و دین حق فرستاد ،
 والله گواهی میدهد که او بر حق است، و او تعالی به خواست خود
 وی را دعوتگر بسوی الله فرستاده است. الله متعال می فرماید:

{لَكِنَّ اللَّهَ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ ۖ أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ ۖ وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ ۚ
 وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا}

{لَكِنَّ اللَّهَ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ ۖ أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ ۖ وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ ۚ
 وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا}

(اما الله در مورد آنچه بالای تو نازل نموده، گواهی می دهد که آن را به علم و دانش خود فرو فرستاده است؛ و فرشتگان نیز گواهی می دهند. و همین بس که الله گواه است). [النساء:166]. الله متعال می فرماید:

{هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ ۚ
 وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا}

{هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ ۚ
 وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا}

(او ذاتیست که پیامبرش را با هدایت و دین حق فرستاد تا آن را بر همه ی ادیان پیروز نماید. و همین بس که الله گواه است).
 [الفتح:28]. الله متعال وی را با هدایت مبعوث نمود، تا مردم را از

تاریکی های بت پرستی کفر و نادانی؛ بسوی نور یکتاپرستی و ایمان بکشاند. الله متعال می فرماید:

{يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ}

{يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ}

(الله بدین وسیله، راه های نجات را به آنان که در پی خشنودی او هستند نشان می دهد، و آنان را از تاریکی ها به سوی نور می برد، و به راه راست هدایت شان می کند). [المائدة:16]. الله متعال می فرماید:

{الرَّ َّ كِتَابَ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ}

{الرَّ َّ كِتَابَ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ}

(الر -این- کتابی است که بر تو نازل کردیم تا مردم را به فرمان پروردگارشان از تاریکی ها به سوی نور و راه پروردگار توانا و چیره و ستوده، بیرون آوری). [إبراهيم:1].

26- شریعت اسلام که محمد ﷺ آن را آورده
است، پایان رسالت های الهی، و شرائع ربانی می باشد. و این کاملترین شریعت است، که ضمانت دین و زندگی مردم را نموده است، و نخست از همه: حفظ دین، جان، مال، عقل و نسل مردم را

می کند، و این شریعت تمام شرائع قبلی را نسخ نموده است، قسمیکه شرائع قبلی یکدیگر را نسخ می نمودند.

شریعت اسلام که محمد ﷺ آن را آورده است، پایان رسالت های الهی، و شرائع ربانی می باشد. الله متعال توسط بعثت محمد ﷺ دین خویش را تکمیل نمود، و نعمتش را بالای مردم به اتمام رساند، الله متعال می فرماید:

{الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا}
{الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ
الْإِسْلَامَ دِينًا}

(امروز برای شما دینتان را کامل کردم، و نعمتم را بر شما تمام نمودم، و اسلام را برای شما به عنوان دین پسندیدم). [المائدة:3].
شریعت اسلام شریعت کامل است که در آن صلاح دین و زندگی مردم نهفته است؛ و تمام مسائل که در شرائع قبلی بوده، آنرا به درجه تکاملی به اتمام رسانیده است. الله متعال می فرماید:

{ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ
الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا }
{ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ
يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا }

(بی گمان این قرآن به استوارترین راه ها هدایت می کند، و به مومنان نیکوکار نوید می دهد که پاداش بزرگی در پیش دارند). [الإسراء:9]. شریعت اسلام تکالیف سنگین و قید و بندهایی را که بر

عهده ی امت های قبلی بود از مردم رفع ساخت. الله متعال می فرماید:

{الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۖ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ}

{الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۖ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ}

(آنان که از پیامبر درس نخوانده ای که نامش را در تورات و انجیل می بینند، پیروی می کنند؛ پیامبری که به سوی نیکی فرا می خواند، و از بدی باز می دارد، و نعمت های پاک را برایشان حلال می گرداند و ناپاکی را بر آنان حرام می نماید، و تکالیف سنگین و قید و بندهایی را که بر عهده ی آنان بود، از آنان رفع می کند. پس کسانی که به او ایمان بیاورند و او را گرمی بدارند و یاریش کنند و از نوری که بر او نازل شده است، پیروی نمایند؛ چنین کسانی رستگارند). [الأعراف: 157].

شریعت اسلام ناسخ تمام شرایع قبلی می باشد، الله متعال می فرماید:

{وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ ۖ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ ۚ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ ۚ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا ۚ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً

وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ ۖ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ ۚ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ
جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ {

} وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ
وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ ۖ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ ۚ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ
مِنَ الْحَقِّ ۚ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا ۚ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً
وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ ۖ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ ۚ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ
جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ {

(و قرآن را که تصدیق کننده ی کتاب های پیشین و گواه و حافظِ
آنهاست، به درستی بر تو نازل کردیم؛ پس در میان شان مطابق احکامی
که الله نازل کرده است، حکم نما و به پیروی از خواسته های نفسانی
آنان، از حقیقتی که (از سوی الله) بر تو فرو فرستاده، روی مگردان.
برای هر یک از شما آیین و راه روشنی قرار داده ایم. و اگر الله می
خواست، شما را یک امت قرار می داد؛ ولی می خواهد در احکامی که
به شما داده، شما را بیازماید. پس به سوی نیکی ها بشتابید؛ بازگشت
همه ی شما به سوی اوست و از آنچه در آن اختلاف دارید، آگاه تان
می کند). [المائدة: 48]. قرآن کریم که شامل شریعت است، مؤید تمام
کتابهای سابقه الهی بوده، و چیره بر آن، و نسخ آنها می باشد.

27- الله متعال هیچ دین جز اسلام که آنرا
محمد ﷺ آورده است نمی پذیرد، اگر کسی جز

اسلام به دین دیگری رو آورد هرگز از او پذیرفته نمی شود.

الله متعال بعد از بعثت محمد ﷺ هیچ دین جز اسلام را نمی پذیرد، آن دین که محمد ﷺ آن را آورده است، و اگر کسی جز اسلام به دین دیگری رو آورد هرگز از او پذیرفته نمی شود. قال الله تعالی:

{وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ}

{وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ}

(و هر کس دینی جز اسلام بجوید، هرگز از او پذیرفته نمی شود، و در آخرت از زیان کاران خواهد بود). [آل عمران: 85]. الله متعال می فرماید:

{إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ ۚ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ}

{إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ ۚ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ}

(ی گمان دین حق و قابل قبول نزد الله اسلام است، و اهل کتاب تنها پس از آن، (در قبول اسلام با هم اختلاف نمودند که با وجود آگاهی از حق، از روی حسادت که در میانشان بود، به سرکشی پرداختند. و هر کس به آیات الله کفر بورزد، بداند که الله خیلی زود

حساب کننده است). [آل عمران:19]. این همان اسلام است که آیین ابراهیم الخلیل بود، الله متعال می فرماید:

{وَمَنْ يَرْغَبْ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ ۚ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا ۚ وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لِمِنَ الصَّالِحِينَ}

{وَمَنْ يَرْغَبْ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ ۚ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا ۚ وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لِمِنَ الصَّالِحِينَ}

(و چه کسی جز افراد نادان از آیین ابراهیم، رویگردان است؟! ما ابراهیم را در این دنیا برگزیدیم، و او در آخرت از افراد شایسته خواهد بود). [البقرة:130]. الله متعال می فرماید:

{وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۚ وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا}

{وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۚ وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا}

(و چه آیینی بهتر از دین کسی است که خود را تسلیم الله می کند، و نیکوکار و پیرو دین حنیف و توحیدی ابراهیم است، الله ابراهیم را به دوستی برگزید). [النساء:125]. الله متعال پیامبرش محمد ﷺ را امر نمود تا بگوید:

{قُلْ إِنِّي هَدَانِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۚ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ}

{قُلْ إِنِّي هَدَانِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۚ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ}

(بگو: همانا پروردگارم مرا به راه راست هدایت کرده است؛ به دینی استوار؛ دین ابراهیم حنیف و توحیدگرا، و او از زمره مشرکان نبود). [الأنعام:161].

28- قرآن کریم کلام الله متعال است، که آن را بالای پیامبر ﷺ نازل نموده است، توسط آن به انسان ها و جن ها چالش داد؛ تا همانند آن ویا یک سوره آن را بیاورند، واین چالش تا امروز پا بر جاست، وقرآن کریم پاسخگوی تمام پاسخ های شگفت انگیز است، وقرآن کریم به همان زبان عربی که نازل گردیده نگهداری شده است، که یک حرف آن هم از آن کم نشده است، که به همان شیوه چاپ و نشر گردیده است، و آن کتاب بزرگ است که باید آن و یا ترجمه و معانی آن خوانده شود، همچنان آموزه ها و سیرت پیامبر ﷺ نگهداری شده است، و توسط راویان موثق نقل و روایت گردیده است، و به زبان عربی که به آن پیامبر ﷺ صحبت می کرد پخش و نشر گردیده است، و به زبانهای زیادی ترجمه گردیده است. قرآن کریم و سنت نبوی دو مصدر تشریعی واحکام اسلامی می باشد، اسلام از روشهای اسلام

نماها گرفته نمی شود، بلکه از وحی الهی که قرآن و سنت نبوی است اخذ می گردد.

قرآن کریم کلام الله متعال است، که آن را بالای پیامبر عربی محمد ﷺ به زبان عربی نازل نموده است، الله متعال می فرماید:

{ وَإِنَّهُ لَنَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ (192) نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ (193) عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ (194) بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ (195) }
{ وَإِنَّهُ لَنَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ (192) }

(و بی تردید این قرآن، نازل شده ی پروردگار جهانیان است).
نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ (193)

(روح الامین (جبرئیل) آن را فرو آورده است).
عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ (194)

(بر قلبت نازل کرد تا از هشدار دهندگان باشی).
بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ (195)

(به زبان عربی روشن و رسا). [الشعراء:192-195]. الله متعال می فرماید:

{ وَإِنَّكَ لَتُلْقَى الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ }
{ وَإِنَّكَ لَتُلْقَى الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ }

(به یقین تو، قرآن را از نزد حکیمی دانا فرا می گیری). [النمل:6].
 قرآن کریم از جانب الله متعال نازل گردیده، ومؤید کتابهای قبلای الهی می باشد، الله متعال می فرماید:

{وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ}

{وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ}

(چنین نیست که این قرآن، ساختگی و از سوی غیر الله باشد؛ بلکه تصدیق کننده ی کتاب های پیشین، و شرح و توضیحی این کتاب است، و در آن شک و تردیدی نیست؛ بلکه از سوی پروردگار جهانیان است). [یونس:37]. قرآن کریم تمام مسائلی را که یهود و نصاری در دین ایشان در آن اختلاف نموده اند، حل و فصل نموده است، الله متعال می فرماید:

{إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَقُصُّ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ}

{إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَقُصُّ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ}

{

(به راستی این قرآن، بیشتر مواردی را که بنی اسرائیل در آن اختلاف داشتند، برایشان بیان می کند). [النمل:76]. قرآن کریم دارای دلایل و براهین است، که بخاطر حجت بالای مردم، حقیقت های شناخت الله متعال و دین او و پاداش آن را بیان می کند، الله متعال می فرماید:

{وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ}

{وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ}

(و به راستی برای مردم در این قرآن هرگونه مثالی زده ایم تا پند بگیرند). [الزمر:27]. الله متعال می فرماید:

{وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ} {وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ}

(و کتاب را بر تو نازل کردیم که بیانگر همه چیز، و هدایت و رحمت و بشارتی برای مسلمانان است). [النحل:89].

قرآن کریم پاسخگوی تمام پرسشهای مهم است که میلیونها انسان را حیرت انگیز نموده است. و قرآن کریم در مورد چگونگی آفرینش آسمانها و زمین صحبت می کند، الله متعال می فرماید:

{أَوَلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا ۖ وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ ۖ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ} {أَوَلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا ۖ وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ ۖ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ}

(آیا کافران نمی دانند که آسمان ها و زمین بسته و به هم پیوسته بودند و ما، آنها را شکافتیم؟ و هر موجود زنده ای را از آب پدید آوردیم؛ پس آیا ایمان نمی آورند). [الأنبياء:30]. چگونه الله متعال انسان را آفرید، الله متعال می فرماید:

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن نُّرَابٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عَلَقَةٍ ثُمَّ مِّن مُّضْغَةٍ مُّخَلَّفَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّفَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ ۖ وَنُقَرِّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِنَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ ۖ

وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّتَوَفَّىٰ وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّرَدُّ إِلَىٰ أَرْدَلِ الْعُمْرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا ۚ وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ رَوْحٍ بِهِجٍ {

{ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ ۚ وَنُقِرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِّتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّتَوَفَّىٰ وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّرَدُّ إِلَىٰ أَرْدَلِ الْعُمْرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا ۚ وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ رَوْحٍ بِهِجٍ {

(ای مردم! اگر درباره ی آخرت شک و تردید دارید، پس همانا ما، شما را از خاک و آنگاه از نطفه و به همین ترتیب از خون بسته و سپس از پاره گوشتی با آفرینش کامل یا ناتمام آفریدیم تا برای شما روشن نماییم (که ما توانایی برانگیختن را داریم). و جنین ها را تا زمان مشخصی که خواست ماست، در رحم ها نگه می داریم و آن گاه شما را به صورت طفلی بیرون می آوریم تا به حد رشد و بلوغ تان برسید. و برخی از شما (زودتر) می میرند و برخی به کهنسالی و ناتوانی عمرشان می رسند؛ چنانچه پس از علم و دانشی که داشته اند، دیگر چیزی نمی دانند. و زمین را خشک و مرده می بینی و چون آب باران بر آن نازل کنیم، به جنبش و حرکت در می آید و رشد می کند، و انواع گیاهان زیبا و باطراوت می رویاند). [الحج:5]. و فرجام انسان چه خواهد بود، پاداش نیکو کاران و بد کاران بعد از این زندگی چه خواهد بود، در این مورد دلایل در پراگراف شماره (20) ذکر گردیده است. آیا این وجود بگونه تصادف آفریده شده است یا هدف والای در عقب این آفرینش وجود دارد؟ الله متعال می فرماید:

{ أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ
وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجْلُهُمْ ۖ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ }
{ أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ
وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجْلُهُمْ ۖ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ }

(آیا در قدرت و فرمانروایی پروردگار در آسمان ها و زمین و در انواع مخلوقات که الله آفریده است و در اینکه شاید پایان عمرشان نزدیک شده باشد، نیاندیشیده اند، پس بعد از این (قرآن) به کدامین سخن ایمان می آورند). [الأعراف:185]. الله متعال می فرماید:

{ أَفَحَسِبْتُمْ أَنْمَّا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنْتُمْ عَلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ }
{ أَفَحَسِبْتُمْ أَنْمَّا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنْتُمْ عَلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ }

(آیا گمان برده اید که ما شما را بیهوده آفریدیم، و شما به سوی ما بازگردانده نمی شوید). [المؤمنون:115].
قرآن کریم به همان زبان که نازل گردیده است، تا حال نگه داری شده است، الله متعال می فرماید:

{ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ }
{ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ }

(بی گمان ما، قرآن را نازل کرده ایم، و به طور قطع خود نگهبان آن هستیم). [الحجر:9]. یک حرف آن هم از آن کم نشده است، و ممکن نیست که در آن تناقض کاستگی یا تغیر و تبدیل صورت گیرد، الله متعال می فرماید:

{ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ ۚ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا }

{ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ ۚ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا }

(آیا در قرآن نمی اندیشند، اگر قرآن از نزد غیر الله می بود، به طور قطع در آن اختلاف بسیاری می یافتند). [النساء: 82]. قرآن کریم کتاب چاپ شده و به نشر سپرده شده است، و آن کتابی بزرگ و معجزه است، و شایسته آن است که باید خوانده و شنیده شود، و یا ترجمه های آن خوانده شود، قسمیکه سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم که در آن مورد صحبت کرده اند، و آموزه های او، و سیرت او نگهداری، و از طریق سلسله راویان ثقه و معتمد نقل گردیده است، و به زبان عربی به نشر رسیده است. و به زبانهای زیادی ترجمه شده است. تنها قرآن کریم و سنت نبوی دو مصدر و مرجع احکام اسلامی و تشریعات الهی می باشد. اسلام از عملکرد کسانی که به آن منتسب می شوند گرفته نمی شود، بلکه از وحی الهی معصوم گرفته می شود: که همانا قرآن کریم و سنت نبوی می باشد. الله متعال در مورد قرآن کریم چنین می فرماید:

{ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ - لَا يَأْتِيهِ الْبُطْلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ }

{ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ - لَا يَأْتِيهِ الْبُطْلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ }

به یقین کسانی که قرآن را آنگاه که به آنان رسید، انکار کردند (بر ما پوشیده نیستند)؛ و بی گمان قرآن، کتاب گران مایه و ارزشمندی است، باطل (تحریف و دگرگونی) از هیچ سو به آن راه نمی یابد؛ از سوی پروردگار حکیم و ستوده نازل شده است. [فصلت: 41 42]. الله متعال در مورد سنت نبوی فرموده که او وحی از جانب الله می باشد.

{وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ}

{وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ}

(آنچه پیامبر به شما داد، آن را بگیرید و از آنچه شما را باز داشت، باز آیید و تقوا الله پیشه کنید؛ بی گمان الله، سخت کیفر است.) [الحشر: 7].

29- اسلام فرزندان را امر نموده، تا با پدر و مادر نیکویی کنند اگر چه مسلمان هم نباشند:

اسلام امر نموده تا با پدر و مادر نیکویی صورت گیرد، الله متعال می فرماید:

{وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۖ إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا}

{وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۖ إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا}

(و پروردگارت فرمان داد که جز او را عبادت و پرستش نکنید، و به پدر و مادر نیکی نمایید. و چون یکی از آنان یا هر دوی آنان نزد تو به سن پیری رسیدند، کوچک ترین سخن ناخوشایندی به آنان مگو، و بر سرشان داد مزین، و به آنان سخن نیکی بگو). [الإسراء:23]. الله متعال می فرماید:

{وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ }

{وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ }

(و به انسان درباره ی پدر و مادرش سفارش کردیم؛ مادرش در حالی که دچار ضعف روز افزون می شد، به او باردار گشت، و تا دو سال هم به او شیر می دهد. که سپاس گزار من و پدر و مادرت باش و (بدان (که) بازگشت به سوی من است). [لقمان:14]. الله متعال می فرماید:

{وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا ۚ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا ۚ وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا ۚ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي ۚ إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ }

{وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا ۚ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا ۚ وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا ۚ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي ۚ إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ }

(و به انسان سفارش کردیم به پدر و مادرش نیکی نماید. مادرش با تحمل رنج و سختی به او باردار شد، و با رنج و سختی او را به دنیا آورد. و کمترین دوران بارداری و از شیر گرفتنش، سی ماه است. و چون به کمال نیرومندی و رشدش برسد، و چهل سالگی را دریابد، گوید: ای پروردگارم! توفیقم ده تا سپاس گزار نعمتت باشم، که به من و پدر و مادرم ارزانی داشتی. و توفیقم ده کار شایسته ای انجام دهم که آن را می پسندی. و فرزندانم را برای صالح و شایسته بگردان. همانا من به سوی تو روی آوردم و به راستی من از مسلمانانم). [الأحقاف: 15].

ابوهریره رضی الله عنه می گوید: شخصی نزد رسول الله صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ آمد و گفت: چه کسی برای خوش رفتاری من از دیگران، مستحق تر است؟ فرمود: «مادرت». گفت: سپس چه کسی؟ فرمود: «مادرت». گفت: بعد از او چه کسی؟ فرمود: «باز هم مادرت». پرسید: پس از او چه کسی؟ فرمود: «بعد از او پدرت». صحیح مسلم.

این امر توصیه عام است در مورد پدر و مادر، اگر آنان مسلمان باشند و یا غیر مسلمان. اسماء بنت ابی بکر فرمودند: (مادرم در حال که مشرک بود، در زمان پیمان صلح با قریش که با پیامبر صلی الله علیه وسلم بسته بودند، با فرزندش آمد، از پیامبر صلی الله علیه وسلم پرسیدم، که مادرم آمد و از من خواهش نیکویی دارد، و از اسلام روگردان است، آیا با او صله رحم را نگه دارم؟ فرمودند: با مادرت صله رحمی نما). صحیح بخاری و اگر پدر و مادر کوشش کردند تا فرزند ایشان را از اسلام بسوی کفر بکشانند، اسلام در این حالت امر می کند تا از فرمانبرداری ایشان ابا و رزد، و در ایمان خویش ثابت قدم بماند، ولی با آنها به نیکویی رفتار نماید. الله متعال می فرماید:

{ وَإِنْ جُهِدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا
وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ
فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ }

{ وَإِنْ جُهِدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا
وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ
فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ }

(و اگر تو را بر آن داشتند که چیزی را شریکم بسازی که به آن دانش نداری، از آنان اطاعت مکن، و در دنیا با آنان به خوبی رفتار نما، و راه کسی را در پیش بگیر که رو به سوی من دارد. بازگشت تان به سوی من است، و شما را از کردارتان آگاه می کنم). [لقمان:15].

اسلام مانع نمی شود که مسلمان بانزدیکان و یا غیر نزدیکان مشرک خود جز آنانی که علیه اسلام و مسلمانان می جنگند نیکویی کنند، الله متعال می فرماید:

{ لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ }

{ لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ }

(الله، شما را از نیکی کردن و رعایت عدالت نسبت به کسانی که در زمینه ی دین با شما نجنگیده اند، و شما را از شهر و دیارتان بیرون نرانده اند، باز نمی دارد. بی گمان الله دادگران را دوست دارد). [الممتحنة:8].

اسلام در مورد فرزندان توصیه نموده ، که بزرگترین آن این است که پدر برای فرزندان خویش حقوق پروردگار ایشان را آموزش دهد ،

قسمیکه پیامبر صلی الله علیه وسلم برای پسر کاکایشان عبد الله بن عباس رضي الله عنهما فرموده اند: «يَا غُلَامُ أَوْ يَا غُلَيْمٌ أَلَا أَعَلَمُكَ كَلِمَاتٍ يَنْفَعُكَ اللَّهُ بِهِنَّ؟ فَقُلْتُ: بَلَى. فَقَالَ: "احْفَظِ اللَّهَ يَحْفَظَكَ احْفَظِ اللَّهَ تَجِدْهُ أَمَامَكَ تَعَرَّفْ إِلَيْهِ فِي الرِّحَاءِ يَغْرِفَكَ فِي الشَّدَةِ وَإِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللَّهَ وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ»

(ای پسر! و یا ای پسرک! آیا برایت چند کلمه را نیاموزانم، که الله متعال توسط آن برایت فایده خواهد رساند: گفتم بلی. فرمودند: (الله را به یاد داشته باش تا او نیز حافظ و نگهدار تو باشد؛ الله را به یاد داشته باش تا در برابر خود او را بیابی، در هنگام آسایش و آسودگی الله را به یاد داشته باش تا در موقع سختی و دشواری، حافظ و نگهدار تو باشد. هر گاه چیزی می خواهی از الله بخواه، و هر گاه یاری می جویی از الله بجوی.) . روایت احمد 287/4.

الله متعال پدر و مادر را امر نموده تا فرزندان خویش را آنچه را بیاموزانند که در آن فایده دین و دنیای آنان نهفته باشد. الله متعال می فرماید:

{ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ }
{ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ }

(ای مؤمنان! خود و خانواده ی خود را از آتشی که هیزم آن مردم و سنگ ها هستند، در امان سازید. فرشتگان خشن و سخت گیری بر آن گماشته شده اند، که از آنچه الله به آنان دستور داده، سرپیچی نمی

کنند و هر چه فرمان می یابند، به اجرا در می آورند). [سوره التحريم:6]. علی رضي الله عنه در مورد این فرموده الله متعال چنین می فرماید:

{قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا }

{قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا }

خود و خانواده ی خود را از آتش حفظ کنید. می فرماید: (آنان را ادب و آموزش دهید). پیامبر صلی الله علیه وسلم پدر را امر نموده تا به فرزند خویش نماز را آموزش دهد؛ تا به آن تربیه شود، پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: {مُرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَهُمْ أَبْنَاءُ سَبْعِ سِنِينَ}

(وقت فرزندان تا به هفت سالگی رسیدند، آنان را به نماز خواندن امر نمایید). روایت أبو داود. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ الْإِمَامُ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ رَوْحِهَا وَمَسْئُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا وَالْخَادِمُ رَاعٍ فِي مَالِ سَيِّدِهِ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ»

(هر کدام از شما (مانند) چوپان هستید، و مسئول افراد تحت فرمان خویش هستید؛ فرمانده و حاکم راعی است و در مورد رعیتش مسئول است، مرد راعی خانواده ی اش است، و مسئول رعیتش می باشد. و زن راعی خانه شوهر خود است؛ و مسئول رعیتش می باشد، و خادم راعی مال بدارش است، و مسئول نگهبانی آن می باشد، پس همه ی شما مثل چوپان مسئول هستید، و از هر یک از شما از چیزی

که به دست او سپرده شده است، سؤال می‌شود). صحیح بن حبان

4490

اسلام پدر را امر نموده است تا بالای فرزندان و اهل بیت خویش خرج نماید، که یک بخش این موضوع در پراگراف شماره (18) یاد شده است، و پیامبر صلی الله علیه وسلم فضیلت خرج نمودن بالای فرزندان را بیان نموده، فرمودند: «أَفْضَلُ دِينَارٍ يُنْفِقُهُ الرَّجُلُ: دِينَارٌ يُنْفِقُهُ عَلَى عِيَالِهِ وَدِينَارٌ يُنْفِقُهُ الرَّجُلُ عَلَى ذَاتِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَدِينَارٌ يُنْفِقُهُ عَلَى أَصْحَابِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ». قَالَ أَبُو قَلَابَةَ: " وَبَدَأَ بِالْعِيَالِ ثُمَّ قَالَ أَبُو قَلَابَةَ: وَأَيُّ رَجُلٍ أَعْظَمَ أَجْرًا مِنْ رَجُلٍ يُنْفِقُ عَلَى عِيَالٍ صِغَارٍ يُعْقِبُهُمْ أَوْ يَنْفَعُهُمُ اللَّهُ بِهِ وَيُغْنِيَهُمْ "

(بهترین دیناریکه مرد خرج می کند دیناری است که بالای خانواده خویش خرج می نماید، دیناری است که بالای مرکب خویش در راه الله خرج می نماید، دیناری است که بالای یاران خویش در راه الله خرج می نماید). ابو قلابه می گوید: به خانواده آغاز نمود، سپس ابو قلابه فرمود: از این چه بزرگتر است که شخص بالای اولادهای کوچک خویش خرج نماید؛ تا آنها با عفت بمانند، و توسط آن الله متعال آنان را فایده رساند، و ثروتمند گردند). صحیح مسلم 994

30- اسلام به عدالت در گفتار و کردار امر می نماید، اگرچه با دشمن هم باشد.

الله متعال در افعال و تدبیر بین بنده هایش به عدل و انصاف متصف است، و الله متعال در اوامر و نواهی و آفرینش و اندازه دهی در راه مستقیم قرار دارد. الله متعال می فرماید:

{شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ }

{شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ }

اللَّهُ که همواره امور هستی را به عدالت تدبیر می کند، گواهی می دهد که هیچ معبود برحق جز او وجود ندارد؛ و فرشتگان و صاحبان دانش (نیز همین گونه گواهی می دهند). هیچ معبود برحق جز الله که توانای وحکیم است، وجود ندارد. [آل عمران:18]. الله متعال به عدل امر نموده است، الله متعال می فرماید:

{قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ }

{قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ }

(بگو: پروردگارم مرا به عدالت فرمان داده است.) [الأعراف:29]. تمام پیامبران و رسولان علیهم الصلاة والسلام با عدل فرستاده شده اند. الله متعال می فرماید:

{لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ }

{لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ }

(به راستی پیامبران را با نشانه های آشکار فرستادیم، و با ایشان کتاب و معیار عدل نازل کردیم؛ تا مردم به عدالت رفتار کنند). [الحديد:25]. میزان به معنی عدل در گفتار و کردار می باشد.

اسلام به عدالت در گفتار و کردار امر می نماید، اگر چه با دشمن هم باشد. الله متعال می فرماید:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ ۚ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا ۖ فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا ۚ وَإِنْ تَلَوْا أَوْ تُعْرَضُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا}

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ ۚ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا ۖ فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا ۚ وَإِنْ تَلَوْا أَوْ تُعْرَضُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا}

ای مؤمنان! به عدل و داد بپردازید و به خاطر الله (به حق) گواهی دهید؛ هرچند به زیان خودتان یا به زیان پدر یا مادر و نزدیکان تان باشد. الله از کسی که درباره اش گواهی می دهید، سزاوارتر است؛ چه آن شخص فقیر باشد و چه ثروتمند. پس از خواسته های نفسانی پیروی نکنید که منحرف می شوید. و اگر به درستی گواهی ندهید یا از گواهی دادن روی بگردانید، بدانید که الله به اعمالتان آگاه است). [النساء: 135]. الله متعال می فرماید:

{وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ أَنْ صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَنْ تَعْتَدُوا ۚ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ ۖ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۖ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ}

{وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ أَنْ صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَنْ تَعْتَدُوا ۚ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ ۖ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۖ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ}

(و دشمنی گروهی که شما را از مسجد الحرام باز داشتند، شما را بر آن ندارد که (از حدود الهی و عدل و عدالت) تجاوز کنید. و با یکدیگر

بر نیکی و پرهیزگاری همکاری نمایید، و همدیگر را بر انجام گناه و تجاوز یاری نکنید. و از الله بترسید، که به راستی مجازات الله سخت و شدید است). [المائدة: 2]. الله متعال می فرماید:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ ۚ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَىٰ ۭ أَلَّا تَعْدِلُوا ۚ اْعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ}

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ ۚ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَىٰ ۭ أَلَّا تَعْدِلُوا ۚ اْعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ}

ای مؤمنان! برای الله به داد برخیزید، و به عدالت گواهی دهید؛ و نباید دشمنی گروهی، شما را بر آن دارد که عدالت نورزید. عدالت پیشه کنید که به تقوا نزدیک تر است). [المائدة: 8]. پس آیا در قوانین ملت ها، و آیین مردم همانند این قانون سراغ دارید، که گواهی دادن حق و راست باشد اگرچه بالای خود شخص یا پدر و مادر و یا نزدیکان هم باشد، و امر نمودن داد خواهی با دوست دشمن.

پیامبر صلی الله علیه وسلم در مورد عدالت بین فرزندان چنین امر نموده است: **فَعَنْ عَامِرٍ قَالَ: سَمِعْتُ التُّعْمَانَ بْنَ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ يَقُولُ: أَعْطَانِي أَبِي عَطِيَّةً فَقَالَتْ عَمْرَةُ بِنْتُ رَوَاحَةَ: لَا أَرْضَى حَتَّى تُشْهَدَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنِّي أُعْطِيتُ ابْنِي مِنْ عَمْرَةَ بِنْتُ رَوَاحَةَ عَطِيَّةً فَأَمَرْتَنِي أَنْ أَشْهَدَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: «أُعْطِيتَ سَائِرَ وَلَدِكَ مِثْلَ هَذَا؟» قَالَ: لَا قَالَ: «فَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْدِلُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ» قَالَ: فَرَجَعَ فَرَدَّ عَطِيَّتَهُ**

از عامر روایت است که گفت: از نعمان بن بشیر شنیدم، که بالای منبر نشسته بود فرمودند: « پدرم چیزی را به من هدیه کرد. عمره بنت رواحه (مادرم) گفت: تا رسول الله صلی الله علیه وسلم را گواه نگیری،

من راضی نخواهم شد. پدرم نزد رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آمد و گفت: به پسر من که از عمره بنت رواحه است، چیزی اهدا کرده‌ام، ولی مادرش می‌گوید که شما را باید گواه بگیرم. رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمود: «آیا سایر فرزندان را هم، چنین هدیه‌ای داده پی؟» گفت: خیر. رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمود: «از الله بترسید. و میان فرزندان، با عدالت رفتار کنید». نعمان می‌گوید: آنگاه، پدرم برگشت و بخشش خود را پس گرفت). صحیح بخاری

2587

تا وقت که بین مردم و کشورها عدالت بر پا نشود، هرگز دین، خون، نسل، ناموس، مال و سرزمین هایشان آرام نخواهد ماند؛ لهذا وقتیکه کفار مکه سرزمین را بالای مسلمانان تنگ کردند، پیامبر صلی الله علیه وسلم آنها را امر نمود تا به سرزمین حبشه هجرت کنند؛ چرا که در آنجا پادشاه عادل بود، که نزد او بالای هیچ کس ستم نمی‌شود.

31- اسلام به نیکویی با تمام انسانها امر می‌کند، و به اخلاق برگزیده، و کردار زیبا مردم را فرا می‌خواند.

اسلام به نیکویی با تمام انسانها امر می‌کند. الله متعال می‌فرماید:

{إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ}

{إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ}

(همانا الله به عدل و احسان و عطا و بخشش به خویشاوندان فرمان می‌دهد). [النحل:90]. الله متعال می‌فرماید:

{الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ
 ۖ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ}

{الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ
 النَّاسِ ۖ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ}

(آنان که در آسایش و سختی انفاق می کنند و خشم خود را فرو می
 آورند، و از تقصیر مردم در می گذرند، و الله نیکوکاران را دوست می
 دارد). [آل عمران: 134]. و رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده
 اند: « إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ الْإِحْسَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ، فَإِذَا قَتَلْتُمْ فَأَحْسِنُوا الْقِتْلَةَ،
 وَإِذَا ذَبَحْتُمْ فَأَحْسِنُوا الذَّبْحَ، وَلْيُحَدِّثْ أَحَدُكُمْ شَفْرَتَهُ، فَلْيُرِخْ ذَبِيحَتَهُ »

«همانا الله در همه چیز و هر کاری نیکوکاری و احسان را برای شما
 فرض کرده است، پس وقتی می کشتید به نیکویی بکشید، و وقتی
 حیوانی را ذبح کردید، به نیکویی ذبح کنید. و باید هر کدام از شما
 چاقویش را تیز کند، و حیوانش را به راحتی ذبح کند، و او را نیازارد». صحیح مسلم 1955.

اسلام به اخلاق برگزیده، و کردار زیبا مردم را فرا می خواند. الله
 متعال در کتابهای قبلی در وصف پیامبر محمد صلی الله علیه وسلم
 چنین می فرماید:

{الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي
 التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُجِلُّ لَهُمُ
 الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي
 كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي
 أُنْزِلَ مَعَهُ ۖ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ}

{الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ} فَأَلْذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۖ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ}

(کسانی که از رسولی پیروی می کنند که پیامبر درس ناخوانده ای است که نام او را نزد خویش در تورات و انجیل نوشته می یابند. آنان را به کارهای پسندیده فرمان می دهد، و آنان را از کارهای ناپسند باز می دارد. و پاکیزه ها را برای آنان حلال می گرداند و ناپاکیزه ها را بر آنان حرام می شمارد و بار گرانسان و قید و بندهایی را که بر عهده آنان بود، از دوش شان بر می دارد. پس آنان که به او ایمان آوردند و او را گرمی داشتند، و او را یاری دادند، و از نوری که با او فرو فرستاده شده است پیروی کردند، آنان رستگارند). [الأعراف:157]. و رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده اند: «يَا عَائِشَةُ إِنَّ اللَّهَ رَفِيقٌ يُحِبُّ الرَّفْقَ وَيُعْطِي عَلَى الرَّفْقِ مَا لَا يُعْطِي عَلَى الْعُنْفِ وَمَا لَا يُعْطِي عَلَى مَا سِوَاهُ»

(ای عایشه الله متعال، مهربان است و نرمی و مهربانی را دوست دارد؛ و بر اثر نرمی و مهربانی چیزهایی عنایت می کند که با خشونت و استفاده از روشهای دیگر، نمی دهد). صحیح مسلم 2593 . و رسول الله صلی الله علیه وسلم می فرماید: «إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيْكُمْ: عُقُوقَ الْأُمَّهَاتِ وَوَأْدَ الْبَنَاتِ وَمَنْعَ وَهَاتٍ وَكِرَةً لَكُمْ قِيلَ وَقَالَ وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ وَإِضَاعَةَ الْمَالِ»

(الله متعال نافرمانی از مادران، زنده به گور کردن دختران، به زور گرفتن چیزی، و ندادن حق دیگران را برای شما حرام قرار داده است. همچنین سخن بیهوده گفتن، پرسیدن ویا خواستن زیاد، و ضایع کردن مال را ناپسند و مکروه دانسته است). صحیح بخاری 2408. و رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمودند: «لَا تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا أَوْ لَا أَدْلُكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ؟ أَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ»

(شما وارد بهشت نمی‌شوید تا این که ایمان نیاورید، و ایمان نخواهید داشت تا که همدیگر را دوست نداشته باشید؛ آیا شما را راهنمایی نکنم به چیزی که اگر آن را انجام دهید، همدیگر را دوست خواهید داشت؟ سلام را در میان تان پخش کنید). صحیح مسلم 54

32- اسلام به اخلاق نیک امر می کند، مانند
راستگویی، امانتداری، پاکدامنی، حیاء، شجاعت،
گذشت، سخاوتمندی، همکاری با مستمندان،
کمک به مصیبت زده گان، غذا دادن به گرسنه
گان ، نیکویی با همسایه گان، صله رحم (حفظ
رشته نسبی)، ترحم بر چهارپایان.

اسلام به اخلاق نیک امر می کند، پیامبر صلى الله عليه وسلم فرمودند: (إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ صَالِحَ الْأَخْلَاقِ)

(من فرستاده شده ام تا اخلاق نیکو را تکمیل نمایم). صحیح الأدب المفرد 207، و رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمودند: (نَّ مِنْ أَحَبِّكُمْ إِلَيَّ ، وَأَقْرَبُكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَحْسَنُكُمْ أَخْلَاقًا ، وَإِنَّ

أَبْغَضَكُمْ إِلَيَّ وَأَبْعَدَكُمْ مِنِّي مَجْلَسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ الثَّرَاوُونَ ، وَالْمُتَشَدِّقُونَ ،
وَالْمُتَفِيهَقُونَ ، قالوا : قد عَلِمْنَا الثَّرَاوُونَ و المتشددون ، فما
المتفیهقون ؟ قال : الْمُتَكَبِّرُونَ)

«محبوبترین و نزدیکترین شما به همنشینی من در روز قیامت،
خوش اخلاق ترین شما است؛ و مبغوضترین شما نزد من و دورترین
شما در روز قیامت از من ثرثارها (پرگوین متکلف)، متشدد ها (لاف
زنان و متظاهران)، و متفیهق ها (خودنمایان به فصاحت در کلام)
(کسانی که غلیظ سخن می گویند) هستند»، صحابه گفتند: ثرثار و
متشدد را می دانیم، متفیهقان چه کسانی هستند؟ فرمودند:
«متکبران». السلسلة الصحيحة 791 وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا قَالَ: " لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاحِشًا وَلَا مُتَفَحِّشًا "
وَكَانَ يَقُولُ: (إِنَّ مِنْ خِيَارِكُمْ أَحْسَنَكُمْ أَخْلَاقًا)
از عبدالله بن عمرو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا روایت شده است که گفت:
پیامبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نه بد زبان بود، و نه متکلف به زشتگویی،
و می فرمود: (بهترین شما، کسی است که اخلاقی نیکوتر باشد).
صحیح بخاری 3559 و آیات و احادیث دیگر که، اسلام در مورد آن
بشکل عام بسوی نیکوترین اخلاق، و زیباترین کردار ترغیب و تشویق
می کند.

از جمله مسایل که اسلام به آن امر نموده : راستگویی است ،
پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: (عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ فَإِنَّ الصِّدْقَ
يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيَتَحَرَّى
الصِّدْقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدِّيقًا)

(بر شما راستگویی لازم است؛ چرا که راستی به سوی نیکی، و نیکی به سوی بهشت رهنمایی می‌کند، و شخصی همیشه راست می‌گوید، و راستی می‌جوید، تا این که نزد الله شخص راستگو، نوشته می‌شود).
 صحیح مسلم 2607
 از جمله مسایل که اسلام به آن امر نموده : امانتداری است، الله متعال می‌فرماید:

{إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا}
 {إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا}

(الله به شما فرمان می‌دهد، که امانت ها را به صاحبانش تسلیم نمایید). [النساء:58].

از جمله مسایل که اسلام به آن امر نموده : پاکدامنی می‌باشد ، پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «ثلاثة حق على الله عونهم: وذكر منهم: والناكح الذي يريد العفاف»

(سه گروهند، که الله متعال وعده همکاری را برایشان داده است: منجمله : ازدواج کننده که نیت پاکدامنی داشته باشد). سنن ترمذی 1655 از جمله دعای پیامبر صلی الله علیه وسلم این بود، که می‌فرمودند: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَىٰ وَالتَّقَىٰ وَالْعَفَافَ وَالْغِنَى»

(بار الها ! من هدایت، و پرهیزگاری، و پاکدامنی، و بی‌نیازی، را از تو مسألت می‌نمایم). صحیح مسلم 2721
 از جمله مسایلی که اسلام به آن امر نموده : حیاء است ، پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «الْحَيَاءُ لَا يَأْتِي إِلَّا بِخَيْرٍ»

(حیاء، جز خیر چیزی دیگر به بار نمی آورد). صحیح بخاری 6117
پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «لِكُلِّ دِينٍ خُلُقٌ وَخُلُقُ الْإِسْلَامِ
الْحَيَاءُ»

(هر دین و آئین یک سلسله اخلاقیات دارد، و اخلاق دین اسلام
حیاء می باشد). تخریج بیهقی در شعب الایمان 2619/6
از جمله مسایلی که اسلام به آن امر نموده : شجاعت است، از
انس رضي الله عنه روایت شده است که فرمودند: «كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحْسَنَ النَّاسِ وَأَشَجَعَ النَّاسِ وَأَجْوَدَ النَّاسِ وَلَقَدْ فَزَعَ
أَهْلَ الْمَدِينَةِ فَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبَقَهُمْ عَلَى فَرَسٍ»

(پیامبر صلی الله علیه وسلم بهترین، شجاعترین، سخاوتمندترین
انسان بود، و قتی که ساکنان مدینه از شنیدن صدای ترسناک احساس
ترس نمودند، پیامبر صلی الله علیه وسلم از همه اولتر به جای صدا
رسیده بود). صحیح بخاری 2820 پیامبر صلی الله علیه وسلم از بزدلی
به الله پناه برده، و می فرمودند: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ»

(ای بار الها! از بزدلی به تو پناه می برم). صحیح بخاری 6374
از جمله مسایلی که اسلام به آن امر نموده : انفاق و سخاوتمندی
است ، الله متعال می فرماید:

{مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي
كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ ۖ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ ۖ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ {
{مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ
سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ ۖ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ ۖ وَاللَّهُ وَاسِعٌ
عَلِيمٌ {

(مثال کسانی که اموالشان را در راه الله انفاق می کنند، همانند دانه ای است که از آن هفت خوشه به ثمر می رسد، و در هر خوشه، یکصد دانه است. و الله برای هر کس که بخواهد، چندین برابر می گرداند. و قدرت و رحمت الله فراگیر است و او بسا داناست). [البقرة: 261]. از جمله اخلاق پیامبر صلی الله علیه وسلم سخاوتمندی بود، از ابن عباس، رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا، روایت شده که فرمود: «كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَجْوَدَ النَّاسِ بِالْخَيْرِ وَكَانَ أَجْوَدَ مَا يَكُونُ فِي رَمَضَانَ حِينَ يَلْقَاهُ جَبْرِيلُ وَكَانَ جَبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَلْقَاهُ كُلَّ لَيْلَةٍ فِي رَمَضَانَ حَتَّى يَنْسَلَخَ يَعْزُضُ عَلَيْهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْقُرْآنَ فَإِذَا لَقِيَهُ جَبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ أَجْوَدَ بِالْخَيْرِ مِنَ الرِّيحِ الْمُرْسَلَةِ»

(پیامبر صلی الله علیه وسلم در خیر سخاوتمندترین مردم بود، و در ماه رمضان موقعی که جبرئیل عَلَيْهِ السَّلَامُ او را ملاقات می کرد، از سایر اوقات سخاوتمندتر می بود، و جبرئیل عَلَيْهِ السَّلَامُ در هر شب از شب های رمضان تا پایان ماه، با او ملاقات می کرد، و قرآن را با پیامبر صلی الله علیه وسلم مدارس می نمود (با همدیگر می خواندند)، و پیامبر صلی الله علیه وسلم موقعی که جبرئیل عَلَيْهِ السَّلَامُ با ایشان ملاقات می نمود، در بخشش و خیر، از باد روان، سخاوتمندتر می بود). صحیح بخاری 1902

از جمله مسایلی که اسلام به آن امر نموده است همکاری با مستمندان، رسیده گی به مصیبت زده گان، غذا دادن به گرسنگان، نیکویی با همسایگان، صله رحم (حفظ رشته نسبی)، و ترحم بر چهارپایان می باشد. از عبدالله بن عمرو رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا روایت شده

است که گفت: مردی از پیامبر صلی الله علیه وسلم پرسید: کدام خصلت اسلام بهتر است؟ فرمودند: «تُطْعِمُ الطَّعَامَ وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ». (غذا دادن به دیگران ، سلام دادن بر کسی که می‌شناسی و یا نمی‌شناسی). صحیح بخاری 12 پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «بَيْنَمَا رَجُلٌ يَمْشِي بِطَرِيقٍ اشْتَدَّ عَلَيْهِ الْعَطَشُ فَوَجَدَ بِئْرًا فَتَزَلَّ فِيهَا فَشَرِبَ ثُمَّ خَجَّ فَإِذَا كَلْبٌ يَلْهَثُ يَأْكُلُ التُّرَى مِنَ الْعَطَشِ فَقَالَ الرَّجُلُ: لَقَدْ بَلَغَ هَذَا الْكَلْبُ مِنَ الْعَطَشِ مِثْلُ الَّذِي كَانَ بَلَغَ فِي فَتْرَلِ الْبِئْرِ فَمَلَأَ خُفَّهُ ثُمَّ أَمْسَكَهُ بِفِيهِ فَسَقَى الْكَلْبَ فَشَكَرَ اللَّهُ لَهُ فَعَفَرَ لَهُ» قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَإِنَّ لَنَا فِي الْبَهَائِمِ أَجْرًا؟ فَقَالَ: «نَعَمْ فِي كُلِّ ذَاتِ كَبِدٍ رَطْبَةٍ أَجْرٌ»

(مردی از راهی می‌گذشت، و تشنگی شدید به او دست داده بود، آنجا چاهی را یافت، به داخل چاه پایین شد و آب نوشید، سپس بیرون آمد، ناگهان متوجه سگی شد که از شدت تشنگی زبان از دهان بیرون آورده و خاک می‌خورد، (با خود) گفت: این سگ به حد تشنگی من رسیده است، و دوباره در چاه پایین شده و موزه اش را از آب پر کرد، و با دهان گرفت و از چاه بالا آمد، و سگ را سیراب کرد، الله از او خشنود شد و او را آمرزید، یارانش گفتند: ای رسول الله! آیا در نیکی با حیوانات اجر و پاداشی وجود دارد؟ فرمودند: (در سیراب کردن هر موجود زنده‌ای، اجر و پاداشی می‌باشد. صحیح ابن حبان 544 پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «السَّاعِي عَلَى الْأَرْمَلَةِ وَالْمُسْكِينِ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ الْقَائِمِ اللَّيْلِ الصَّائِمِ النَّهَارَ»

کسی که در مورد بیوه ها و فقراء، کوشان باشد، مانند مجاهد در راه الله است، و یا مانند نمازخوان شب زنده نگهدار، و در روز روزه دار می باشد). صحیح بخاری 5353

اسلام بخاطر حفظ حقوق خویشاوندان تاکید نموده است ، و حفظ رشته نسبی را لازم گردانیده است، الله متعال می فرماید:

{النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ ۖ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ ۖ وَأُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلَىٰ أَوْلِيَائِكُمْ مَعْرُوفًا ۚ كَانَ ذَٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا}

{النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ وَأُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلَىٰ أَوْلِيَائِكُمْ مَعْرُوفًا كَانَ ذَٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا}

(پیامبر نسبت به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است، و همسرانش مادران مؤمنان هستند. و مطابق کتاب (و فرمان) الله، خویشاوندان نسبی در ارث بردن از یکدیگر، از سایر مؤمنان و مهاجران سزاوارترند، مگر آنکه (از طریق وصیت یا احسان) با دوستان تان نیکی کنید. این حکم، در لوح محفوظ نگاشته شده است). [الأحزاب:6]. و از قطع صله رحم در حذر داشته ، و آن را برابر با فساد در روی زمین پنداشته است ، الله متعال می فرماید:

{فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقَطَّعُوا أَرْحَامَكُمْ (22)
أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ (23) }

{فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقَطَّعُوا أَرْحَامَكُمْ (22)}

(چه بسا آنگاه که سرپرست (امور مردم) شوید، در زمین به فساد و تبهکاری بپردازید و رابطه را با خویشاوندان تان قطع نمایید).
 أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ (23) {

(اللَّهُ، چنین کسانی را نفرین نموده و (گوش های) آنان را کر و چشمانشان را کور کرده است). [محمد: 22-23]. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَاطِعٌ رَحِمٍ»
 (قطع کننده رابطه نسبی داخل بهشت نمی شود). صحیح مسلم 2556
 خویشاوندان که حفظ رابطه نسبی با آنها لازم است عبارت اند از: پدر، مادر، برادران، خواهران، کاکاها (عموها) ، عمه ها، ماماها ، وخاله ها.

اسلام در مورد حقوق همسایه تاکید نموده است، اگرچه کافر هم باشد، الله متعال می فرماید:

{وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ۚ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ
 وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ
 بِالْجَنْبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ مُخْتَلًا
 فُخُورًا}

{وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ۚ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ
 وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ
 بِالْجَنْبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ
 مُخْتَلًا فُخُورًا}

(اللَّهُ را پرستش کنید و چیزی را با او شریک نگردانید، و به پدر و مادر و خویشاوندان، و یتیمان، و بینوایان، و همسایه ای که خویشاوند است و به همسایه بیگانه، و یار هم نشین و مسافر در راه مانده، و

آن که مالکش شده اید نیکی نمایید. بی گمان الله هیچ متکبر خودستایی را دوست ندارد. [النساء:36]. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: (مَا زَالَ جَبْرِيلُ يُوصِيَنِي بِالْجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُوَرِّثُهُ)

(جبرئیل پیوسته در مورد همسایه به من توصیه می نمود، تا اندازه ای که گمان بردم که او، به زودی همسایه را وارث همسایه قرار خواهد داد). صحیح ابی داود 5152

33-اسلام خوراکه ها و نوشابه های پاکیزگی را روا نموده است، و به پاک قلب، بدن، و خانه امر نموده است. و بنابرین نکاح را حلال قرار داده است چنانچه پیامبران را به آن امر نموده است، و آنها به هر چیز پاک امر می کنند.

و اسلام خوراک و نوشابه های پاکیزه را روا نموده است، پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا الطَّيِّبَ وَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَ بِهِ الْمُرْسَلِينَ قَالَ تَعَالَى: {يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ} وَقَالَ تَعَالَى: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ} الْآيَةَ قَالَ: ثُمَّ ذَكَرَ الرَّجُلَ يُطِيلُ السَّفَرَ أَشْعَثَ أَغْبَرَ يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ: يَا رَبِّ يَا رَبِّ وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ وَمَلْبَسُهُ حَرَامٌ وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ وَغَدْيٌ بِالْحَرَامِ فَأَنَّى يُسْتَجَابَ لِذَلِكَ؟!»

(ای مردم! الله پاک است و جز پاک چیزی دیگر را قبول ندارد، الله به آنچه که پیامبران را امر نموده مومنان را هم به آن امر نموده است، الله متعال می فرماید: (ای پیامبران! از نعمت های پاک که نصیبتان

کرده ایم، بخورید و کارهای شایسته انجام دهید؛ همانا من به کردارتان دانا هستم). همچنان الله متعال فرموده: (ای مؤمنان! از نعمت های پاکیزه ای که نصیبتان کرده ایم، بخورید و شکر الله را به جای آورید، اگر تنها او را عبادت می کنید). سپس پیامبر صلی الله علیه وسلم از مردی نام برد: در حالی که ژولیده و خاک آلود است، به سفری طولانی می رود، و در طول سفر دست هایش را مرتب به سوی آسمان بلند می کند و می گوید: الهی! الهی! و تضرع و زاری می کند، حال آن که خوراک و آشامیدنی و پوشاک وی، از مال حرام می باشد، و با حرام تغذیه شده است، چنین دعایی چگونه قبول خواهد شد؟! صحیح مسلم 1015 الله متعال می فرماید:

{قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ ۚ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ}

{قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ ۚ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ}

(بگو: چه کسی زینت الهی (و پوشیدنی های) را که الله برای بندگان پدید آورده و خوراک های حلال و پاک را حرام کرده است؟ بگو: اینها در زندگی دنیا از آن مؤمنان است و روز رستاخیز ویژه ی آنان می باشد. نشانه ها و معجزات را این چنین برای کسانی که می دانند، بیان می نمایم). [الأعراف:32].

اسلام به پاکی قلب، بدن، و خانه امر نموده است. لذا نکاح و ازدواج را روا نموده، و به آن پیامبران و رسولان علیهم السلام را امر نموده است، و آنها به هر چیز پاک امر می کنند. الله متعال می فرماید:

{ وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَتِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ }

{ وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَتِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ }

(الله از جنس خودتان همسرانی برای شما قرار داد و از همسرانتان، فرزندان و نوه هایی برایتان پدید آورد و شما را از نعمت های پاک بهره مند ساخت. آیا به باطل ایمان می آورند و نعمت های الله را انکار می کنند؟). [النحل:72]. الله متعال می فرماید:

{ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ (4) وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ (5) }

{ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ (4) }

(ولباست را پاک نما).

{ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ (5) }

(وپلیدی را دور کن)(5). [المدثر:4-5]. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: { لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبَرٍ. قَالَ رَجُلٌ: إِنَّ الرُّجْلَ يُحِبُّ أَنْ يَكُونَ ثَوْبُهُ حَسَنًا وَنَعْلُهُ حَسَنَةً قَالَ: إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ الْكِبَرُ بَطْرُ الْحَقِّ وَغَمَطُ النَّاسِ }

«کسی که به اندازهی یک ذره تکبر و خودخواهی در قلبش باشد، داخل بهشت نمی شود» شخصی گفت: مرد دوست دارد لباس و کفش خوب و زیبا داشته باشد؟ پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: « الله

زیباست و زیبایی را دوست دارد؛ تکبر، نپذیرفتن و گردن کشی و سرپیچی از حق و کوچک شمردن و تحقیر مردم است». صحیح مسلم 91

34-اسلام اساسیات حرام ها را حرام قرار داده است، مانند: شرک و کفر به الله و عبادت بت ها، و در حال نادانی در مورد الله سخن گفتن، کشتن فرزندان، کشتن انسان گرامی و محترم، فساد در زمین، سحر و جادو، و تمام فواحش آشکار و پنهان، زنا، لواط، سود، خوردن حیوان مرده، و آنچه که برای بت ها ذبح شده باشد، خنزیر، و تمام پلیدی ها و نجاست ها، و خوردن مال یتیم، و کم کردن در ترازو و پیمان، و قطع رحم. تمام پیامبران علیهم السلام به حرمت تمام محرمات مذکور اتفاق دارند.

اسلام اساسیات حرام ها را حرام قرار داده است، مانند: شرک با الله، کفر، در مورد الله در حالت نادانی حرف زدن، کشتن فرزندان، الله متعال می فرماید.

{ قُلْ تَعَالَوْا أَنِ اتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِمَّنْ إِهْلَقَ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنٌ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكَُمْ وَصَلَّكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْكَيْلِ وَالْمِيزَانِ بِالْقِسْطِ لَا تُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَإِذَا

فَلْتُمْ فَأَعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ذَلِكُمْ وَصَلَّامٌ بِهِ لَعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُونَ}

{ قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّي عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ
إِحْسَنًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِمَّنْ إِمْلَقَ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا
أَلْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا
بِالْحَقِّ ذَلِكُمْ وَصَلَّامٌ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ }

(بگو: بیاوید آنچه را که پروردگارتان بر شما حرام کرده است،
برایتان بیان کنم؛ اینکه چیزی را با او شریک قرار ندهید، و به پدر و
مادر نیکی کنید، و فرزندان تان را از ترس فقر نکشید؛ ما شما و آنان را
روزی می دهیم، و به کارهای زشت اعم از آشکار و پنهانش نزدیک
نشوید، و کسی را که الله کشتنش را حرام نموده، جز به حق نکشید.
این ها همان احکامی است که (پروردگار) شما را به آن امر نموده تا
خردمند شوید).

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا
الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ لَا تَكْلَفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَإِذَا قُلْتُمْ فَأَعْدِلُوا وَلَوْ
كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ذَلِكُمْ وَصَلَّامٌ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ}

(به مال یتیم جز به بهترین شکل نزدیک نشوید، تا آنکه به سن
تشخیص برسد، و پیمانه و وزن را به عدالت و به طور کامل ادا کنید.
الله، هیچ کس را جز به اندازه ی توانش مکلف نمی سازد، و چون (برای
داوری) سخن گفتید، عدالت را رعایت نمایید؛ حتی اگر (در مورد)
خویشاوند(تان) باشد و به پیمان الهی وفا کنید. این ها همان احکامی
است که (الله) شما را به آن امر می کند تا پند بگیرید). [الأنعام: 151-
152]. الله متعال می فرماید:

{ قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ }

{ قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ }

(بگو: پروردگارم، کارهای زشت، چه آشکار و چه پنهانش، و گناه، و تجاوز ناحق را حرام کرده است؛ و نیز اینکه چیزی را با الله شریک سازید که دلیلی بر درستی آن نازل نکرده است، و اینکه چیزی را به الله نسبت دهید که نمی دانید). [الأعراف:33].

اسلام کشتن نفس گرامی را حرام نموده است، الله متعال می فرماید:

{ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا }

{ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا }

(و کسی را که الله کشتنش را حرام نموده است، جز به حق نکشید. و برای سرپرست کسی که مظلومانه کشته شود، تسلطی (بر قاتل جهت خون خواهی و یا خون بها) قرار داده ایم؛ بنابراین نباید در خون خواهی زیاده روی کند. بی گمان وی، مورد حمایت قرار گرفته است). [الإسراء:33]. الله متعال می فرماید:

{وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ ۚ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا {

{وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ ۚ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا {

(و آنان که معبودی جز الله را نمی پرستند، و کسی را که الله،
خونش را حرام کرده است، جز به حق نمی کشند، و زنا نمی کنند؛ و
کسی مرتکب این (اعمال) شود، مجازات سختی خواهد دید).
[الفرقان:68].

اسلام فساد در روی زمین را حرام قرار داده است ، الله متعال می
فرماید:

{وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا}

{وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا}

پس از اصلاح زمین، در آن فساد نکنید. (الأعراف:56).

وقال الله تعالى مخبراً عن النبي شعيب عليه السلام أن قال لقومه: {يَا
قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۖ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ ۚ فَأَوْفُوا
الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ
إِصْلَاحِهَا ۚ ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ}

الله متعال از حضرت شعيب عليه السلام خبر می دهد که برای
قومش فرمود:

{يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۖ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ ۚ
فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ
بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ۚ ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ}

ای قوم، الله یکتا را بپرستید که شما را جز او الله نیست، اکنون از جانب پروردگارتان بر شما برهانی روشن آمد پس در سنجش، کیل و وزن را تمام دهید و به مردم کم فروشی نکنید، و در زمین پس از نظم و اصلاح آن، به فساد برنخیزید. این کار برای شما بسیار بهتر است اگر ایمان دارید. (الأعراف: 85)

و اسلام، سحر را حرام قرار داده است، الله متعال می فرماید:

{ وَالَّذِي مَا فِي يَمِينِكَ تَلَقَّفَ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدٌ سِحْرٌ وَلَا يُفْلِحُ
الْسَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى }

{ وَالَّذِي مَا فِي يَمِينِكَ تَلَقَّفَ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدٌ سِحْرٌ وَلَا
يُفْلِحُ الْسَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى }

و اینک عصابی که در دست داری بیفکن تا بساط سحر و ساحری اینان را فرو بلعد، که کار اینان حيله ساحری بیش نیست و ساحر هر جا رود (و هر چه کند) هرگز فلاح و پیروزی نخواهد یافت. (طه: 69)
رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده اند: «اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا هُنَّ؟ قَالَ: الشِّرْكُ بِاللَّهِ وَالسَّحَرُ وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَكْلُ الرِّبَا وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ وَالتَّوَلَّى يَوْمَ الرَّحْفِ وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلَاتِ»

(از هفت چیز تباه کننده دوری بجوید، صحابه پرسیدند: آن ها کدام اند یا رسول الله؟

فرمودند: با الله همتا قرار دادن، سحر، کشتن نفسی که الله او را حرام نموده مگر به حق، خوردن سود، خوردن مال یتیم، فرار از میدان جنگ، تهمت بستن به زنان مومن پاکدامن و نا آگاه). صحیح بخاری 6857.

اسلام تمام بدکاری های آشکار و پنهان را حرام قرار داده است، مانند: زنا، لواطت، چنانچه در سطرهای قبلی آیت تحریم این موارد تذکر یافته است، و الله متعال سود را حرام نموده است، الله متعال می فرماید:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ} (278) فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ ۖ وَإِن تُبْتِغُوا فَلَکُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِکُمْ لَا تُظْلَمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ } (279)

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ} (278)

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از الله پروا کنید و زیادی ربا را رها کنید اگر به راستی اهل ایمانید.

{فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ ۖ وَإِن تُبْتِغُوا فَلَکُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِکُمْ لَا تُظْلَمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ} (279)

پس اگر ترک ربا نکردید آگاه باشید که به جنگ الله و رسول او برخاسته‌اید. و اگر از این کار پشیمان گشتید اصل مال شما برای شماست، که در این صورت به کسی ستم نکرده‌اید و از کسی ستم نکشیده‌اید. (البقرة: 278-279). الله متعال، صاحب هیچ معصیتی را به جنگ هشدار نداده است، بجز سود خور؛ چون در تعامل سود تباهی دین، سر زمین، مال و جان نهفته است.

همچنان اسلام خوردن گوشت حیوان مرده، و هر آنچه برای بت ها و مجسمه ها ذبح شده باشد، حرام قرار داده است، به همین ترتیب الله متعال گوشت خوک را نیز حرام نموده است، و می فرماید:

{حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخَنزِيرِ وَمَا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ ۚ ذَٰلِكُمْ فِسْقٌ }

{حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخَنزِيرِ وَمَا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ ۚ ذَٰلِكُمْ فِسْقٌ }

برای شما مؤمنان گوشت مردار و خون و گوشت خوک و آن ذبیحه‌ای که به نام غیر الله کشتند و همچنین هر حیوانی که به خفه کردن یا به چوب زدن یا از بلندی افکندن یا به شاخ زدن به هم بمیرند و نیم‌خورده درندگان جز آن را که قبلاً تذکیه کرده باشید حرام است و نیز آن را که برای بتان می‌کشند و آن را که به تیرها قسمت می‌کنید، که این کار فسق است. [المائدة:3].

اسلام، نوشیدن شراب، و تمام پلیدی‌ها و نجاست‌ها را حرام نموده است، الله متعال می‌فرماید:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ} (90) إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ ۚ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ} (91)

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ} (90)

ای اهل ایمان، شراب و قمار و بت‌پرستی و تیرهای گروبندی همه اینها پلید و از عمل شیطان است، از آن البته دوری کنید تا رستگار شوید.

{ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ
وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُوْنَ } (91)
شیطان قصد آن دارد که به وسیله شراب و قمار، میان شما عداوت
و کینه برانگیزد و شما را از ذکر الله و نماز باز دارد، پس شما آیا از آن
دست برمی دارید؟ [المائدة: 90-91]. در فقره شماره (۳۱) در مورد این
که الله متعال پیرامون صفات رسول الله صلی الله علیه وسلم که در
تورات هم تذکر یافته است که پلیدی ها برای آنان حرام می باشد، الله
متعال می فرماید:

{ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي
التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ
الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي
كَانَتْ عَلَيْهِمْ }

{ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ
فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ
الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي
كَانَتْ عَلَيْهِمْ }

هم آنان که پیروی کنند از آن رسول (ختمی) و پیغمبر امی که در
تورات و انجیلی که در دست آنهاست (نام و نشان و اوصاف) او را
نگاشته می یابند که آنها را امر به هر نیکویی و نهی از هر زشتی خواهد
کرد و بر آنان هر طعام پاکیزه و مطبوع را حلال، و هر پلید منفور را
حرام می گرداند. [الأعراف: 157].

و اسلام خوردن مال یتیم حرام قرار داده است، الله متعال می
فرماید:

{وَأَتُوا الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ ۖ وَلَا تَتَبَدَّلُوا الْخَبِيثَ بِالطَّيِّبِ ۖ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ ۚ إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا}

{وَأَتُوا الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ ۖ وَلَا تَتَبَدَّلُوا الْخَبِيثَ بِالطَّيِّبِ ۖ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ ۚ إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا}

و اموال یتیمان را پس از بلوغ به دست آنها دهید، و مال بد و نامرغوب خود را به مرغوب (آنها) تبدیل نکنید و اموال آنان را به ضمیمه اموال خود مخورید، که این گناهی بس بزرگ است. (النساء: 2). الله متعال می فرماید:

{إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا ۖ وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا}

{إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا ۖ وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا}

آنان که اموال یتیمان را به ستمگری می خورند، در حقیقت آنها در شکم خود آتش جهنم فرو می برند و به زودی در آتش فروزان خواهند افتاد. (النساء: 10).

اسلام، کم کردن در وزن و پیمانه را حرام قرار داده است، الله متعال می فرماید:

{وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ (1) الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ (2) وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ (3) أَلَا يَظُنُّ أُولَٰئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ (4)}

{وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ (1)}

وای بر کم فروشان.
الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ (2)

کسانی که هرگاه از مردم پیمانه بگیرند کامل می گیرند.
الَّذِينَ إِذَا أَكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ (2)

و هرگاه به ایشان پیمانه دهند یا برایشان (کالایی را) وزن کنند، کم می گذارند .

الَّذِينَ إِذَا أَكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ (2)

آیا آنان گمان ندارند که برانگیخته خواهند شد؟ (المطففين: 4-1)
همچنان اسلام قطع نمودن صلهء رحم را حرام دانسته است،
آیات و احادیث در این مورد در فقره شماره (31) تذکر یافته است، و
تمام پیامبران و انبیاء علیهم السلام جهت تحریم این همه محرمات
توافق نظر داشته اند:

**35- اسلام، اخلاق ناپسند همچو: دورغ، فریب،
غدر، خیانت، نیرنگ، حسد، مکر بد، دزدی،
بدکاری، ستم، و تمام اخلاق مذموم و ناپسند را
منع قرار داده است.**

اسلام بطور عموم تمام اخلاق ناپسند را نهی نموده است، الله
متعال می فرماید:

{ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ
مُخْتَالٍ فَخُورٍ }

{ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ
كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ }

و هرگز به تکبر و ناز از مردم (اهل نیاز) رخ متاب و در زمین با غرور
و تبختر قدم بر مدار، که الله هرگز مردم متکبر خودستا را دوست

نمی‌دارد. {لقمان:18} رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمودند: « إِنَّ مِنْ أَحَبِّكُمْ إِلَيَّ وَأَقْرَبَكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَحْسَنُكُمْ أَخْلَاقًا وَإِنَّ أَبْغَضَكُمْ إِلَيَّ وَأَبْعَدَكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ الثَّرَاوَنَ وَالْمُتَشَدِّقُونَ وَالْمُتَفَيِّهُونَ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ عَلِمْنَا الثَّرَاوَنَ وَالْمُتَشَدِّقُونَ فَمَا الْمُتَفَيِّهُونَ قَالَ الْمُتَكَبِّرُونَ »

(روز قیامت، دوست داشتنی ترین شما، و نزدیک ترین شما برای همنشینی با من، با اخلاق ترین شماست، ناپسندترین و دورترین شما برای همنشینی با من در روز قیامت، کسی است که با تکلف و زیاد حرف می زند (ثرثار)، و کسی که خود را از دیگران فهیمده تری داند (متشدقون)، و کسی که با کبر و غرور با دهن پُر سخن می گوید (متفیهقون)، صحابه پرسیدند: یا رسول الله! ثرثاران و متشدقان را شناختیم، متفیهقان چه کسانی هستند؟ فرمودند: آنها متکبران هستند. (السلسلة الصحيحة 791).

اسلام از دروغ گفتن نهی می کند و الله متعال می فرماید:

{ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ }

{ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ }

(به تحقیق که الله مسرفان و دروغ گویان را هدایت نمی کند)
[غافر:28]. رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمودند: «وَأَيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَكْذِبُ وَيَتَحَرَّى الْكَذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَّابًا»

(با خبر که دروغ نگوئید، چون دروغ به ارتکاب گناه هان رهنمایی می کند، و گناه هان به جهنم رهنمایی می کند، فردی که دایم دروغ

بگویند و دروغ گوئی را دنبال کند، تا این که نزد الله متعال دروغ گو محسوب می گردد). صحیح مسلم: 2607 و رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمودند: «آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ وَإِذَا أُؤْتِمِنَ خَانَ»

(منافق سه نشانه دارد: هرگاه سخن بگوید، دروغ می گوید، هرگاه وعده بگذارد، وعده خلافی می کند، هرگاه برایش امانت داده شود، در آن خیانت می کند). صحیح بخاری: 6095

اسلام از فریب دادن نهی نموده است در حدیث آمده است که رسول الله صلی الله علیه و سلم از کنار انباری از غذا می گذشت، دست خود را در آن داخل نمود، آب انگشتانش را تر نموده، و فرمودند: «مَا هَذَا يَا صَاحِبَ الطَّعَامِ؟» قَالَ أَصَابَتْهُ السَّمَاءُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: أَفَلَا جَعَلْتَهُ فَوْقَ الطَّعَامِ كَيْ يَرَاهُ النَّاسُ مِنْ غَشٍّ فَلَيْسَ مِنِّي»

این چه هست ای صاحب غذا؟ گفت: ای رسول الله! آب باران برایش رسیده است، رسول الله فرمودند: آیا ممکن نیست آن را بالای غذا بگذاری تا این که مردم آن را ببینند؟ کسی که مردم را فریب دهد از جمله ما نیست. صحیح مسلم: 102

اسلام از غدر و خیانت و فریب کاری منع کرده است، الله متعال می فرماید:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ}

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ}

ای کسانی که ایمان آوردید، با الله و رسول و در امانت های خود با یکدیگر خیانت مکنید در صورتی که می دانید. [الأنفال: 27]. الله متعال می فرماید:

{ الَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْفُضُونَ الْعِمِّيَّتِ }

{ الَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْفُضُونَ الْعِمِّيَّتِ }

عاقلان آنهايند که به عهد الله وفا می کنند و پيمان حق را نمی شکنند. [الرعد: 20]. هرگاه لشکر رسول الله صلی الله علیه وسلم بیرون می شدند، برای شان می فرمودند: «اغزوا وَلَا تَغْلُوا وَلَا تَغْدِرُوا وَلَا تَمُتُّلُوا وَلَا تَقْتُلُوا وَلِيدًا»

(بجنگید، اما سخت گیری، غدر و خیانت، قطع اعضای بدن انسان را انجام ندهید، و نوزاد را قتل نکنید) صحیح مسلم: 1731 رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «أُزِيعَ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَتْ مُنَافِقًا خَالِصًا وَمَنْ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنْهُمْ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنَ النَّفَاقِ حَتَّى يَدْعَهَا: إِذَا أُوتِمِنَ خَانَ وَإِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا عَاهَدَ غَدَرَ وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ»

(هر کسی که دارای این چهار خصلت باشد، منافق محض است، و هر که یکی از این خصلت های چهارگانه را دارا باشد، یک خصلت منافق را دارا می باشد، تا این که آن را ترک نماید: هرگاه برای او امانت سپرده شود، خیانت کند، هرگاه سخن بگوید، دورغ گوید، هرگاه عهد ببندد، غدر و خیانت کند، هرگاه مشاجره و گفتگو نماید، فحش و دشنام دهد). صحیح بخاری: 34

اسلام از حسد نهی می کند، الله متعال می فرماید:

{أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۖ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا}

{أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۖ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ
إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا}

بلکه حسد می ورزند با مردم (یعنی پیامبر و مسلمین) چون آنان را
الله به فضل خود برخوردار نمود. که البته ما به آل ابراهیم کتاب و
حکمت دادیم و به آنها ملک و سلطنتی بزرگ عطا کردیم. [النساء: 54].
الله متعال می فرماید:

{وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّوكُمْ مِّنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِّنْ
عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ ۖ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ
بِأَمْرِهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ}

{وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّوكُمْ مِّنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا
مِّنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ ۖ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ
اللَّهُ بِأَمْرِهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ}

بسیاری از اهل کتاب آرزو دارند که شما را از ایمان به کفر
برگردانند به سبب رشک و حسدی که در نفس خود بر ایمان شما
برند، بعد از آن که حق بر آن ها آشکار گردید، پس (اگر ستمی از آنها
به شما رسید) در گذرید (و مدارا کنید) تا هنگامی که فرمان الله برسد،
که البته الله بر هر چیز قادر و تواناست. [البقرة: 109]. رسول الله
صلی الله علیه وسلم فرمودند: «دَبَّ إِلَيْكُمْ دَاءُ الْأُمَمِ قَبْلَكُمْ: الْحَسَدُ
وَالْبَغْضَاءُ هِيَ الْحَالِقَةُ لَا أَقُولُ تَحْلِقُ الشَّعْرَ وَلَكِنْ تَحْلِقُ الدِّينَ وَالَّذِي
نَفْسِي بِيَدِهِ لَا تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ حَتَّىٰ تُوْمِنُوا وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّىٰ تَحَابُّوا أَفَلَا
أَنْبَأُكُمْ بِمَا يُتَّبَعُ ذَلِكَ لَكُمْ؟ أَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ»

(بیماری ملت های گذشته در میان شما مروج شده است: حسد و کینه، و آن حالقه (تراشنده) است، نمی گویم که موی سر را می تراشد، بلکه دین را می تراشد، سوگند به ذاتی که نفسم در اختیار اوست، به بهشت وارد نمی شوید تا این که ایمان نیاورید، و شما ایمان نمی آورید، تا این که با یکدیگر محبت نکنید، آیا به شما خبر ندهم چیزی را که که محبت را در میان تان ترسیخ کند؟ سلام را در میان تان پخش کنید). سنن ترمذی 2510.

اسلام از مکر حيله بد نهی کرده است، الله متعال می فرماید:

{وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكَابِرَ مُجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا ۖ وَمَا يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ}

{وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكَابِرَ مُجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا ۖ وَمَا يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ}

و همچنین ما قرار دادیم که در هر دیاری رؤسای بدکار ستمگر (با مردم آنجا) مکر اندیشند، و در حقیقت مکر جز با خویشتن نمی کنند و به این هم آگاه نیستند. [الأنعام: 123]. الله متعال خبر می دهد که یهود مکر نموده و قصد کشتن حضرت مسیح علیه السلام را نمودند، در مقابل الله متعال با آن ها مکر نمود، و الله متعال بیان نمود، مکر بد نمی رسد مگر برای صاحبش، الله متعال می فرماید:

{فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ ۚ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ آمَنَّا بِاللَّهِ وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ (52) رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ (53) وَمَكُرُوا وَمَكَّرَ اللَّهُ ۚ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِرِينَ (54) إِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَىٰ إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۚ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ

{ (55)}

{فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَى مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ
الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ آمَنَّا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بِأَنَّكَ مُسْلِمُونَ} (52)

پس چون عیسی به یقین دریافت که قوم ایمان نخواهند آورد، گفت: کیست که با من دین الله را یاری کند؟ حواریون (شاگردان خاص او) گفتند: ما یاری کنندگان دین الله هستیم، به الله ایمان آورده‌ایم، و گواهی ده که ما تسلیم فرمان اویم.

{رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ} (53)
پروردگارا ما به کتابی که فرستادی ایمان آورده و از رسول تو پیروی کردیم، نام ما را در صحیفه اهل یقین ثبت فرما.

وَمَكْرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ} (54)
یهود با الله مکر کردند و الله هم در مقابل با آنها مکر نمود، و الله از همه بهتر می توان مکر کرد.

إِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ارْفَعْكَ وَإِنَّا مُمِطِّهِرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ} (55)

(به یاد آر) وقتی که الله فرمود: ای عیسی، همانا من (روح) تو را قبض نموده و به سوی (آسمان قرب) خود بالا برم و تو را پاک و منزه از (معاشرت و آلائش) کافران گردانم و پیروان تو را بر کافران تا روز قیامت برتری دهم، آن گاه بازگشت شما به سوی من خواهد بود، پس (به حق) حکم کنم در آنچه بر سر آن با هم به نزاع بر می‌خاستید. [آل عمران: 52-55]. الله متعال خبر می دهد که قوم حضرت صالح علیه السلام، تصمیم کشتن او را گرفته و مکاری را سراغ نمودند، در مقابل الله متعال با ایشان مکر نموده، و همهء ایشان را تباہ نمود، الله متعال می فرماید:

{قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ} (49) وَمَكْرُؤًا مَكَرًا وَمَكْرًا مَكَرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ (50)
فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ أَنَا دَمَرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ (51) {
{قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ
أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ} (49)

آن رؤسای مفسد (به قوم صالح) گفتند که شما هم تقسیم شوید که با هم شبیخون زنیم و شبانه صالح را به قتل برسانیم، آن گاه به وارث او همه شهادت خواهیم داد که ما در مکان ارتکاب قتل (او و) اهلش حاضر نبودیم و البته ما راستگوییم.

{وَمَكْرُؤًا مَكَرًا وَمَكْرًا مَكَرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ} (50)
و آن کافران (در قتل صالح) مکر و حیل به کار بردند و ما هم آنها را از جایی که هیچ نمی فهمیدند به کیفر مکرشان رسانیدیم.
{فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ أَنَا دَمَرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ}
(51)

بنگر که پایان مکرشان چه شد؟ عاقبت ما همه آنان را بستگانشان هلاک کردیم. [النمل: 49-51].

اسلام دزدی را منع نموده است، رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است: «لَا يَزْنِي الزَّانِي حِينَ يَزْنِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلَا يَسْرِقُ حِينَ يَسْرِقُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلَا يَشْرَبُ حِينَ يَشْرَبُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَالتَّوْبَةُ مَعْرُوضَةٌ بَعْدُ»

(هنگام زنا، زنا کار مومن نمی باشد، هنگام دزدی، دزد مومن نمی باشد، و نوشنده شراب هنگام شراب نوشی مومن نمی باشد، و توبه هم در دسترس است). صحیح بخاری: 6810
اسلام ظلم و ستم را منع نموده است، الله متعال می فرماید:

{إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ ۚ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ }

{إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ ۚ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ }

همانا الله خلق را فرمان به عدل و احسان می دهد، و به بذل و عطاء خویشاوندان امر می کند، و از افعال زشت و منکر و ظلم نهی می کند، و به شما پند می دهد، باشد که موعظهء الله را بپذیرید. [النحل:90]. و رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است: «إِنَّ اللَّهَ أَوْحَىٰ إِلَيَّ أَنْ تَوَاضَعُوا حَتَّى لَا يَبْغِيَ أَحَدٌ عَلَىٰ أَحَدٍ وَلَا يَفْخَرَ أَحَدٌ عَلَىٰ أَحَدٍ»

«الله برایم وحی نمود، که شما فروتن باشید، تا این که بالای یکدیگر ظلم و فخر فروشی نکنید». صحیح ابو داود 4895. اسلام ظلم و ستم را منع نموده است، الله متعال می فرماید:

{وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ}

{وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ}

الله ستم کاران را دوست ندارد. [آل عمران:57]. الله متعال می فرماید:

{إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ}

{إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ}

به تحقیق که الله ستم کاران را پیروز نمی کند. [الأنعام:21]. الله متعال فرموده اند:

{وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا}

{ وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا }

و برای ستمکاران عذاب دردناک مهیا ساخته است.
[الإنسان: 31]. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است: «ثَلَاثَةٌ لَا تُرَدُّ دَعْوَتُهُمْ: الْإِمَامُ الْعَادِلُ وَالصَّائِمُ حَتَّى يَفْطِرَ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ تُحْمَلُ عَلَى الْغَمَامِ وَتُفْتَحُ لَهَا أَبْوَابُ السَّمَاوَاتِ وَيَقُولُ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ: وَعِزِّي لِأَنْصُرَنَّكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ»

« دعای سه گروه رد نمی گردد: امام (زعیم) عادل، روزه دار تا زمانی که افطار کند، و دعای مظلوم بالای ابر قرار می گیرد، دروازه های آسمان ها برایش گشوده شده، الله متعال می فرماید: سوگند به عزتم انتقامت را می گیریم، حتی اگر پس از مدتی هم باشد». تخریج مسلم (2749) بشكل مختصر، با اختلاف اندک، وترمذی (2526) با اختلاف اندک، و احمد (8043) و لفظ از او می باشد. زمانی که رسول الله صلی الله علیه وسلم معاذ را بسوی یمن فرستاد، از جمله مواردی که برای شان توصیه نمودند، چنین بود: «وَأَتَّقِ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهُ لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ»

« از دعای بد مظلوم دوری کن، چون در میان دعای مظلوم و الله متعال حجاب و پرده وجود ندارد». صحیح بخاری 1496. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «أَلَا مَنْ ظَلَمَ مُعَاهِدًا أَوْ انْتَقَصَهُ أَوْ كَلَّفَهُ فَوْقَ طَاقِهِ أَوْ أَخَذَ مِنْهُ شَيْئًا بِغَيْرِ طِيبِ نَفْسٍ فَأَنَا حَاجِبُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»

«کسی که بر ذمی (اهل ذمه) ظلم نماید، و یا حق او را کم دهد، و یا بیشتر از توانش او را مکلف به کاری نماید، و یا چیزی از او بگیرد، در حالی که او راضی نباشد، روز قیامت من طرف دعوای او می باشم، و از او راضی نمی باشم». سنن ابو داود 3052. طوری که دیده می شود، اسلام از همه اخلاق ناپسند و معامله با ظلم و ستم، نهی نموده است.

۳۶- اسلام از معاملات مالی که در آن سود، ضرر، غرر، فریب کاری، ظلم، و یا اموری که منجر به تباهی و ضرر عام برای جوامع، ملت ها، و افراد گردد، نهی نموده است.

اسلام از معاملات مالی که در آن سود، ضرر، فریب کاری، ظلم، گول زدن، و یا اموری که منجر به تباهی و ضرر عام برای جوامع، ملت ها، و افراد گردد، نهی نموده است. در فقره نخست آیت ها و احادیث در پیوند به تحریم سود، ظلم، فریب کاری، و فساد در روی زمین، ذکر گردیده است، الله متعال می فرماید:

{وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدْ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا}

{وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدْ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا}

و آنان که مردان و زنان با ایمان بی تقصیر و گناه را بیازارند (بترسند که) دانسته بار تهمت و گناه آشکار بزرگی را برداشته اند. [الأحزاب: 58]. الله متعال می فرماید:

{مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ۚ وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ}

{مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ
لِّلْعَبِيدِ}

هر کس کار نیکی کند به نفع خود و هر که بد کند بر ضرر خویش کرده است و الله هیچ بر بندگان ستم نخواهد کرد. [فصلت: 46]. در حدیثی آمده است: این که رسول الله صلی الله علیه وسلم فیصله نموده است که ضرر رساندن و ضرر را متقبل شدن وجود ندارد. سنن ابو داود. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده اند: « مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يُؤْذِي جَارَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا، أَوْ لِيَسْكُتْ. وَفِي رَوَايَةٍ: فَلْيُحْسِنْ إِلَى جَارِهِ. »

« کسی که به الله و روز قیامت ایمان دارد، همسایه خود را اذیت نمی کند، کسی که به الله و روز آخرت ایمان دارد، پذیرایی خوبی از مهمان خود نماید، و کسی که به الله و روز آخرت ایمان دارد، سخن نیکو بگوید و یا خاموش باشد. و در روایتی: با همسایه خود نیکی کند. » صحیح مسلم 47. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده اند: «عُدْبَتِ امْرَأَةٌ فِي هَرَّةٍ سَجَنَتْهَا حَتَّى مَاتَتْ فَدَخَلَتْ فِيهَا النَّارُ لَا هِيَ أَطْعَمَتْهَا وَسَقَتْهَا إِذْ هِيَ حَبَسَتْهَا وَلَا هِيَ تَرَكَتْهَا تَأْكُلُ مِنْ حَشَاشِ الْأَرْضِ»

« یک زن، گربه پی را حبس نمود، تا این که مُرد، بسبب همین کارش وارد دوزخ گردید، چون برای گربه غذا و نوشیدنی نمی داد، و او را رها هم نکرد، تا این که خودش از حشرات روی زمین بخورد. » صحیح بخاری 3482. این جزای کسی است که گربه را اذیت نموده بود، پس حال کسی که اذیت او برای مردم برسد، چه گونه خواهد بود؟! از ابن عمر رضی الله عنهما روایت شده است که فرمود: رسول الله صلی الله

عليه وسلم بالای منبر بالا شد و با صدای بلند فرمودند: (يَا مَعْشَرَ مَنْ أَسْلَمَ بِلِسَانِهِ وَلَمْ يُفِضِ الْإِيمَانُ إِلَى قَلْبِهِ لَا تُؤْذُوا الْمُسْلِمِينَ وَلَا تُعَيِّرُوهُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا عَوْرَاتِهِمْ فَإِنَّهُ مَنْ تَتَّبَعَ عَوْرَةَ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ تَتَّبَعَ اللَّهُ عَوْرَتَهُ وَمَنْ تَتَّبَعَ اللَّهُ عَوْرَتَهُ يَفْضَحْهُ وَلَوْ فِي جَوْفِ رَحْلِهِ قَالَ: وَنَظَرَ ابْنُ عُمَرَ يَوْمًا إِلَى الْبَيْتِ أَوْ إِلَى الْكَعْبَةِ فَقَالَ: مَا أَعْظَمَكَ وَأَعْظَمَ حُرْمَتَكَ وَالْمُؤْمِنُ أَعْظَمُ حُرْمَةً عِنْدَ اللَّهِ مِنْكَ)

« ای کسانی که به زبان خود اسلام را قبول نموده ایید، و تا کنون ایمان در دل های شان استقرار نیافته است، مسلمانان را اذیت نکنید، ایشان را طعنه نزنید، راز و اسرار ایشان را جستجو نکنید، کسی که امور پنهان و راز برادر مسلمان خود را جستجو کند، الله اسرار و رازهای او را جستجو و تعقیب می کند، و اسرار کسی را که الله تعقیب کند، او را افشا و برملا می کند، حتی اگر در داخل مسکن خود باشد». ابن عمر رضی الله عنهما، روزی بسوی خانه و یا خانهء کعبه نگاه کرده و گفت: چه قدر بزرگی، و حرمت تو چه قدر بزرگ است! و حرمت مومن نزد الله از حرمت تو بزرگ تر است. تخریج ترمذی (2032)، وابن حبان (5763). رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: (مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يُؤْذِ جَارَهُ وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُقَلِّ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ)

« کسی که به الله، روز قیامت ایمان دارد، همسایهء خود را اذیت نمی کند، کسی که به الله و روز آخرت ایمان دارد، مهمان خود را اکرام نماید، و کسی که به الله و روز آخرت ایمان دارد، سخن نیکو بگوید و یا خاموش باشد ». صحیح بخاری 6018، از ابو هریره رضی الله عنه روایت است که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: " هَلْ تَدْرُونَ

مَنْ الْمُفْلِسُ؟ " قَالُوا: الْمُفْلِسُ فِينَا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ لَا دِرْهَمَ لَهُ وَلَا مَتَاعَ. قَالَ: " إِنَّ الْمُفْلِسَ مِنْ أُمَّتِي مَنْ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِصِيَامٍ وَصَلَاةٍ وَزَكَاةٍ وَيَأْتِي قَدْ شَتَمَ عِرْضَ هَذَا وَقَذَفَ هَذَا وَأَكَلَ مَالَ هَذَا فَيَفْقَدُ قَيْصُ هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ فَإِنْ فَنِيَتْ حَسَنَاتُهُ قَبْلَ أَنْ يَقْضِيَ مَا عَلَيْهِ مِنَ الْخَطَايَا اخَذَ مِنْ خَطَايَاهُمْ فَطَرِحَتْ عَلَيْهِ ثُمَّ طَرِحَ فِي النَّارِ).
 آیا می دانید، مفلس کیست؟ گفتند: مفلس در میان ما کسی است که مال و متاع نداشته باشد. فرمودند: مفلس امتم کسانی اند که روز قیامت با روزه، نماز، و زکات می آیند، مگر فلان را دشنام داده، به فلان تهمت بسته، مال فلان را خورده، این شخص نشسته می شود، و برای فلان و فلان از نیکی های او گرفته می شود، هرگاه نیکی های او قبل از گرفتن حقوق دیگران تمام گردد، از گناهان صاحبان حق گرفته شده و برای او اضافه می گردد، سپس به جهنم پرتاب می شود».
 تخریج مسلم (2581)، و ترمذی (2418)، و احمد (8029) و لفظ از او است.

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمودند: (كَانَ عَلَى الطَّرِيقِ عُصْبُ شَجَرَةٍ يُؤْذِي النَّاسَ فَأَمَاطَهَا رَجُلٌ فَأَدْخَلَ الْجَنَّةَ)

« در مسیر عام شاخهء درخت وجود داشت که مردم را اذیت می نمود، مردی آن را دور نمود، به سبب همین کارش وارد بهشت گردید». تخریج بخاری (652) با معنی آن، و مسلم (1914) همچنان، و ابن ماجه (3682)، و احمد (10432) و لفظ از هر دو می باشد.

37: اسلام برای حفظ عقل و تحریم هر آنچه عقل را (مانند شراب) فاسد می سازد آمده است.

مقام عقل را گرامی دانسته و آن را اساس مکلفیت می داند، و آن را از چنگ خرافات و بت پرستی رهایی بخشیده است. و در اسلام چیز پنهانی و یا احکام ویژهء طبقهء مخصوص نیست، و تمام احکام و قوانین اش مطابق عقل سلیم بوده، و بر اساس عدل و حکمت پایه گذاری شده است.

اسلام، برای حفظ و گرامی دانستن عقل و بلند پنداشتن مقام آن آمده است، الله متعال می فرماید:

{إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا }

{إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا }

چشم و گوش و دل همه مسئولند. [الإسراء:36]. پس انسان برای حفظ عقل اش ملزم می باشد، بنا براین اسلام شراب و مواد مخدر را حرام دانسته است. تحریم شراب در فقرهء (34) ذکر گردیده است، و پایان آیت ها به چنین فرمودهء الله متعال ختم گردیده است:

{لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ}

{لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ}

تا باشد که بیندیشید. [البقرة:242]. الله متعال فرموده است:

{وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهْوٌ ۖ وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ }

{وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهْوٌ ۖ وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ }

و زندگی دنیا جز بازی و هوسرانی هیچ نیست و همانا سرای آخرت
برای اهل تقوا نیکوتر است، آیا تعقل نمی‌کنید؟ [الأنعام:32]. الله
متعال می‌فرماید:

{ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ }

{ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ }

این قرآن را ما به عربی فرستادیم، باشد که شما (به تعلیمات او)
عقل و هوش یابید. [یوسف:2]. الله متعال بیان نموده که از هدایت
و حکمت تنها صاحبان عقل استفاده می‌نمایند، و ایشان صاحبان
الباب (عقل و خرد) هستند، الله متعال می‌فرماید:

{ يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ ۚ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا ۚ وَمَا
يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ }

{ يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ ۚ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا ۚ وَمَا
يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ }

الله فیض حکمت را به هر که خواهد عطا کند، و هر که را به
حکمت و دانش رسانند در باره او مرحمت و عنایت بسیار کرده‌اند، و
این حقیقت را جز خردمندان متذکر نشوند. [البقرة:269].

بنا براین، اسلام عقل را اساس مکلفیت می‌داند،

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثٍ:
عَنِ النَّائِمِ حَتَّى يَسْتَيْقِظَ وَعَنِ الصَّبِيِّ حَتَّى يَخْتَلِمَ وَعَنِ الْمَجْنُونِ حَتَّى
يَعْقِلَ»

« قلم و یا مکلفیت از سه گروه مردم برداشته شده است: خوابیده
تا این که بیدار شود، کودک تا این که بالغ شود، دیوانه تا این که
صاحب عقل شود». تخریج بخاری، و بصیغه جزم قبل از حدیث

(5269) تعلیق نموده، تخریج و لفظ ابو داود (4402)، و ترمذی (1423)، و نسائی در سنن الکبری (7346)، و أحمد (956) باختلاف اندک، وابن ماجه (2042) بشكل مختصر. و او را از قید و چنگ خرافات و بت پرستی رهایی بخشید، الله متعال از حال ملت های گذشته خبر می دهد که به خرافات رو آورده و از موارد حق که از سوی الله برای ایشان آمده بود، روگران شدند:

{وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَارِهِم مُّقْتَدُونَ}

{وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَارِهِم مُّقْتَدُونَ}

و همچنین ما هیچ رسولی پیش از تو در هیچ شهر و دیاری نفرستادیم جز آنکه اهل ثروت و مال آن دیار به رسولان گفتند که ما پدران خود را بر آیین و عقایدی یافتیم و از آنها البته پیروی خواهیم کرد. [الزخرف:23]. الله متعال از ابراهیم علیه السلام خبر می دهد که برای قومش گفت:

{مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ} (52) قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ (53)

{مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ} (52)

این مجسمه های بی روح و بتهای بی اثر چیست که شما به خدایی می پرستید و بر آن عمری متوقف شده اید؟

{قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ} (53)

آنها ابراهیم را پاسخ دادند که ما پدران خود را بر پرستش این بتان یافته ایم (و ما پیروی آنها را خواهیم کرد). [الأنبياء:52-53]. اسلام آمد

و مردم به ترک بت پرستی ، بی زاری از خرافات که از پدران و اجدادشان به میراث مانده است، و پیروی از سنت و روش پیامبران علیهم السلام امر نموده است.

در اسلام رازها و یا احکام ویژه برای طبقهء مشخص وجود ندارد. از علی بن ابی طالب رضی الله عنه، پسر کاکای رسول الله صلی الله علیه وسلم که خانم دخترش بود، پرسیدند: آیا رسول الله صلی الله علیه وسلم شما را به چیزی خاص نموده است؟ فرمود: « رسول الله صلی الله علیه وسلم ما را به چیزی خاص نکرده که عموم مردم را به آن دعوت نکرده باشد، مگر به چیزی که در غلاف شمشیرم وجود دارد، و اضافه نموده گفت: علی رضی الله عنه، ورقی را از غلاف بیرون نموده که در آن چنین نوشته بود: لعنت الله بر کسی که برای غیر الله ذبح می کند، لعنت الله بر کسی که چراغ زمین را می دزدد، و لعنت الله بر کسی که پدر خود را لعنت می کند، و لعنت الله بر کسی که برای بدعتگر پناه می دهد». صحیح مسلم 1978 تمام احکام و قوانین اسلام مطابق عقل سلیم و بر اساس عدل و حکمت پایه گذاری شده است.

38- هرگاه پیروان ادیان باطل، مسایل را درک نتوانند، و یا اموری که عقل آن را رد نماید ، بزرگان ادیان باطل برای پیروان خویش می گویند که دین ایشان بالاتر از عقل بوده، و عقل نمی تواند مسایل دینی را درک کند. اما اسلام دین را به مثابهء روشنی می داند که راه را برای عقل روشن می سازد. و زمامداران ادیان باطل از مردم می

خواهند از عقل فاصله گرفته، و صرفاً از ایشان پیروی نمایند. اما اسلام از انسان می خواهند، عقل خویش را بیدار نموده، تا از حقایق اموری که بر آن استوار بوده را درست بفهمد.

هرگاه پیروان ادیان باطل، مسایل را درک نتوانند، و یا اموری که با عقل در تضاد باشد، بزرگان ادیان باطل برای پیروان خویش می گویند که دین ایشان بالاتر از عقل بوده، و عقل نمی تواند مسایل دینی را درک کند. اما اسلام دین را به مثابهء روشنی می داند که راه را برای عقل روشن می سازد. و زمامداران ادیان باطل از مردم می خواهند از عقل فاصله گرفته، و صرفاً از ایشان پیروی نمایند. اما اسلام از انسان می خواهند، عقل خویش را بیدار نموده، تا از حقایق اموری که بر آن استوار بوده را درست بفهمد، الله متعال فرموده اند:

{ وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا ۚ مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَٰكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا ۚ وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ }

{ وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا ۚ مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَٰكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا ۚ وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ }

و همین گونه ما روح (جبریل) خود را به فرمان خویش به تو فرستادیم، تو از آن پیش که وحی بر تو رسد،

ندانستی کتاب چیست و نه فهمیدی که راه ایمان و شرع کدام است، و لیکن ما آن (کتاب و شرع) را نور (وحی و معرفت) گردانیدیم که هر کس از بندگان خود را بخواهیم به آن نور هدایت می کنیم، و اینک تو (که به نور وحی ما هدایت یافتی خلق را) به راه راست هدایت

خواهی کرد. [الشوری: 52]. وحی الهی دربرگیرنده دلایل و نشانه های هست که عقل سالم برای دریافت حقایق که دنبال آن هست و به آن باور دارد، رهنمایی می نماید، الله متعال می فرماید:

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا}

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا}

ای مردم، برای هدایت شما از جانب الله برهانی (محکم) آمد، و نوری تابان به شما فرستادیم. [النساء: 174]. الله متعال می خواهد تا انسان در روشنائی هدایت، دانش، و در حقیقت زندگی کند، اما طاغوتان می خواهند انسان در تاریکی ها، کفر، گمراهی باقی بمانند، الله متعال فرموده اند:

{اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۚ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ}

{اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۚ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ}

الله یار اهل ایمان است که آنان را از تاریکی های جهل بیرون آورد و به عالم نور برد، و آنان که راه کفر گزیدند یار ایشان طاغوت ها اند که آنها را از عالم نور به تاریکی های گمراهی در افکنند. [البقرة: 257].

39- اسلام علم و دانش درست را گرامی می داند، و برای تحقیقات علمی که بدور از هوای نفسانی باشد دعوت می کند، و همچنان به تفکر و نگاه کردن در ذات خود و جهان هستی و محیط که در

آن زیست می کنیم. و نتایج علمی درست هرگز با اسلام در تضاد نبوده است.

اسلام، دانش درست را گرامی می داند، الله متعال فرموده اند:

{يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ}

{يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ}

الله مقام اهل ایمان و دانشمندان شما را عالی می گرداند، و الله به هر چه کنید به همه آگاه است. [المجادلة:11]. الله متعال گواهی علما را به گواهی خویش و ملایکه در بزرگترین گواهی، همردیف قرار داده است، الله متعال فرموده اند:

{شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ}

{شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ}

الله به یکتایی خود گواهی دهد که جز ذات اقدس او که نگهبان عدل و درستی است پروردگاری نیست، و فرشتگان و دانشمندان نیز به یکتایی او گواهی دهند؛ نیست معبودی جز او که (بر همه چیز) توانا و داناست. [آل عمران:18]. این خود نماینگر جایگاه علما را در اسلام مشخص می نماید، و الله متعال پیامبرش محمد صلی الله علیه وسلم را به خواستن و افزودن چیزی فرا نخوانده، مگر به علم و دانش، الله متعال فرموده اند:

{وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا}

{وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا}

و دائم بگو: پروردگارا بر علم من بیفز. [طه:114]. و رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَتَّعِجُ أَجْنِحَتَهَا رِضًا لِطَالِبِ الْعِلْمِ وَإِنَّ طَالِبَ الْعِلْمِ يَسْتَغْفِرُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ حَتَّى الْحَيَاتَيْنِ فِي الْمَاءِ وَإِنَّ فَضْلَ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الْقَمَرِ عَلَى سَائِرِ الْكَوَاكِبِ إِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ إِنَّ الْأَنْبِيَاءَ لَمْ يُورَثُوا دِينَارًا وَلَا دِرْهَمًا إِنَّمَا وَرَثُوا الْعِلْمَ فَمَنْ أَخَذَهُ أَخَذَ بِحِطِّ وَافِرٍ»

«کسی که راه دریافت علم را جستجو نماید، الله متعال راه رسیدن به بهشت را برای او آسان می سازد، و فرشتگان برای طالب علم بال های خویش را هموار می نمایند، و کسانی که در آسمان و زمین هستند، برای طالب علم از الله متعال طلب آمرزش می نمایند، حتی ماهیان در آب این کار را می کنند. و برتریت عالم در مقابل عابد مانند برتریت مهتاب در مقابل سایر ستاره ها می باشد. علماء وارثین پیامبران اند، و پیامبران دینار و درهم را به میراث نگذاشته اند، بلکه علم و دانش را به میراث گذاشته اند، کسی که آن را حاصل نماید، حصه و بهره زیادی دریافت نموده است». تخریج ابو داود (3641)، و ترمذی (2682)، و ابن ماجه (223) و لفظ از او است، و احمد (21715).

اسلام برای بحث و تحقیق علمی که خالی از هوا و هوس باشد، ترغیب نموده و ما را برای تفکر در جهان هستی و نگاه کردن بسوی جسم خویش فرا می خواند، الله متعال فرموده اند:

{سُرِّيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ ۖ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ}

{سُرِّيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ ۖ
أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ}

ما آیات (قدرت و حکمت) خود را در آفاق جهان و نفس های
بندگان کاملاً هویدا و روشن می گردانیم تا آشکار شود که الله بر حق
است. آیا همین حقیقت که الله بر همه موجودات عالم پیدا و گواه
است کفایت نمی کند؟ [فصلت:53]. الله متعال فرموده اند:

{أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ
عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ ۖ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ}

{أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ
وَأَنْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ ۖ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ}
آیا فکر و نظر در ملکوت آسمانها و زمین و در هر چه الله آفریده
نکردند و در این که اجل و مرگ آنها بسا باشد که به آنان بسیار نزدیک
شده باشد؟ پس به چه حدیثی بعد از این ایمان خواهند آورد؟
[الأعراف:185]. الله متعال فرموده اند:

{أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۖ
كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا
وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ ۖ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ
يَظْلِمُونَ}

{أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۖ
كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ
رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ ۖ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ}
آیا در زمین گردش نکرده اند تا ببینند که عاقبت کار پیشینیان شان
چه شد؟ در صورتی که از این ها بسیار توانا تر بودند و بیش از اینها در
زمین کشتزار ساختند و کاخ و عمارت برافراشتند و پیامبران شان با آیات

و معجزات برای آنان آمدند، و الله در باره آنها هیچ ستم نکرد بلکه آنها خود در حق خویش ستم می کردند. [الروم:9].

نتایج درست علمی هرگز با اسلام در تعارض قرار ندارد، در این جا یک مثال قرآنی را یاد آور می شویم، که چه گونه قرآن کریم، هزار و چهارصد سال قبل تفاسیل و جزئیات دقیق این موضوع را بیان نموده، در حالی که علم جدید در این اواخر به آن دست یافته است. و نتایج علمی جدید کاملاً با آنچه در قرآن کریم بیان گردیده موافقت دارد، و آن تکوین جنین در شکم مادرش می باشد، الله متعال فرموده اند:

{ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِّن طِينٍ (12) ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ (13) ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ ۚ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ (14) }

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِّن طِينٍ (12)

و همانا ما آدمی را از گل خالص آفریدیم.

ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ (13)

آن گاه او را نطفه گردانیده و در جای استوار (صلب و رحم) قرار دادیم.

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ ۚ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ (14) }

آن گاه نطفه را علقه و علقه را گوشت پاره و باز آن گوشت را استخوان ساختیم و سپس بر استخوانها گوشت پوشانیدیم، پس از

آن خلقتی دیگرش انشا نمودیم؛ آفرین بر الله که بهترین آفرینندگان است. [المؤمنون: 12-14].

40- الله متعال عمل کسی را نمی پذیرد و در آخرت برایش پاداش نمی دهد، مگر این که به الله ایمان داشته باشد و از او تعالی اطاعت نموده و تمام پیامبرانش علیهم الصلاة والسلام را تصدیق نماید، و هرگز عبادات را نمی پذیرد مگر این که مطابق شریعت و احکام او تعالی باشد. پس چگونه انسان به الله کفر می ورزد و در عین حال آرزوی پاداش را هم می داشته باشد؟! و الله متعال ایمان هیچ کسی را نمی پذیرد، تا این که به تمام پیامبران علیهم السلام و به رسالت محمد صلی الله علیه وسلم ایمان بیاورد.

الله متعال عمل کسی را نمی پذیرد و در آخرت برایش پاداش نمی دهد، مگر این که به الله ایمان داشته باشد، از او تعالی اطاعت نموده و تمام پیامبرانش علیهم الصلاة والسلام را تصدیق نماید، الله متعال فرموده اند:

{مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَاهَا مَذْمُومًا مَذْحُورًا (18) وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا (19) }

{مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَاهَا مَذْمُومًا مَذْحُورًا (18)}

هر کس متاع عاجل و زودگذر دنیا را بخواهد متاع دنیا را به او می‌دهیم، به هر که خواهیم و هر چه مشیت ازلی ما باشد، سپس دوزخ را نصیب او می‌کنیم که با نکوهش و مردودی به جهنم درآید.

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَّشْكُورًا (19) {

و هر که طالب زندگی آخرت باشد و برای آن به قدر لزوم و توان بکوشد البته به شرط ایمان به الله، سعی چنین کسانی مقبول و مأجور خواهد بود. [الإسراء: 18-19]. الله متعال فرموده اند:

{ فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ }
 { فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ }

پس هر کس اعمالش نیکو و دارای ایمان است سعیش ضایع نخواهد شد و ما آن را کاملاً می‌نویسیم. [الأنبياء: 94]. الله متعال عبادات را نمی‌پذیرد، مگر این که مطابق شریعت او باشد، الله متعال فرموده اند:

{ فَمَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا }
 { فَمَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا }

پس هر کس به لقای (رحمت) پروردگارش امیدوار است باید نیکوکار شود و هرگز در پرستش الله هیچ کس را با او شریک نگرداند. [الکهف: 110]. و الله متعال بیان نموده است که هیچ عملی صالح و نیکو نیست مگر آنچه او تعالی آنرا وضع نموده باشد و انجام دهنده آن در انجام آن عمل خویش مخلص بوده، به الله متعال ایمان داشته

داشت و تمام پیامبران علیهم السلام را تصدیق نماید. اما کسی که عملش خلاف این موارد باشد، الله متعال فرموده اند:

{وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا}

{وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا}

و ما توجه به اعمال آنها کرده و همه آن را باطل و نابود چون غباری پراکنده می گردانیم. [الفرقان:23]. الله متعال فرموده اند:

{وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ (2) عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ (3) تَصَلَّىٰ نَارًا حَامِيَةً (4) }

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ (2)

که آن روز رخسار گروهی ترسناک و ذلیل باشد.

عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ (3)

و همه کارشان رنج و مشقت است.

تَصَلَّىٰ نَارًا حَامِيَةً (4) }

به آتش فروزان دوزخ در آیند. [الغاشية:2-4]. پس این چهره های ذلیل و مشقت بار، بدور از ارشادات و رهنمایی الله عمل نموده اند، پس الله متعال مسکن و مصیر ایشان را جهنم قرار داده است؛ چون این گروه از مردم به شریعت الهی عمل نکرده، بلکه به عبادت های باطل رو آوردند، و سردمداران گمراهی (کسانی که برای پیروان خود ادیان را ایجاد می کردند) را دنبال نمودند. عمل پذیرفته شده نزد الله متعال آنست که مطابق آنچه که رسول الله صلی الله علیه وسلم بیان نموده است باشد پس چه گونه انسان به الله متعال کفر می ورزد و در عین حال آرزومند پاداش او می باشد؟!

الله متعال ایمان هیچ کسی را نمی پذیرد، مگر این که بر تمام پیامبران علیهم السلام، و محمد صلی الله علیه و سلم ایمان بیاورد،

در فقره (20) شماری از دلایل پیرامون این موضوع ذکر گردیده است،
الله متعال فرموده اند:

{آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ ۚ كُلُّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ
وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ ۚ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۚ
غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ}

{آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ ۚ كُلُّ آمَنَ بِاللَّهِ
وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ ۚ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۚ
غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ}

این پیامبر به آنچه الله بر او نازل کرده ایمان آورده و مؤمنان نیز
همه به الله و فرشتگان الله و کتاب ها و پیغمبران الله ایمان آوردند (و
گفتند) ما میان هیچ یک از پیامبران الله فرق نگذاریم، و اظهار کردند
که ما شنیده و اطاعت کردیم، پروردگارا، ما آمرزش تو را خواهیم و
بازگشت همه به سوی توست. [البقرة:285]. الله متعال فرموده اند:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ
وَالْكِتَابِ الَّذِي أُنزِلَ مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا}

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى
رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أُنزِلَ مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ
وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا}

ای کسانی که ایمان آورده اید، ایمان آورید به الله و رسول او و کتابی
که به رسول خود فرستاده و کتابی که پیش از او فرستاده (تورات و
انجیل). و هر که به الله و فرشتگان و کتابها (ی آسمانی) و رسولان او
و روز قیامت کافر شود به گمراهی سخت و دور (از سعادت) درافتاده
است. [النساء:136]. الله متعال فرموده اند:

{وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْنُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ ۚ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَلِكُمْ إِصْرِي ۚ قَالُوا أَقْرَرْنَا ۚ قَالَ فَاشْهَدُوا ۚ وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ۝}

{وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْنُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ ۚ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَلِكُمْ إِصْرِي ۚ قَالُوا أَقْرَرْنَا ۚ قَالَ فَاشْهَدُوا ۚ وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ۝}

و آن گاه که الله از پیغمبران پیمان گرفت که چون به شما کتاب و حکمت بخشیدم سپس بر شما رسولی از جانب الله آمد که گواهی به راستی کتاب و شریعت شما می داد به او ایمان آورده و یاری او کنید؛ الله فرمود: آیا اقرار داشته و پیمان مرا بر این امر پذیرفتید؟ همه گفتند: اقرار داریم. الله فرمود: گواه باشید، من هم با شما گواهم. [آل عمران:81].

41- هدف تمام پیام های الهی: بلند بردن مقام انسان توسط دین حق می باشد، تا که تنها و خالص بندهء پروردگار عالمیان باشد، او را از بندگی انسان، ماده، و خرافات رهایی می بخشد. همانطوری که مشاهده می کنید، اسلام اشخاص را مقدس و منزّه نشمرده، و از جایگاهی که دارند، فراتر قرار نمی دهد و آنان را خدایان و معبودان نمی پندارد.

هدف تمام پیام های الهی: بلند بردن مقام انسان توسط دین حق می باشد، تا که تنها و خالص بندهء پروردگار عالمیان باشد، او را از بندگی انسان، ماده، و خرافات رهایی می بخشد، رسول الله صلی الله

علیه وسلم فرموده اند: «تَعَسَّ عَبْدُ الدِّينَارِ وَالذَّهْمِ وَالْقَطِيفَةِ
وَالْحَمِيصَةِ إِنْ أُعْطِيَ رِضِي وَإِنْ لَمْ يُعْطَ لَمْ يَرْضَ»

« هلاک باد بنده دینار، درهم، لباسی که یک طرف آن دوخته
نباشد، و لباس سیاه و یا سرخ نشانه دار، هرگاه برای او چیزی داده
شود، راضی می شود، و هرگاه برایش چیزی نرسد، ناراض می باشد».
صحیح بخاری 6435. انسان سالم و عاقل، هرگز فروتنی نمی کند،
مگر برای الله متعال، و او را ثروت، جایگاه، منصب، و قبیله درگرو
بندگی خود قرار داده نمی تواند. این داستان حقیقت مردم را قبل از
آمدن رسالت الهی به نمایش می گذارد، و این که آنها بعد از رسالت
الهی چگونه تغیر نمودند؟!

زمانی که مسلمانان اولین به سوی حبشه هجرت نمودند، و پادشاه
حبشه آن وقت (نجاشی) از ایشان پرسید: " این چگونه دینی است
که بسبب آن از قوم خود دور شده، و در دین من و دین ملت های
دیگر داخل نگردیدید؟ جعفر بن ابی طالب برایش پاسخ داده و گفت:
" ای پادشاه! ما قوم جاهل بودیم، بت ها را می پرستیدیم، گوشت
حیوان مرده را می خوردیم، به فحشاء رو می آوردیم، صلهء رحم را
قطع می کردیم، حقوق همسایه را رعایت نمی کردیم، نیرومند ما مال
ضعیف و ناتوان را می خورد، ما همه در چنین حالتی قرار داشتیم، تا
این که الله متعال برای ما پیامبری از خود ما فرستاد، نسب، راستگویی،
امانتداری، و پاکدامنی او را خوب می دانیم، ما را بسوی الله یگانه
دعوت نمود، تا او را پرستیم، و هر آنچه را که ما و پدران ما (سنگ ها
و بت ها) پرستش می نمودند، رها کنیم. ما را به راستگویی در گفتار، و
ادای امانت، صلهء رحم، نیکی با همسایه گان دعوت نموده، و ما را به
دوری از محارم و خون ریزی، و فحشاء و گفتن دروغ، خوردن مال
یتیم، و تهمت بستن به بانوان پاکدامن فرا خواند. ما را به پرستش الله،

و همتا قرار ندادن به او دعوت نمود، و ما را به نماز، رُکات، و روزه امر نمود. و گفت: برخی مواردی دیگر اسلام را نیز بیان نمودند، ما همه گفته هایش را تصدیق نموده، و به آنچه آورده بود ایمان آوردیم، تنها الله را می پرستیدیم، به او همتا قرار نمی دادیم، حرام او را حرام دانستیم، و حلال او را حلال دانستیم". تخریج احمد (1740) با اختلاف اندک، و ابو نعیم در حلیۃ الأولیاء (115/1) بشکل مختصر. همانطوری که مشاهده می کنید، اسلام اشخاص را مقدس و منزّه نشمرده، و از جایگاهی که دارند، فراتر قرار نداده است و آنان را خدایان و معبودان نمی پندارد. الله متعال می فرموده اند:

{قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ}

{قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ}

بگو: ای اهل کتاب، بیایید از آن کلمه حق که میان ما و شما یکسان است پیروی کنیم که به جز الله یکتا را نپرستیم، و چیزی را با او شریک قرار ندهیم، و برخی ما برخی دیگر را به جای الله به ربوبیت تعظیم نکنیم. پس اگر از حق روی گردانند بگویند: شما گواه باشید که ما تسلیم فرمان الله هستیم. [آل عمران: 64]. الله متعال می فرموده اند:

{وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا ۚ أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ}

{وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا ۚ أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ}

و هرگز الله به شما امر نکند که فرشتگان و پیامبران را معبودان خود گیرید؛ چگونه ممکن است شما را به کفر خواند پس از آنکه اسلام آورده باشید؟! [آل عمران: 80]. و رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «لَا تُظْرُونِي كَمَا أَطْرَثَ النَّصَارَى ابْنُ مَرْيَمَ فَإِنَّمَا أَنَا عَبْدُهُ فَقُولُوا عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ»

« مرا از مقامم بالاتر نشمارید، طوری که نصارا پسر مریم را به مقام بالاتر قرار داده اند، چون من بندهء الله هستم، پس مرا بنده و فرستادهء او خطاب کنید». صحیح بخاری 3445.

42- الله متعال در اسلام توبه را وضع نموده است، و آن: رجوع انسان به پروردگار و ترک گناه است. اسلام گناهان قبلی را محو می کند، و توبه گناهان قبلی را پنهان می کند، و نیاز نیست در برابر گناهان برای بشر اعتراف نمود.

الله متعال در اسلام توبه را وضع نموده است، و آن: رجوع انسان به پروردگار و ترک گناه است، الله متعال فرموده اند:

{وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ}

{وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ}

همه به درگاه الله توبه کنید، باشد که رستگار شوید. [النور: 31].

الله متعال فرموده اند:

{أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ}

{أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ }

آیا مؤمنان هنوز ندانسته‌اند که محققا الله است که توبه بندگان را می‌پذیرد و صدقه آنان را قبول می‌فرماید و الله است که بسیار توبه پذیر و بر خلق مهربان است؟ [التوبة:104]. الله متعال فرموده اند:

{وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ }
{وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ }

و اوست پروردگاری که توبه بندگان را می‌پذیرد و گناهان را می‌بخشد و هر چه کنید می‌داند. [الشوری:25] رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده اند: «لَلَّهِ أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ مِنْ رَجُلٍ فِي أَرْضٍ ذَوِيَّةٍ مَهْلِكَةٍ مَعَهُ رَاحِلَتُهُ عَلَيْهِا طَعَامُهُ وَشَرَابُهُ فَنَامَ فَاسْتَيْقَظَ وَقَدْ ذَهَبَتْ فَطَلَبَهَا حَتَّى أَذْرَكَهُ الْعَطَشُ ثُمَّ قَالَ: أَرْجِعْ إِلَى مَكَانِي الَّذِي كُنْتُ فِيهِ فَأَنَامُ حَتَّى أَمُوتَ فَوَضَعَ رَأْسَهُ عَلَى سَاعِدِهِ لِيَمُوتَ فَاسْتَيْقَظَ وَعِنْدَهُ رَاحِلَتُهُ وَعَلَيْهَا زَادُهُ وَطَعَامُهُ وَشَرَابُهُ فَاللَّهُ أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ الْعَبْدِ الْمُؤْمِنِ مِنْ هَذَا بِرَاحِلَتِهِ وَزَادِهِ»

« الله متعال به توبه بنده مومن خویش آن چنان خرسند می شود، مانند کسی که در بیابان هلاکت بار، غذا و نوشیدنی اش بالای مرکب اش حمل باشد، و او را خواب ببرد، هرگاه از خواب بیدار شود، مرکب اش را نیابد، و برای دریافت آن تلاش نموده تا این که تشنه شود، و با خود بگوید: دو باره بجای که بودم بر می گردم، و می خوابم تا این که مرگ سراغم بیاید. سر خود را بالای بازوی خود می گذارد تا این که بمیرد، هرگاه از خواب بلند می شود، نگاه می کند که مرکب اش با تمام توشه، غذا و نوشیدنی در کنارش قرار دارد، پس خوشحالی الله متعال

بیشتر است از خوشحالی این بندهٔ مومن که برای مرکب و توشه اش خوشحال شده است». صحیح مسلم 2744.

اسلام گناهان قبلی را محو می کند، و توبه گناهان قبلی را پنهان می کند، الله متعال فرموده اند:

{ قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ }

{ قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ }

کافران را بگو که اگر از کفر خود دست کشیده و به راه ایمان باز آیند هر چه از پیش کرده اند بخشیده شود، و اگر باز به کفر و عصیان روی آرند سنت الهی درباره پیشینیان در گذشته است. [الأنفال:38]. الله متعال نصارا را برای توبه فرا خوانده می فرماید:

{ أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ ۚ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ }

{ أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ ۚ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ }

آیا نبایستی به سوی الله بازگشته و توبه کنند و از او طلب آمرزش نمایند؟ حال آنکه الله بخشنده و مهربان است. [المائدة:74]. الله متعال همه گنهکاران و نافرمانان را به توبه تشویق نموده می فرماید:

{ قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ }

{ قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ }

برای بندگانم که بر نفس خود اسراف کردند بگو: هرگز از رحمت الله نا امید مباشید، البته الله همه گناهان را (چون توبه کنید) خواهد بخشید، که او الله بسیار آمرزنده و مهربان است. [الزمر:53]. زمانی

که عمرو بن العاص رضی الله عنه تصمیم مسلمان شدن را اتخاذ نمود، ترس داشت که مبادا گناہانی را که قبل از اسلام مرتکب شده بود، بخشیده نشود، عمرو بن العاص داستان را چنین حکایت می کند: « زمانی که الله متعال اسلام را در قلبم جاگزین نمود، نزد رسول الله صلی الله علیه وسلم آمدم تا از من بیعت بگیرد، زمانی که دست خود را بسویم دراز نمود، گفتم: با شما بیعت نمی کنم ای رسول الله تا زمانی که گناہان قبلی را نبخشی، عمرو بن العاص گفت: رسول الله صلی الله علیه وسلم برایم فرمود: يَا عَمْرُو أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ الْهَجْرَةَ تَجِبُ مَا قَبْلَهَا مِنَ الذُّنُوبِ يَا عَمْرُو أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ الْإِسْلَامَ يَجِبُ مَا كَانَ قَبْلَهُ مِنَ الذُّنُوبِ،

ای عمرو! آیا نمی دانی که هجرت گناہان قبلی را محو می کند، ای عمرو! آیا نمی دانی که اسلام گناہان قبلی را از بین می برد. تخریج مسلم (121) همچنان و بشکل طولانی، وأحمد (17827) و لفظ از او است.

43- در دین اسلام، پیوند انسان با الله بگونه مستقیم می باشد و برای کسی نیاز نیست تا میان تو و الله متعال واسطه قرار بگیرد. قرار دادن بشر در مقام معبود، و یا شریک ساختن کسی با الله متعال در ربوبیت و الوهیتش را اسلام منع نموده است.

در دین اسلام نیاز نیست برای بشر در برابر گناہان خود اعتراف شود. در دین اسلام، پیوند انسان با الله بگونه مستقیم بوده، و برای کسی نیاز نیست تا میان تو و الله متعال واسطه قرار بگیرد، طوری که

قبلا در فقرهء (36) بیان گردید، این که الله متعال همهء مردم را به توبه و رجوع بسوی خود فرا خوانده است، و همچنان مردم را از قرار دادن پیامبران و فرشتگان بحیث واسطه در میان او و بندگانش منع نموده، الله متعال فرموده اند:

{ وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا ۚ أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ }

{ وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا ۚ أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ }

و هرگز الله به شما امر نکند که فرشتگان و پیامبران را معبودان خود گیرید؛ چگونه ممکن است شما را به کفر خواند پس از آنکه اسلام آورده باشید؟! [آل عمران:80]. پس طوری که مشاهده می کنید، اسلام از قرار دادن بشر منحیث معبودان و یا شریکان الله در ربوبیت و الوهیتش منع نموده است، در رابطه به نصارا الله متعال فرموده اند:

{ اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا ۚ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ }

{ اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا ۚ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ }

علماء و راهبان خود را به مقام ربوبیت شناخته و الله را نشناختند و نیز مسیح پسر مریم را به الوهیت گرفتند در صورتی که مأمور نبودند جز آنکه الله یکتایی را پرستش کنند که جز او معبودی نیست، که منزّه و برتر از آن است که با او شریک قرار می دهند. [التوبة:31]. الله متعال، این عمل کافران را که میان خود و الله متعال، واسطه قرار می دهند را انکار می نماید، و از آن منع می نماید، الله متعال می فرماید:

{أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ ۚ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ}

{أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ ۚ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ}

آگاه باشید که دین خالص برای الله است، و آنان که غیر الله را به دوستی و پرستش برگرفتند، گفتند ما آن بتان را نمی پرستیم مگر برای اینکه ما را به درگاه الله نیک مقرب گردانند. الله البته میان آنها در آنچه اختلاف می کنند حکم خواهد کرد، که الله هرگز آن کس را که بسیار دروغگو و کافر نعمت است هدایت نخواهد کرد. [الزمر:3]. الله متعال بت پرستان را اهل جاهلیت خوانده است، چون میان خود و الله واسطه قرار می دادند، و می گویند: این ها ما را به الله نزدیک می سازند.

هرگاه الله متعال، مردم را از قرار دادن پیامبران و فرشتگان منع نموده است پس دیگران به طریقه اولی مورد منع قرار می گیرند. پیامبران و فرستادگان عليهم السلام برای نزدیک شدن به الله متعال نهایت سعی می نمودند، الله متعال حالت پیامبران عليهم السلام را چنین بیان می دارد:

{إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا ۚ وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ}

{إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا ۚ وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ}

آنها در کارهای خیر عجله می کردند و در حال بیم و امید ما را می خواندند و همیشه به درگاه ما فروتن بودند. [الأنبياء: 90]. الله متعال فرموده اند:

{أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ ۚ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا}

{أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ ۚ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا}

آنها پی که (کافران به الله) می خوانند آنان خود به درگاه الله وسیله تقرب می جویند، تا که مقرب تر باشد؟ و امیدوار به رحمت و ترسان از عذاب اویند، که البته از عذاب پروردگارت باید سخت هراسان بود. [الإسراء: 57]. یعنی ای کسانی که بغیر از الله (پیامبران و صالحان) را فرا می خوانید، آنها خود در راستای نزدیک شدن به الله، آرزوی رحمت او، تلاش می نمایند، و از عذاب او می هراسند، پس چگونه غیر از الله فراخوانده می شود؟!

44- در پایان این رساله، باید یاد آور شد که مردم با تفاوت زمانه ها، ملیت ها، کشورها، بلکه تمام جوامع بشری در طرز تفکر و اهداف باهم در محیط و کارهای شان متفاوت هستند، و این جوامع بشری نیازمند رهنما، نظام، و زعیمی هستند که آنها را رهنمایی و حمایت کند، رسول الله صلی الله علیه وسلم این همه امور را توسط وحی الهی مدیریت می نمود، مردم را به سوی خیر

و تعالی رهنمایی نموده، و در پرتو شریعت الهی در میان شان حکم و فیصله می نمود. بنابراین، تمام امور آنها بر اساس پذیرفتن رهنمایی پیامبران، و نزدیک بودن عصر آنها با رسالت های الهی، و پایان یافتن رسالت ها به رسالت محمد صلی الله علیه وسلم، بشکل درست آن پیش می رفت. الله متعال رسالت محمد صلی الله علیه وسلم را بقا بخشید، و آن را برای مردم رهنما، رحمت، نور، و ارشاد کننده برای رسیدن به الله متعال دانسته است.

در پایان این رساله، باید یاد آور شد که مردم با تفاوت زمانه ها، ملیت ها، کشورها، بلکه تمام جوامع بشری در طرز تفکر و اهداف باهم در محیط و کارهای شان متفاوت هستند، و این جوامع بشری نیازمند رهنما، نظام، و زعیمی هستند که آنها را رهنمایی و حمایت کند، رسول الله صلی الله علیه وسلم این همه امور را توسط وحی الهی مدیریت می نمود، مردم را به سوی خیر و نیکویی رهنمایی نموده، و در پرتو شریعت الهی در میان شان حکم و فیصله می نمود. بنابراین، تمام امور آنها بر اساس پذیرفتن رهنمایی پیامبران، و نزدیک بودن عصر آنها با رسالت های الهی، بشکل درست آن پیش می رفت. هرگاه گمراهی افزایش یافت، و جهل فراگیر شد، و بت ها پرستش می شدند، الله متعال پیامبر خود را محمد (صلی الله علیه وسلم) با هدایت و دین حق فرستاد، تا مردم را از تاریکی های کفر، جهل، و بت پرستی به ایمان و هدایت سوق دهد.

45- بنابر این، ای انسان! تو را به بندگی الله متعال با کمال، صدق، و خالی از هر گونه تقلید و عادت فرا می خوانم، و می دانی که پس از مرگ بسوی الله متعال برگشت می نمایی، پس در ذات خود و آفاق و جهان هستی بنگر، پس، اسلام را بپذیر، تا در دنیا و آخرت خوشبخت باشی. اگر می خواهی در اسلام داخل شوی، باید بگویی: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، (گواهی می دهم که نیست معبود بر حق جز الله، و محمد فرستاده اوست)، و از همه اموری که عبادت غیر الله محسوب می شود، بی زار شده، و ایمان داشته می باشم که الله متعال کسانی را که در قبرها اند، زنده می سازد، و این که حساب و جزا حق است. هرگاه این گواهی را انجام دادی، شما مسلمان محسوب می شوید، پس از آن الله متعال را مطابق شریعت او (از قبیل نماز، زکات، روزه، حج بیت الله -در حال توان-) پرستش کن.

بنابر این، ای انسان! تو را به بندگی الله متعال با کمال، صدق، و خالی از هر گونه تقلید و عادت فرا می خوانم، همان طوری که الله متعال تو را فرا می خواند:

{قُلْ إِنَّمَا أَعْظَمُكُمْ بِوَاحِدَةٍ ۖ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ خِزْفَةٍ ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا ۚ مَا
بَصَاحِكُمْ مِّنْ جَنَّةٍ ۚ إِنَّ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ {
قُلْ إِنَّمَا أَعْظَمُكُمْ بِوَاحِدَةٍ ۖ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ خِزْفَةٍ ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا ۚ مَا
بَصَاحِكُمْ مِّنْ جَنَّةٍ ۚ إِنَّ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ {
بگو که من به یک سخن شما را پند می‌دهم و آن سخن این است
که شما خالص برای الله دو نفر دو نفر با هم یا هر یک تنها قیام کنید
و (در باره من) عقل و فکر به کار بندید تا به خوبی دریابید که صاحب
شما را جنون نیست، او جز این نیست که رسول الله است و از عذاب
سخت روز قیامت که شما را در پیش است می‌ترساند. [سبأ: 46]. و می
دانی که پس از مرگ بسوی الله متعال بر می‌گردی، الله متعال فرموده
اند:

{وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ (39) وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ (40) ثُمَّ
يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ (41) وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنْتَهَىٰ (42) {
وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ (39)
و (نمی‌داند) این که برای آدمی جز آنچه به سعی و عمل خود انجام
داده (ثواب و جزایی) نخواهد بود؟
وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ (40)
و این که البته پاداش سعی و عمل او را (در دنیا و برزخ) به وی
بنمایند.

ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ (41)
سپس (در آخرت) پاداش کامل آن را به او بدهند.
وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنْتَهَىٰ (42) {
و این که کار خلق عالم به سوی الله منتهی می‌شود. [النجم: 39-
42]. در ذات خود و آفاق و جهان هستی بنگر، الله متعال فرموده اند:

{ أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ
وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجْلُهُمْ ۖ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ }

{ أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ
وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجْلُهُمْ ۖ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ }

آیا فکر و نظر نکرده اند، در ملکوت آسمانها و زمین و در هر چه
الله آفریده، و در این که اجل و مرگ آنها بسا باشد که به آنان بسیار
نزدیک شده باشد؟ پس به چه حدیثی بعد از این ایمان خواهند آورد؟
[الأعراف:185].

پس، اسلام را بپذیرید، تا در دنیا و آخرت خوشبخت باشید. اگر
می خواهی در اسلام داخل شوید، باید بگویید: أشهد أن لا إله إلا الله
وأن محمداً رسول الله، (گواهی می دهم که نیست معبود بر حق جز
الله، و محمد فرستاده اوست). زمانی که رسول الله صلی الله علیه
وسلم معاذ را به سرزمین یمن جهت دعوت مردم بسوی اسلام
فرستاد، برایش چنین گفت: «إِنَّكَ تَأْتِي قَوْمًا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ فَادْعُهُمْ
إِلَى شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّي رَسُولُ اللَّهِ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ
فَاعْلَمْهُمْ أَنَّ اللَّهَ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ فَإِنْ هُمْ
أَطَاعُوا لِذَلِكَ فَاعْلَمْهُمْ أَنَّ اللَّهَ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً تُؤْخَذُ مِنْ أَعْنِيائِهِمْ
فَتُرَدُّ فِي فُقَرَائِهِمْ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ فَإِيَّاكَ وَكَرَائِمَ أَمْوَالِهِمْ»

« تو بسوی مردم اهل کتاب می روی، آنها را به گواهی دادن بر این
که نیست معبود بر حق جز الله، و محمد فرستاده اوست، فرا بخوان.
اگر از تو پیروی کردند، برای آنها بگو که الله متعال در یک شبانه روز
بر شما پنج وقت نماز را فرض گردانیده، اگر در این مورد از تو پیروی
کردند، برای آنها بگو که الله متعال بر شما زکات را فرض گردانیده
است که از ثروتمندان گرفته شده و برای فقیران برگستانده می شود،

اگر در این مورد از تو پیروی کردند، هرگز به مال های که نزد آنها عزیز و با ارزش است نزدیک نشوید». صحیح مسلم 19. و از هرآنچه عبادت غیر الله است، بی زار باش، و بی زاری از عبادت غیر الله در واقع همانا دین امت ابراهیم علیه السلام می باشد، الله متعال چنین فرموده اند:

{ قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ }

{ قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ }

برای شما مؤمنان بسیار پسندیده و نیکوست که به ابراهیم و اصحابش اقتدا کنید که آنها به قوم خود گفتند: ما از شما و بت های شما که به جای الله می پرستید به کلی بی زاریم، ما مخالف و منکر شمایم و همیشه میان ما و شما کینه و دشمنی خواهد بود تا وقتی که تنها به الله یگانه ایمان آرید. [الممتحنة:4]. و این که الله متعال کسانی را که در قبرها هستند، باریگر زنده می گرداند، الله متعال فرموده اند:

{ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَى وَأَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (6) وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ (7) }

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَى وَأَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (6)

این (آثار قدرت) دلیل است که الله حق است و هم او البته مردگان را زنده خواهد کرد و او محققا بر هر چیز تواناست.

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ (7)

و محققا ساعت قیامت بی هیچ شک بیايد و الله به یقین مردگان را از قبرها برانگیزد. [الحج: 6-7]. و این که حساب و جزا حق است، الله متعال فرموده اند:

{وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِيُجْزِيَ كُلَّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ}

{وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِيُجْزِيَ كُلَّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ}

و الله آسمانها و زمین را به حق آفریده است و عاقبت هر نفسی بی هیچ ستمی پاداش هر عملی که کرده است خواهد یافت. [الجنات: 22].

هرگاه این گواهی را انجام دادید، شما مسلمان محسوب می شوید، پس از آن الله متعال را مطابق شریعت او (از قبیل نماز، زکات، روزه، حج بیت الله -در حال توان-) پرستش کن.

نوشته شده بتاريخ ۱۹-۱۱-۱۴۴۱

نویسنده: استاذ دكتور محمد بن عبد الله السحيم

استاد اسبق عقیده در دیپارتمنت دراسات اسلامی

فاکولته تربیت، دانشگاه ملک سعود

ریاض، کشور عربستان سعودی

فهرست

- 2.....اسلام
- 2..... پارهٔ مختصر شناسائی اسلام در روشنائی قرآن و سنت
- 1- اسلام پیام الهی برای عموم انسانها است، و پیام جاویدان الله متعال است که
- 2..... پیام های الهی به آن پایان یافته است
- 2- اسلام دین مختص به هیچ گروه و نژاد نیست بلکه دین الله برای عموم
- 3.....:انسانهاست
- 3- اسلام همان پیام الهی است که جهت تکمیل رسالت های پیامبران گذشته که
- 5..... برای اقوام شان فرستاده شده اند
- 7 4- دین پیامبران علیهم السلام یکی است و احکام تشریعی آنان باهم تفاوت دارد
- 5- اسلام به آنچه دعوت میکند که پیامبران گذشته به آن دعوت نموده بودند
- مانند نوح، ابراهیم، موسی، سلیمان، داود، وعیسی -علیهم السلام - و آن دعوت
- ،بسوی ایمان به الله متعال که او پروردگار ، آفریدگار، روزی دهنده، زنده کننده
- و میراننده، صاحب هستی، مدبر امور، رؤوف و مهربان است 8.....
- 6- (الله) متعال (آفریدگار و تنها مستحق پرستش می باشد که هیچ کس - چیز
- 15..... دیگری با او پرستش نشود
- 7- تمام آنچه که در جهان هست، و هر آنچه قابل مشاهده هست و یا نیست
- خالق آن الله متعال است، و تمام اشیاء جز الله از آفرینش او است، و الله آسمانها
- و زمین را در شش روز آفرید 25.....
- 27...8- الله متعال در فرمانروایی آفرینش تدبیر و پرستش اش هیچ شریک ندارد
- 9- . و الله متعال نه [فرزند] زاده و نه زاده شده است و او را همتا و همانند نیست
- 31.....
- 10- (الله) متعال (در هیچ چیزی حلول نمی کند، و در هیچ چیز از مخلوقاتش
- 33.....:مجسم نمی گردد
- 11- (الله) سبحانه و تعالی (بر بندگانش رؤوف و مهربان است؛ بنابر این پیامبران را-
- 37..... فرستاد و کتاب ها را نازل فرمود

اللَّهُ (متعال (پروردگار مهربان است و او تنها ذاتیست که مخلوقات را زمانی که-12 در روز قیامت از قبر های شان بر می خیزاند محاسبه می نماید، پس هر شخص را مطابق آنچه عمل نیک و یا زشت انجام داده است پاداش می دهد، کسی که اعمال ،نیک انجام داده است در حالی که مومن باشد برایش نعمت های جاویدان است و کسی که کفر ورزیده و اعمال ناشایسته انجام داده است او را عذاب بزرگی در آخرت است..... 38

اللَّهُ (متعال (آدم) علیه السلام (را از خاک آفرید، و اولاد او را بعد از وی گسترش-13 داد ، پس مردم همه نظر به اصل شان برابر اند، هیچ نژادی را بر نژاد دیگری و هیچ قومی را بر قوم دیگری برتری نیست مگر بر اساس تقوا 43

هر نوزادی بر فطرت زاده می شود-14..... 45

هیچ بشر خطا کار تولد نمی شود، و نه گناه دیگران را به میراث می برد -15.. 48

:وهدف آفرینش انسانها :تنها پرستش الله متعال می باشد -16..... 51

اسلام انسان را گرامی داشته است - اعم از مرد وزن - وضمانت تمام حقوق -17 وی را نموده، و او را مسول تمام اختیارات ، کردارها ، وعملکردها قرار داده است .وهمچنان او مسول هر زیان که به شخص وی و یا به دیگران می رسد می باشد

..... 51

اسلام مرد و زن را در عملکرد، مسئولیت، پاداش و مجازات یکسان قرار داده -18

..... 58

اسلام زن را گرامی داشته است، و زنان را همسوان مردان قرار داده است، مرد -19 را در حد توان مکلف به نفقه نموده است، قسمیکه نفقه دختر را بالای پدر، و نفقه مادر بالای پسر بالغ توانمند، و نفقه همسر بالای شوهر لازم نموده است

..... 60

مرگ بمعنی نابودی همیشگی نیست بلکه انتقال از مرحله عمل به مرحله-20 پاداش می باشد .مرگ سراغ روح و جسد می رسد، مرگ روح جدا شدن از جسد است ، که بعد از برانگیختن در روز قیامت دوباره به او برمی گردد .وروح بعد از مرگ به جسد شخص دیگر انتقال نمی کند، و نه در جسد دیگر داخل می شود

..... 63

اسلام ما را به ایمان داشتن به اساسات بزرگ ایمان فرا می خواند، که آن ایمان -21 داشتن به الله وفرشتگان او، وایمان به کتاب های الهی مانند تورات، انجیل، زبور قبل از تحریف و دستخورد این کتابها - و ایمان به قرآن ، و ایمان به همه پیامبران

و رسولان علیهم السلام، و ایمان داشتن بر اینکه محمد صلی الله علیه وسلم آخرین پیامبران و رسولان می باشد، و ایمان بر روز قیامت، و ایمان داشتن به قضاء و قدر و یقین داریم اگر زندگی دنیا مرحله پایانی می بود؛ زندگی و وجود ما بی ارزش و بیهوده می بود 65

پیامبران علیهم السلام در آنچه از پروردگار ایشان تبلیغ می کنند معصوم هستند، و از هر آنچه که خلاف عقل و اخلاق سلیم باشد همچنان معصوم هستند. و پیامبران مکلف هستند تا احکام الهی را به مردم برسانند، و پیامبران هرگز ویژگی ربوبیت والوهیت را ندارند، بلکه آنان همانند دیگران بشر اند، که به اساس رسالت های الهی برایشان وحی می شود..... 87

اسلام بسوی پرستش یگانه الله متعال به بزرگترین اصول عبادات دعوت می - نماید که آن عبارت است از 96

نماز که دارای قیام رکوع سجده ذکر و ستایش الله و دعاء می باشد، روزانه پنج بار اداء می گردد، تمام امتیاز طلبی ها توسط آن برطرف می گردد، ثروتمند و مستمند رئیس و مرؤوس همه بخاطر ادای نماز در یک صف ایستاده می شوند..... 96

زکات: مقدار کمی مال است - به اساس شروط و اندزه که الله متعال آن را بیان نموده است- در مال ثروتمندان لازم می گردد که برای فقیران و غیر آنان در سال یکبار پرداخت شود 97

روزه: بمعنی اجتناب از هر نوع مفطرات در روز ماه رمضان، که توسط آن نفس انسان به ارادت و شکیبائی تربیت می گردد 97

حج: بمعنی نیت بیت الله در مکه مکرمه، که در طول عمر یک بار بالای شخص، توانمند فرض می باشد، و در حج همه یکسان به سوی الله متعال رو می آورند، و تمام امتیاز طلبی ها در آن برطرف می گردد..... 97

بزرگترین ویژگیهای عبادات در اسلام این است، که الله متعال چگونگی، اوقات - 24 و شروط آن را بیان نموده است، و پیامبر صلی الله علیه وسلم آنرا فقط تبلیغ کرده، است. و تا امروز هیچ بشر در آن زیادی و کاستکی نیاورده است. این همان عبادات بزرگی است که تمام پیامبران بسوی آن دعوت نموده اند 104

پیامبر اسلام محمد بن عبدالله از نسل اسماعیل بن ابراهیم علیهم السلام می - 25 باشد، در مکه سال 571 م تولد گردید، و در آنجا مبعوث گردید، و از آنجا بسوی مدینه هجرت نمود، با قومش در امور بت پرستی سهم نگرفت، فقط در کارهای خوب با آنها سهیم می بود، قبل از بعثتش دارای اخلاق نیکوی بزرگی بود، قومش

او را بنام امین یاد می کردند، هنگامی به چهل سالگی رسید، الله متعال او را به پیامبری مبعوث نمود، و او را به نشان ها و معجزات بزرگ تایید ویاری نمود، که بزرگترین آن قرآن کریم می باشد، و آن بزرگترین نشانه پیامبران است که تا امروز باقی مانده و موجود است، وقت الله متعال دین خویش را تکمیل نمود، و پیامبر صلی الله علیه وسلم آنرا تبلیغ نمود، سپس در عمر شصت و سه سالگی از دنیا چشم پوشید، و در مدینه منوره دفن گردید. صلی الله علیه وسلم. محمد صلی الله علیه وسلم خاتم انبیاء و مرسلین می باشد، الله متعال او را به هدایت و دین حق مبعوث نمود؛ تا مردم را از تاریکی های بت پرستی و کفر و نادانی بیرون آورد، و در نور یکتاپرستی و ایمان داخل سازد، والله متعال گواهی می دهد که او را به امر و اجازه اش دعوت کننده بسوی الله فرستاده است 107

شریعت اسلام که محمد ﷺ آن را آورده است، پایان رسالت های الهی، و شرائع 26- ربانی می باشد. و این کاملترین شریعت است، که ضمانت دین و زندگی مردم را نموده است، و نخست از همه: حفظ دین، جان، مال، عقل و نسل مردم را می کند، و این شریعت تمام شرائع قبلی را نسخ نموده است، قسمیکه شرائع قبلی یکدیگر را نسخ می نمودند 113

الله متعال هیچ دین جز اسلام که آنرا محمد ﷺ آورده است نمی پذیرد، اگر 27- کسی جز اسلام به دین دیگری رو آورد هرگز از او پذیرفته نمی شود 116

قرآن کریم کلام الله متعال است، که آن را بالای پیامبر ﷺ نازل نموده است 28- توسط آن به انسان ها و جن ها چالش داد؛ تا همانند آن ویا یک سوره آن را بیاورند، و این چالش تا امروز پا بر جاست، و قرآن کریم پاسخگوی تمام پاسخ های شگفت انگیز است، و قرآن کریم به همان زبان عربی که نازل گردیده نگهداری شده است، که یک حرف آن هم از آن کم نشده است، که به همان شیوه چاب و نشر گردیده است، و آن کتاب بزرگ است که باید آن و یا ترجمه و معانی آن خوانده شود، همچنان آموزه ها و سیرت پیامبر ﷺ نگهداری شده است، و توسط راویان موثق نقل و روایت گردیده است، و به زبان عربی که به آن پیامبر ﷺ صحبت می کرد پخش و نشر گردیده است، و به زبانهای زیادی ترجمه گردیده است. قرآن کریم و سنت نبوی دو مصدر تشریعی و احکام اسلامی می باشد، اسلام از روشهای اسلام نماها گرفته نمی شود، بلکه از وحی الهی که قرآن و سنت نبوی است اخذ می گردد 119

اسلام فرزندان را امر نموده، تا با پدر و مادر نیکویی کنند اگر چه مسلمان هم 29- نباشند 126

اسلام به عدالت در گفتار و کردار امر می نماید، اگرچه با دشمن هم باشد-30
132.....

اسلام به نیکویی با تمام انسانها امر می کند، و به اخلاق بر گزیده، و کردار زیبا -31
136..... مردم را فرا می خواند.

،اسلام به اخلاق نیک امر می کند، مانند راستگویی، امانتداری، پاکدامنی، حیاء -32
شجاعت، گذشت، سخاوتمندی، همکاری با مستمندان، کمک به مصیبت زده
گان، غذا دادن به گرسنه گان ، نیکویی با همسایه گان، صله رحم (حفظ رشته
نسبی)، ترحم بر چهارپایان 139

،اسلام خوراکه ها و نوشابه های پاکیزگی را روا نموده است، و به پاکی قلب-33
بدن، و خانه امر نموده است. و بنابراین نکاح را حلال قرار داده است چنانچه
پیامبران را به آن امر نموده است، و آنها به هر چیز پاک امر می کنند..... 147

اسلام اساسیات حرام ها را حرام قرار داده است، مانند :شرک و کفر به الله و-34
عبادت بت ها، و در حال نادانی در مورد الله سخن گفتن، کشتن فرزندان، کشتن
،انسان گرامی و محترم، فساد در زمین، سحر و جادو، و تمام فواحش آشکار و پنهان
،زنا، لواط، سود، خوردن حیوان مرده، و آنچه که برای بت ها ذبح شده باشد، خنزیر
و تمام پلیدی ها و نجاست ها، و خوردن مال یتیم، و کم کردن در ترازو و پیمان، و
قطع رحم. تمام پیامبران علیهم السلام به حرمت تمام محرمات مذکور اتفاق دارند
150.....

اسلام، اخلاق ناپسند همچو :دورغ، فریب، غدر، خیانت، نیرنگ، حسد، مکر -35
بد، دزدی، بدکاری، ستم، و تمام اخلاق مذموم و ناپسند را منع قرار داده است
159.....

اسلام از معاملات مالی که در آن سود، ضرر، غرر، فریب کاری، ظلم، و یا -۳۶
اموری که منجر به تباهی و ضرر عام برای جوامع، ملت ها، و افراد گردد، نهی
نموده است. 169.....

اسلام برای حفظ عقل و تحریم هر آنچه عقل را (مانند شراب (فاسد می سازد :37
آمده است. مقام عقل را گرامی دانسته و آن را اساس مکلفیت می داند، و آن را از
جنگ خرافات و بت پرستی رهایی بخشیده است. و در اسلام چیز پنهانی و یا احکام
،ویژهء طبقهء مخصوص نیست، و تمام احکام و قوانین اش مطابق عقل سلیم بوده
و بر اساس عدل و حکمت پایه گذاری شده است 172

هرگاه پیروان ادیان باطل، مسایل را درک نتوانند، و یا اموری که عقل آن را رد -38- نماید، بزرگان ادیان باطل برای پیروان خویش می گویند که دین ایشان بالاتر از عقل بوده، و عقل نمی تواند مسایل دینی را درک کند. اما اسلام دین را به مثابه روشنی می داند که راه را برای عقل روشن می سازد. و زمامداران ادیان باطل از مردم می خواهند از عقل فاصله گرفته، و صرفاً از ایشان پیروی نمایند. اما اسلام از انسان می خواهند، عقل خویش را بیدار نموده، تا از حقایق اموری که بر آن استوار بوده را درست بفهمد 176

اسلام علم و دانش درست را گرامی می داند، و برای تحقیقات علمی که بدور -39- از هوای نفسانی باشد دعوت می کند، و همچنان به تفکر و نگاه کردن در ذات خود و جهان هستی و محیط که در آن زیست می کنیم. و نتایج علمی درست هرگز با اسلام در تضاد نبوده است 178

الله متعال عمل کسی را نمی پذیرد و در آخرت برایش پاداش نمی دهد، مگر -40- این که به الله ایمان داشته باشد و از او تعالی اطاعت نموده و تمام پیامبرانش علیهم الصلاة والسلام را تصدیق نماید، و هرگز عبادات را نمی پذیرد مگر این که مطابق شریعت و احکام او تعالی باشد. پس چگونه انسان به الله کفر می ورزد و در عین حال آرزوی پاداش را هم می داشته باشد؟! و الله متعال ایمان هیچ کسی را نمی پذیرد، تا این که به تمام پیامبران علیهم السلام و به رسالت محمد صلی الله علیه وسلم ایمان بیاورد 183

هدف تمام پیام های الهی: بلند بردن مقام انسان توسط دین حق می باشد، تا -41- که تنها و خالص بنده پروردگار عالمیان باشد، او را از بندگی انسان، ماده، و خرافات رهایی می بخشد. همانطوری که مشاهده می کنید، اسلام اشخاص را مقدس و منزّه نشمرد، و از جایگاهی که دارند، فراتر قرار نمی دهد و آنان را خدایان و معبودان نمی پندارد 187

الله متعال در اسلام توبه را وضع نموده است، و آن: رجوع انسان به پروردگار -42- و ترک گناه است. اسلام گناهان قبلی را محو می کند، و توبه گناهان قبلی را پنهان می کند، و نیاز نیست در برابر گناهان برای بشر اعتراف نمود 190

در دین اسلام، پیوند انسان با الله بگونه مستقیم می باشد و برای کسی نیاز -43- نیست تا میان تو و الله متعال واسطه قرار بگیرد. قرار دادن بشر در مقام معبود و یا شریک ساختن کسی با الله متعال در ربوبیت و الوهیتش را اسلام منع نموده است 193

در پایان این رساله، باید یاد آور شد که مردم با تفاوت زمانه ها، ملیت ها -44- کشورها، بلکه تمام جوامع بشری در طرز تفکر و اهداف باهم در محیط و کارهای شان متفاوت هستند، و این جوامع بشری نیازمند رهنما، نظام، و زعیمی هستند که آنها را رهنمایی و حمایت کند، رسول الله صلی الله علیه وسلم این همه امور را توسط وحی الهی مدیریت می نمود، مردم را به سوی خیر و تعالی رهنمایی نموده، و در پرتو شریعت الهی در میان شان حکم و فیصله می نمود. بنابراین، تمام امور آنها، بر اساس پذیرفتن رهنمایی پیامبران، و نزدیک بودن عصر آنها با رسالت های الهی و پایان یافتن رسالت ها به رسالت محمد صلی الله علیه وسلم، بشکل درست آن پیش می رفت. الله متعال رسالت محمد صلی الله علیه وسلم را بقا بخشید، و آن را برای مردم رهنما، رحمت، نور، و ارشاد کننده برای رسیدن به الله متعال دانسته است. 196.....

بنابر این، ای انسان! تو را به بندگی الله متعال با کمال، صدق، و خالی از هر -45- گونه تقلید و عادت فرا می خوانم، و می دانی که پس از مرگ بسوی الله متعال برگشت می نمایی، پس در ذات خود و آفاق و جهان هستی بنگر، پس، اسلام را بپذیر، تا در دنیا و آخرت خوشبخت باشی. اگر می خواهی در اسلام داخل شوی باید بگویی: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، (گواهی می دهم که نیست معبود بر حق جز الله، و محمد فرستاده اوست)، و از همه اموری که عبادت غیر الله محسوب می شود، بی زار شده، و ایمان داشته می باشم که الله متعال کسانی را که در قبرها اند، زنده می سازد، و این که حساب و جزا حق است. هرگاه این گواهی را انجام دادی، شما مسلمان محسوب می شوید، پس از آن الله متعال را مطابق شریعت او (از قبیل نماز، زکات، روزه، حج بیت الله -در حال توان- پرستش کن) 198.....